NEUVOSTOLIITTO

N:o 124
1967

NUMEROSSA:

LENIN JA SUOMI

Montreal, Expo-67

KIRJE TULEVAISUUTEEN

INTOURIST PALJASTAA KORTTINSA

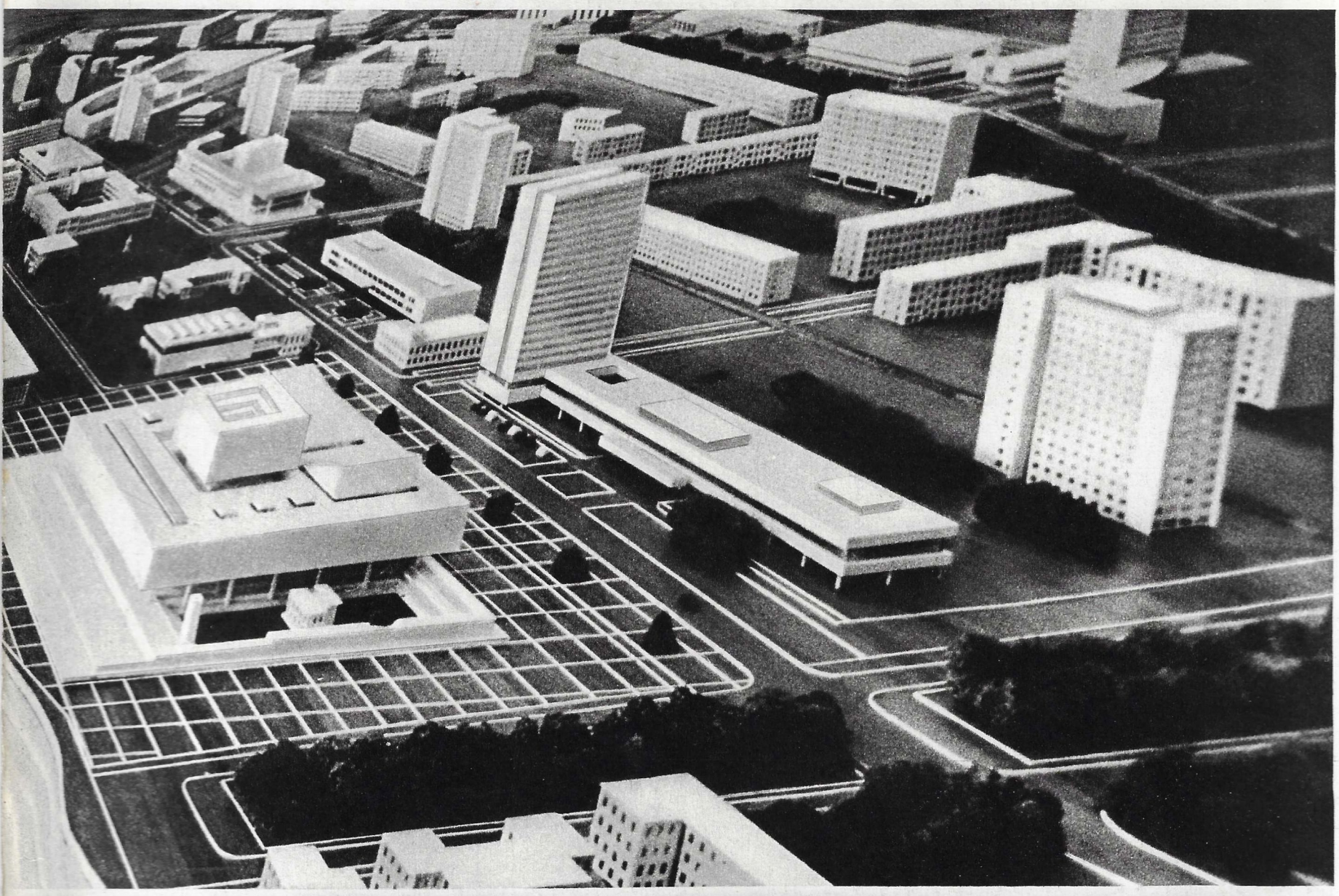

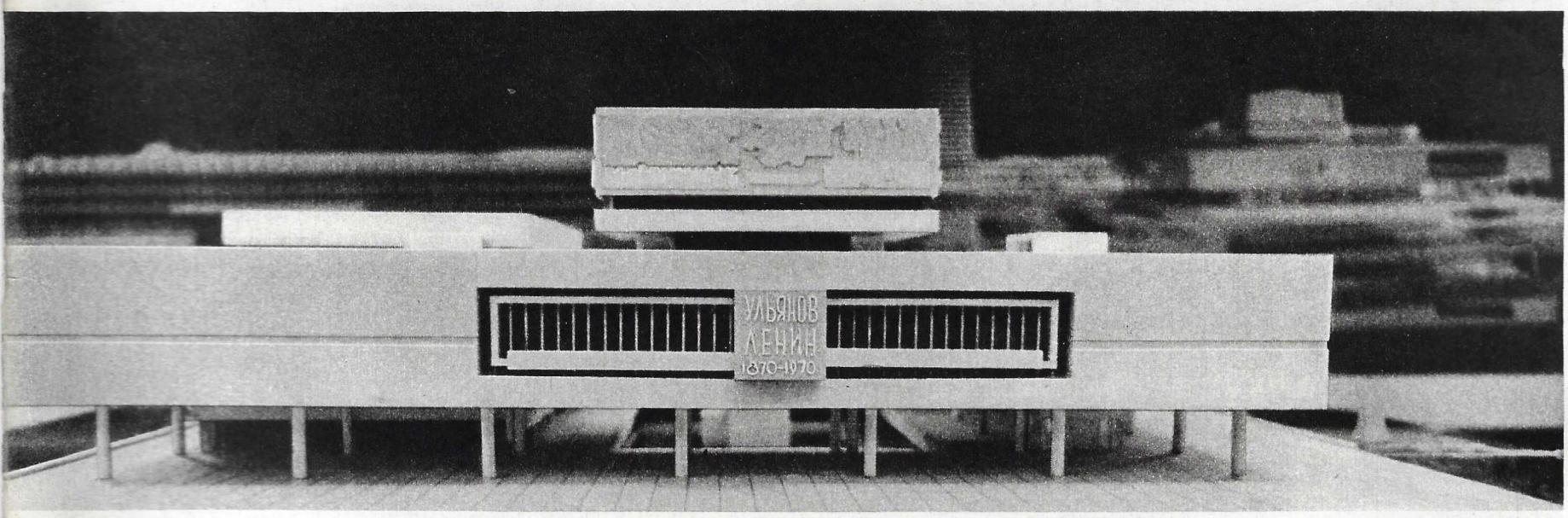

Uljanovskin huomispäivä

Volgan varrella sijaitsevan pienen Simbirskin ulkoasu ei viime vuosisadan lopulla eronnut mitenkään Venäjän maaseutukaupunkien yleiskuvasta. Sitä sävyttivät samanlaiset puutalot ja kiemurtelevat kadut, joiden vaiheilla tuntui asustavan eräänlainen horrostila.

Nyt tuo sama kaupunki on suuri teollisuus- ja kulttuurikeskus. Sen nimikin on toinen — Uljanovsk. Neuvostokansa on antanut sille tämän nimen tuossa kaupungissa syntyneen kalliin johtajansa Vladimir Uljanovin (Leninin) muistoksi.

Hiljattain järjestettyyn arkkitehtikilpailuun, joka koski Uljanovskin keskuksen uudelleenjärjestelyä, esitettiin 11 luonnosta. Kaikissa niissä on muodossa tai toisessa huomioitu Leninin lapsuuteen liittyvien paikkojen vaalinta.

O h e i s e s s a k u v a s s a nähdään erään moskovalaisen arkkitehtiryhmän luonnos Uljanovskin uudelleenjärjestämiseksi. Kompleksin keskelle on suunniteltu suojapaviljonki, joka säilyttää Leninin syntymäkodin jälkipolville.

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUKAUDESSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

julkaistaan venäjän, suomen, kiinan, korean, hindin, urdun, arabian, vietnamin, mongolian, unkarin, serbokroaatin, romanian, englannin, ranskan, saksan, espanjan ja japanin kielellä

N:o 124 1967

LENIN JA SUOMI

Pian täyttyy 50 vuotta päivistä, jotka järisyttivät maailmaa ja aukaisivat uuden uran ihmiskunnan historialle. On aivan oikein sanottu, ettei ole kansaa, jonka oloihin ja kehitykseen Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen vaikutus ei ulottuisi. Erityisen voimakkaasti sen vaikutus tuntui Suomen kohtalossa. Juuri sosialismin voitto Venäjällä loi edellytykset Suomen kansan kauan tavoittelemalle valtiolliselle itsenäisyydelle. Nykyisenä juhlavuonna me muistamme erityisellä lämmöllä, että Suomi sai itsenäisyytensä Vladimir Iljitš Leninin kädestä. Hänen nimensä liittyy erottamattomasti Lokakuun Suureen sosialistiseen vallankumoukseen. Miljoonat rauhan, vapauden ja yhteiskunnallisen edistyksen puolesta toimivat ihmiset kaikkialla maailmassa muistelevat nykyisin hänen elämäntyötään ja kohdistavat huomionsa hänen aateperintöönsä. Hänen kehittämänään ja omaan aikaansa soveltamanaan vallankumouksellinen marxilaisuus on kestänyt historian kokeen. Marxismin-leninismin aatteet aineellistuvat voimallisessa Neuvostoliitossa ja sosialistisessa maailmanjärjestelmässä. Sosialismi on nyt suuressa osassa maailmaa voitollisesti edistyvä todellisuus. Olkoot tällöin esiintyvät vaikeudet millaisia tahansa, se on koko ihmiskunnalle kehitystä viitoittava suunta, vapauden ja edistyksen valtatie.

V. I. Leninin toiminta liittyi erottamattomasti kansallisuuskysymyksen ratkaisemiseen sekä työväen kansainvälisyys- ja kansojen ystävyysaatteen kehittelyyn. Syynä ei ollut vain se, ettei hän — kuten hänen elämäntoverinsa Nadežda Krupskaja muistelmissaan sanoo — voinut sietää sortoa missään muodossa. Lenin näki selvästi, että alistettujen kansojen vapaustaistelu punoutuu läheisesti sosialistiseen vallankumoukseen ja että näiden ongelmien ratkaisut nivoutuvat monella tavoin yhteen.

Lenin jos kuka käsitti, että kansallinen itsekkyys ja etenkin hallitseviin kansallisuuksiin kuuluvien kansalliskiihko, mutta myös alistettujen kansojen tätä kohtaan tuntema vihamielisyys tuo mitä suurinta vahinkoa vapauden asialle ja proletaarisen luokkataistelun asialle. Niinpä hänen vaikutuksestaan jo VSDTP:n toinen puoluekokous vuonna 1903 asetti puolueen yhdeksi päämääristä itsemääräämisoikeuden voimaansaattamisen kaikille Venäjään kuuluville kansakunnille.

Tämä ei ollut vain ohjelmallinen julistus, vaan myös kehotus toimintaan, taisteluun. Juuri Suomen esimerkin valossa leniniläinen kansallisuuspolitiikka on osoittanut havainnollisesti periaatteellisen johdonmukaisuutensa ja todistanut historiallisen kestävyytensä. Se on luonut perustan, jolle kansojemme välinen ystävyys rakentuu, niin monien raskaiden vaiheiden kautta kuin Suomen ja Neuvostoliiton väliset suhteet ovat kulkeneetkin.

Lenin tuli johtopäätökseen, että kansojen itsemääräämisoikeus merkitsee myös oikeutta erota valtakunnallisesta yhteydestä. Hän ankarasti arvosteli niitä porvarillisia poliitikkoja, jotka "kansallisten" tehtävien puolustamisen nimissä tekivät palveluksia tsarismille ja nostattivat nationalistisia, kansalliskiihkoisia tunteita valistumattoman väestönosan keskuudessa. Ja vähemmistökansallisuuksien itsemääräämisoikeuden unohtaneita sosialisteja hän nimitti šovinisteiksi, yltiöisänmaallisiksi.

Lenin osoitti moneen otteeseen, ettei ole ristiriitaa kansakuntien eroamisvapauden ja niiden vapaaehtoisen lähentymisen, yhteenliittymisen välillä. Hän sanoi bolševikkien nimissä: ". . .Olemme lujasti päättäneet antaa tuon vapauden, kun astumme hallitukseen." Kaikissa näissä yhteyksissä hän puhui myös Suomesta, jonka itsenäistymistä muut kuin Lenin ja hänen puolueensa Venäjällä eivät pitäneet mahdollisena eivätkä edes suotavana. Lenin korosti: "Me kannatamme sitä, että Suomi saisi täydellisen vapauden, silloin luottamus venäläistä demokratiaa kohtaan lujittuu."

Lenin puhui ja kirjoitti Suomen kansasta ja etenkin sen työväenluokasta aina lämpimästi ja kunnioittavasti. Hän tunsi hyvin Suomen ja seurasi tarkoin kansamme kohtaloita. Jo v. 1901 kirjeessä Hj. Brantingille hän esitti toivomuksen, että Iskra-lehti saisi suomalaisen avustajan. "Annamme erittäin suuren merkityksen sille, että saisimme tutustuttaa venäläisiä yleensä ja varsinkin Venäjän työläisiä Suomen sorronalaisuuteen sekä suomalaisten sisukkaaseen taisteluun hirmuvaltaa vastaan".

On varsin kuvaavaa, että Iskra-lehteä, jossa julkaistiin kansallisuuskysymystä ja kansojen ystävyyden ongelmia valottavaa aineistoa kuljetettiin Suomen kautta Venäjälle. Vallankumousvuosina 1905—1907 Venäjän ja Suomen vallankumouksellisille työväenliikkeille oli ominaista solidaarisuuden ja ystävyyden henki. Aikalaisten kertomusten mukaan Suomen sosialidemokraattisen puolueen ja monien ammatillisten järjestöjen silloiset pienet toimistotilat muistuttivat "majataloja". Samaa sanaa käyttää Suomen tunnetuin taidemaalari Akseli Gallen-Kallela omasta asunnostaan tarkoittaen sillä venäläisten vallankumouksellisten majoittamista.

Noina vuosina sekä Lokakuun vallankumouksen aattona myös Lenin itse oleskeli moneen otteeseen Suomessa joko kauttakulkumatkalla, osallistuakseen johonkin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen tai bolševikkiryhmän kokoukseen, viipyäkseen maassamme lyhyen tai useita viikkojakin kestävän ajan, jolloin hän myös aina teki ahkerasti kirjallisia töitään. Monella suomalaisella työläisellä, talonpojalla ja sivistyneistön edustajalla on ollut tilaisuus suojella Venäjän vallankumouksellisia ja itseään toveri Leniniä tsaarin ohranan vainolta.

Monet työväenliikkeemme johtohenkilöt kuten Yrjö Sirola, O. W. Kuusinen, Kullervo Manner ja K. H. Wiik ym. saivat tavata toveri Leniniä ja keskustella hänen kanssaan. Nuo keskustelut tekivät heihin, kuten Yrjö Sirola kertoo, jo silloin erittäin voimakkaan vaikutuksen. Ne antoivat kuvan ihmisestä, joka "osasi kysellä" ja jolle ei voinut vastata yleisin lauseparsin. Sirola esitti yleisvaikutelmana, että tutustuminen Leniniin ja hänen teoksiinsa merkitsi aina "sysäystä eteenpäin, selvyyteen, työhön".

Näistä kosketuksista huolimatta Suomen työväestö eivätkä sen johtajatkaan vielä silloin päässeet paljonkaan tutustumaan Leninin ajatuksiin. Vain muutama hänen kirjoituksistaan oli ilmestynyt suomeksi. Laaja tutustuminen hänen teoksiinsa ja Venäjän vallankumouksen rikkaaseen kokemusvarastoon pääsi alulle vasta Suomen työväenvallankumouksen keväällä 1918 kärsimän tappion jälkeen ja merkitsi kokonaan uutta vaihetta Suomen työväenliikkeelle. Tällä seikalla oli suuri merkitys Suomen kommunistisen puolueen perustamiselle, mikä tapahtui 29 pnä elokuuta 1918.

Puolueemme perustavasta kokouksesta lähetettiin toveri Leninille tervehdys, avoin kirje, jossa mm. sanottiin: "Se vallankumouksellinen sosialismi, jota emme Suomen työväen vallankumouksen alkaessa lainkaan käsittäneet, on meille nyt auennut ja alkanut selvetä: omasta kovasta kokemuksestamme ja Venäjän voittoisan köyhälistön suuresta esimerkistä sekä Teidän opettavaisista sanoistanne ja kirjoituksistanne."

Nykyisin Leninin teokset ovat kaikkien suomalaisten käytettävissä suomen kielelle käännettyinä. Ne ovat arvokkain lähde myös leniniläisen kansallisuuspolitiikan perusteiden tutkimiseen ja antavat selvän kuvan hänen asenteestaan Suomeen.

Kansallisuuskysymyksen menestyksellinen ratkaiseminen liittyi Leninillä aina proletaarisen internationalismin periaatteiden soveltamiseen.

On tunnettua, että Suomen vanha sosialidemokraattinen työväenpuolue, joka alkuperäisen ohjelmansa mukaisesti pyrki Suomen itsemääräämisoikeuden toteuttamiseen, oli painottanut samalla aivan oikein solidaarisuuttaan Venäjän vallankumousliikkeen kanssa. Se piti sitä edellytyksenä Suomen itsenäisyyden toteuttamiselle. Jo Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen pitäessä konferenssiaan Tampereella 1906 Suomen työläisten lähetystö sai Leniniltä selvästi ilmaistun kannatuksen tälle Suomen sosialidemokraattien asenteelle.

Seuranneina vuosina V. I. Lenin useasti puolusti Suo-

men kansan oikeuksia painottaen tällöin Venäjän ja Suomen työväenluokan tehtävien samaisuutta taistelussa tsarismia ja porvaristoa vastaan niin Venäjällä kuin Suomessakin. Hän korosti, että "vain Venäjän ja Suomen työläisten yhteisvoimin tsarismi voidaan kukistaa ja saavuttaa vapaus niin Venäjän kuin Suomenkin kansalle". Kun Helmikuun vallankumouksen jälkeen Venäjällä muodostettu porvarillinen Väliaikainen hallitus kieltäytyi tunnustamasta Suomen itsenäisyyttä ja alkoi törkeästi sekaantua Suomen sisäisiin asioihin hajottamalla työväenenemmistöisen eduskunnan, bolševikkipuolue ja Lenin tuomitsivat jyrkästi nämä Väliaikaisen hallituksen Suomelle vihamieliset toimet.

Vasta Lokakuun sosialistinen vallankumous toi Suomelle kansallisen vapautuksen ja pani alulle sen valtiollisen riippumattomuuden.

Kuudentena joulukuuta, jolloin eduskunnassa hyväksyttiin itsenäisyysjulistus, työväen edustajat ehdottivat, että Suomen riippumattomuus oli toteutettava Neuvosto-Venäjän kanssa aikaansaatavalla sopimuksella, mutta keisarillisen Saksan vaikutuksen alaiset oikeistolaiset saivat sen siinä vaiheessa estetyksi.

Kuitenkin kävi niin, että juuri V. I. Leninin johtama neuvostohallitus 31 pnä joulukuuta 1917 ensimmäisenä valtiona tunnusti Suomen riippumattomuuden. Tämä toimenpide laski perustan ystävällisten naapurisuhteiden kehittämiselle Suomen ja Neuvostoliiton kansojen kesken.

Kuukautta myöhemmin Suomessa alkaneen työväenvallankumouksen ja satapäiväisen työväenvallan aikana solmittiin Suomen ja Venäjän Sosialistisen Federatiivisen neuvostotasavallan välillä sopimus, joka monessa suhteessa muistuttaa Neuvostoliiton ja Suomen välillä nyt voimassaolevaa sopimusta ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta. Se oli kahden itsenäisen, tasa-arvoisen valtion välinen sopimus ja ensimmäinen sopimus, jonka kaksi työväen hallitsemaa maata solmi keskenään.

V. I. Lenin on tullut läheiseksi ja rakkaaksi Suomen kansalle. Tätä kuvastavat monet tosiseikat, mm. se, että Tampereen työväentaloon, jossa pidettiin Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ensimmäinen konferenssi vuonna 1905 sekä myöhemmin useita muitakin Venäjän vallankumouksellisten kokouksia, perustettiin kuten tunnettua jo vuonna 1946 V. I. Leninin museo (ensimmäinen Lenin-museo Neuvostoliiton rajojen ulkopuolella). Tähän museoon pyritään suomalaisin ja neuvostoliittolaisin voimin kokoamaan aineistoa, joka koskee tai sivuaa Leninin ja muiden venäläisten vallankumouksellisten oleskelua ja toimintaa Suomessa. Helsingissä, Kotkassa, Lahdessa ja Lillmön saarella Paraisilla on muistolaatat osoituksena paikoista, joissa Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen johtaja, Suomen kansan uskollinen ystävä on käynyt ja asunut.

On varsin vertauskuvallista, että Leninin työhuoneessa Smolnassa on Suomen tasavallan presidentin Urho Kekkosen vuonna 1959 kiinnittämä muistotaulu, jossa sanotaan: "Vladimir Iljitš Lenin allekirjoitti joulukuun 31 päivänä 1917 tässä huoneessa Venäjän SFNT:n Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen Suomen itsenäisyyden tunnustamisesta. Tällä jalolla toimenpiteellä hän on saanut osakseen Suomen kansan jakamattoman kiitollisuuden."

Kansojemme väliset ystävyyssuhteet lujittuvat vuosi vuodelta kehittyen menestyksellisesti Leninin viitoittamaan suuntaan. Kun Neuvostoliitto ja Suomen tasavalta vietävät puolivuosisataista juhlavuottaan molempien maiden kansojen kiitolliset ajatukset johtavat Leniniin, kansojen vapauden ja veljeyden tienraivaajaan, työtätekevien kansainvälisen solidaarisuuden esikuvalliseen opettajaan.

HERTTA KUUSINEN.

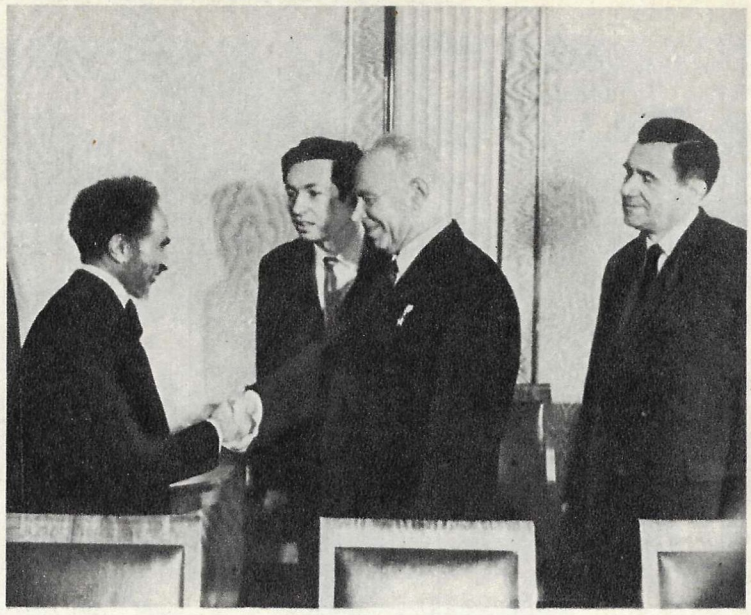

Neuvostoliitto suhtautuu kunnioittavasti monien maiden noudattamaan liittoutumattomuuspolitiikkaan. Tämän politiikan merkitystä kansainvälisen jännittyneisyyden lieventäjänä tähdennettiin myös hiljattain julkaistussa neuvostoliittolais-etiopialaisessa kommunikeassa, joka allekirjoitettiin keisari Haile Selassien ollessa valtiovierailulla Neuvostoliitossa. Kuvassa keisari Haile Selassie presidentti Nikolai Podgornyin vastaanotolla.

Puolueettomuusasenne ei rajoita valtioiden aktiivista toimintaa rauhan puolustamiseksi, vaan päinvastoin suorastaan edellyttää sitä. Tässä mielessä Itävallan ja Neuvostoliiton yhteistyöllä voi olla huomattava merkitys tilanteen vakauttamiselle ja rauhan turvaamiselle Keski-Euroopassa, korosti pääministeri Aleksei Kosygin Itävallan pääministerin Josef Klausin kanssa Moskovassa käymissään neuvotteluissa. Kuvamme otettu neuvottelujen aikana.

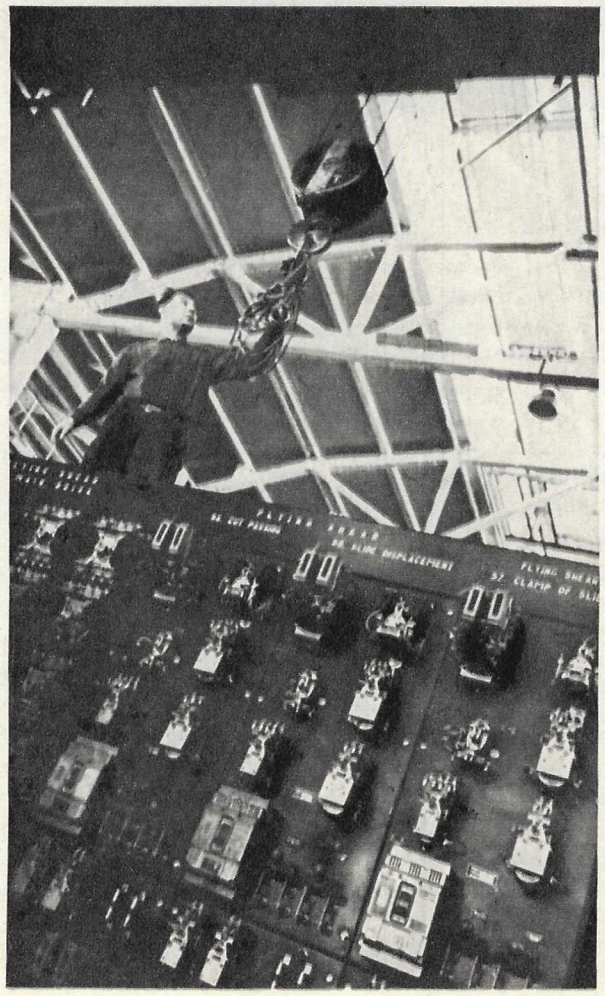

Harkovin sähkömekaanisella tehtaalla valmistettavat kalusteet soveltuvat hyvin erilaisiin ilmastoihin. Niitä käytetään Afrikan kuivilla aavikoilla, Aasian kosteissa viidakoissa ja Pohjolan kylmillä metsäseuduilla. Niitä on asennettu Heluanin metallinjalostamoon YAT:ssa, maatalouskoneita ja lääkkeitä valmistaville tehtaille Irakissa, Raahen rauta- ja terästehtaalle Suomessa, pumppulaitoksille Vietnamissa ja monille tehtaille Intiassa. Kuvassamme eräs ohjaamotauluke valmiina lähetettäväksi Suomeen.

Muusikkojen kanssakäymistä

Ryhmä Leningradin konservatorion oppilaita on ollut Suomessa Sibelius-akatemian vieraana.

Ryhmän johtajana toiminut vararehtori F. Sokolov on kertonut vastaanoton olleen mitä parhaan. Sibelius-akatemiassa ja muualla tapahtuneet yhdessäolot todistivat Suomen ja Neuvostoliiton muusikkojen ystävyyden ja kanssakäymisen kehittyvän lupaavasti.

Leningradilaiset kävivät matkansa aikana Helsingissä, Tampereella, Lahdessa ja Turussa. Helsingissä he äänittivät laajan musiikkiohjelman Suomen Yleisradiolle.

Matkailijain tulva Suomesta Neuvostoliittoon laajenee jatkuvasti. Melkein kaikille kävijöille on ominaista kiinnostus muinaismuistomerkkeihin ja uudisrakennuksiin. Lisäksi monilla on erikoistoivomuksia mm. ammattitovereiden tapaamista koskevia. Näiden luonnollisten toivomusten täyttämistä pyritään auttamaan. K u v a s s a ryhmä suomalaisia opettajia Moskovan koulussa n:o 619. Suomalaiset olivat läsnä tunneilla ja keskustelivat opettajien ja koululaisten kanssa.

Eestiläinen muinaistutkija Martta Schmiedehjelm on tunnettu monien maiden tiedemiespiireissä. Hiljattain kustantamo "Eesti Raamat" julkaisi hänelle omistetun kokoelman, joka sisältää neuvostoliittolaisten, puolalaisten ja pohjoismaalaisten tiedemiesten tutkielmia. Ne sivuavat läheisesti samoja aiheita kuin ne 50 tutkielmaa, jotka tämä kansallisen muinaistieteellisen keskuksen perustanlaskija on kirjoittanut. Suomen ja Belostokin (Puola) arkeologiset seurat ovat valinneet hänet ulkojäsenekseen.

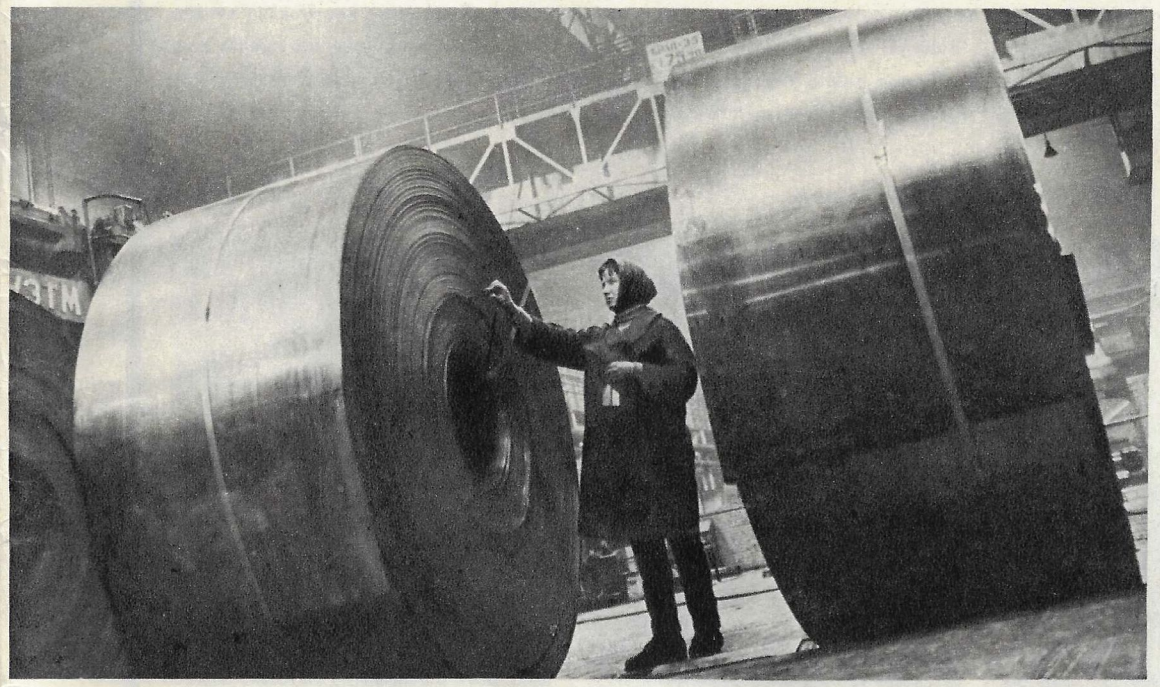

Moniin maihin, mm. Englantiin, Belgiaan, Tanskaan, Suomeen ja Ranskaan ostetaan Tšerepovetskissä valmistettua autoterästä. Se voittaa laadullisesti monet ulkomaiset teräsmerkit. K u v a m m e tehtaan kylmävalssausosastolta. Laaduntarkastaja N. Pahomova tarkastamassa teräsrullia ennen niiden lähettämistä lämpökäsittelyyn.

Eestin teatteri- ja musiikkimuseo on aloittanut tasavallan kulttuuripersoonallisuuksia esittelevän julkaisusarjan muistelmalla kuulusta eestiläisestä näyttelijättärestä Liina Reimanista (1891-1961). Kirja sisältää harvinaisia kuvia Reimanista esim. Noran ja Lady Macbethin, Jeanne d'Arcin ja Maria Stuartin, Solveigin ja Medean osissa. O h e i s e s s a k u v a s s a Reiman nähdään Varvara Vasiljevnan osassa I. Surgutševin näytelmässä "Syysviuluja" v. 1920.

KANSIKUVAMME

Tämän kuvan ovat lehtemme kirjeenvaihtajat J. Korolev ja A. Ptitsyn ottaneet Moskovan kansainvälisellä puhelinasemalla. Montrealin maailmannäyttelyn, Expo-67, valmistelujen yhteydessä puhelinvälittäjät joutuvat nykyisin usein ottamaan yhteyden Kanadaan. Eräistä Neuvostoliiton Montrealissa näytteille panemista tuotteista kerrotaan lehtemme tässä numerossa ss. 42—43.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 124 1967

NUMEROSSA:

LENIN JA SUOMI	1
TYÖ JA VASTUU	4
HISTORIAN SIVUJA	5
YKSINKERTAINEN KUIN TOTUUS	8
KIRJE TULEVAISUUTEEN	10
VÄHÄN KAIKKEA	14
TALOUSUUDISTUKSEN TULOKSISTA	16
AIKA KUVANVEISTÄJÄNÄ	20
LASTEN OOPPERA	22
HEISTÄ KIRJOITETTIIN: "KUOLEVA HEIMO"	24
"HÄNELLE KÄSKY..."	28
MIKÄ HEITÄ HUOLETTAA? MIKSI HE HYMYILEVÄT?	30
LABORATORIOISSA, KLINIKOISSA, APTEEKEISSA	30
INTOURIST PALJASTAA KORTTINSA	32
AISTIVIALLISTEN AVUKSI	36
"KERTOKAA DMITRI ŠOSTAKOVITŠISTA..."	40
MONTREAL, EXPO-67	42
NELJÄ "MINÄÄ" VOIMISTELUSSA	44
TIEDE, TEKNIIKKA JA YHDEKSÄN MUUSAA	48
NUORTEN HUMORISTIEN KERHO	52
EESTI RAHVA MUUSEUM	53
URHEILU	56

Neuvostoliiton sirkustaiteilijain kolmas Kanadan-matka tapahtuu Montrealin maailmannäyttelyn aikana. Monista maista saapuvilla näyttelyvierailla on tällöin mahdollisuus katsella kaikissa maanosissa mainetta niittänyttä venäläistä sirkusta.

Neuvostoliittolaisen sirkustaiteen taso, sen taito viihdyttää ja naurattaa, on yleisesti tunnustettu asia. Eräs amerikkalainen lehti kirjoittikin sirkuksemme vieraillessa USA:ssa: "Henkilöt, jotka eivät ole käyneet katsomassa neuvosto-sirkuksen esityksiä, on syytä saattaa lääkärintarkastukseen!"

Neuvostoliitossa toimii tätä nykyä 50 vakinaista sirkusta, mikä on enemmän kuin koko muussa maailmassa yhteensä. Lisäksi on rakenteilla 40 uutta sirkushuoneistoa.

Taidekriitikot väittelevät toisinaan, onko sirkus taidetta vai ei. Se kun on niin monista aineksista koostuva nähtävyys. Käsittäähän se urheilun, tekniikan, baletin ja paljon muuta. Kriitikkojen väitellessä kansa täyttää sirkuskatsomot päivästä päivään. Tämä selittynee sillä, että ihmisen kyvyt, hänen henkensä ja kehonsa voima tulevat niin havainnollisena esille juuri sirkuksessa.

Sirkus on vaikuttanut jopa kuvataiteeseenkin synnyttämällä grafiikan erikoisalan, sirkusmainokset. Eräitä tämän taidemuodon näytteitä nähdään **lehtemme takakannessa.**

TYÖ JA VASTUU

Neuvostoliiton kulttuurielämässä sattui hiljan suuri tapaus: ryhmälle kirjailijoita myönnettiin Sosialistisen työn sankarin kunnianimi. Se on korkein tunnustus, minkä neuvostokansa antaa työansioista. Lehdistö on tapausta käsitellessään korostanut sen merkitsevän enempää kuin vain huomattujen kirjailijoiden virallista seppelöimistä kunnian laakereilla. Täten käsittävät asian myös asianomaiset kirjailijat. He ovat kertoneet lehtimiehille tuntevansa itsensä koko neuvostokulttuurin edustajiksi ja sellaisina katsovansa kunnianosoituksen sen ansioksi.

Sillä seikalla että työn sankareiksi julistettujen rakentajien ja kolhoosilaisten, keksijöiden ja tutkijoiden ohella tuo kunnia on suotu myös kirjailijoille, on erityinen merkityksensä. Kirjoista ja kirjallisuudesta on tullut kansan kulutusartikkeli, yhtä välttämätön kuin jokapäiväinen leipä, tai sanokaamme tieteen kehitys, tekniikan edistys ja muut aineellisen hyvinvoinnin tienviitoittajat.

Uudet työn sankarit ovat tunnettuja kaikille, jotka ovat seuranneet neuvostokirjallisuuden kehitystä. He ovat Nikolai Tihonov, Mihail Šolohov, Konstantin Fedin, Aleksander Korneitšuk, Leonid Leonov, Mirzo Tursun-zade, Pavlo Tytšina ja Andrei Upit. Kaikki he ovat uurastaneet vuosikymmeniä kirjallisen luomistyön vastuullisella vainiolla. Heidän teoksiaan lukevat kymmenet miljoonat ihmiset kotimaassa ja ulkomailla.

Palkitut kirjailijat ovat persoonallisuuksina hyvin erilaisia. Heistä on kirjoitettu paljon ja arvostelijat tulevat vielä kauan käsittelemään heidän jatkuvasti karttuvaa luomistoaan. Palkittujen joukossa on neljän kansallisen kulttuurin edustajia. Näytelmäkirjailija Korneitšuk ja runoilija Tytšina ovat ukrainalaisia, runolija Tursun-zade on tadžikialainen sekä romanisti ja kertoja Upit latvialainen, muut neljä ovat venäläisiä kirjailijoita. Tämä kansallinen moninaisuus on neuvostokirjallisuuden erikoisuus. Yhtä tärkeää on kuitenkin, että kirjallisuutemme kaikki haarat versovat samasta rungosta. Käyttivätpä eri veljestasavaltojen kynäilijät mitä kieltä tahansa, kaikki he ovat neuvostokirjailijoita.

Jokainen näistä kahdeksasta uudesta Sosialistisen työn sankarista kelpaisi nykyisen neuvostokirjailijan yleistetyn luonnekuvan malliksi. Tuon luonnekuvan eräänä piirteenä on mielestäni antaumuksellisuus, oman itsensä varaukseton asettaminen kansan käyttöön, hehkuva kansalaistunto. Se ilmenee yhtä hyvin kaikkien lahjojen suuntaamisessa vaikeiden ammatillisten tehtävien täyttämiseen kuin myös moraalisen vastuun tajuamisessa ihmisten edessä, totuuden ja hyvyyden puolustamisessa tässä maailmassa. Siksi Pavlo Tytšinan ja Mirzo Tursun-zaden herkkä lyyrinen muusa on hyvä tuttu kansalaispoljentoisten sävelten kanssa. Siksi nämä suuret taiteilijat, jotka ovat hyvin vaativaisia työhönsä nähden, pitävät suorastaan välttämättömänä silloin tällöin nousta hiljaisen työpöytänsä äärestä ja astua yhteiskunnallisen toiminnan areenalle.

Aleksander Korneitšuk sai tiedon palkitsemisestaan ollessaan Prahassa, missä hän johti Maailman rauhanneuvoston puhemiehistön kokoukseen osallistunutta neuvostoliittolaista valtuuskuntaa. Nikolai Tihonovin merkittävä toiminta rauhanpuolustajien liikkeessä on yleisesti tunnettu.

Kirjailija on vastuussa sekä nykyisyydelle että tulevaisuudelle. Hän on vastuussa sekä ammatillisessa että moraalisessa mielessä. Tämä vastuu olikin se, mitä nämä sankarikirjailijat ensimmäisenä korostivat haastatteluissa, joita he antoivat palkitsemisensa jälkeisenä päivinä.

"Älkäämme olko itsehyväisiä", Andrei Upit lausui. Hänen tekemänsä kirjailijantyö on valtaisa. Upit täyttää tänä vuonna 90 vuotta, mutta on vielä täynnä tarmoa ja suunnitelmia.

Fedin, monien nuoremman polven kirjailijoiden kasvattaja, niin sanoaksemme "maestro", sanoi työstään: "Taitoa on opeteltava koko elinikä". "Haluaisin vielä laulaa suurimman lauluni", lausui Tursin-zade.

Työn sankarit tuntevat työn ilon ja raskauden, he tietävät luomisen rajattomuuden olletikin koska heidän henkensä levottomuus on paitsi yksilöllisten lahjojen ja elämysten myös kaikkien heidän maanmiestensä ja koko ihmiskunnan huolien herättämää. "Jollemme ajattele tulevaisuutta, saatamme päästää lapsemme miinoitettuun maailmaan" sanoo Leonid Leonov ja jatkaa "Eräiden nykymaailman poliitikkojen, jotka pitelevät valtioiden peräsimiä, tulisi omata hiukan enemmän mielikuvitusta voidakseen käsittää millaisiin katastrofaalisiin seurauksiin heidän tämänpäiväiset virheensä saattavat tulevaisuudessa johtaa. Juuri tuo mielikuvitus on kynän ohella kirjailijan tärkein ammattityökalu. Tässä mielessä me kirjailijat voimme nähdäkseni esittää hyvin hyödyllistä osaa. . ."

V. SIMAKOV.

ALEKSANDER KORNEITŠUK

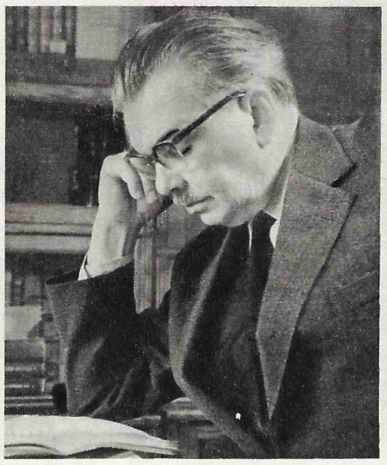

LEONID LEONOV

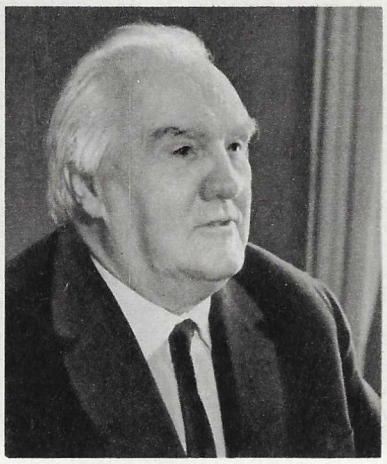

NIKOLAI TIHONOV

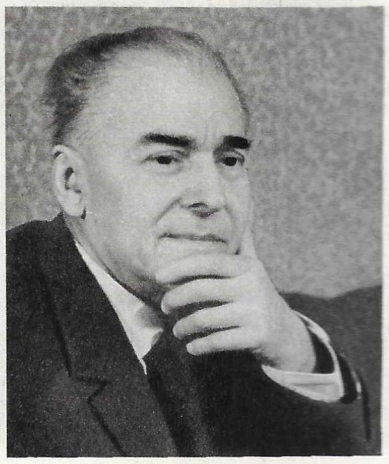

PAVLO TYTŠINA

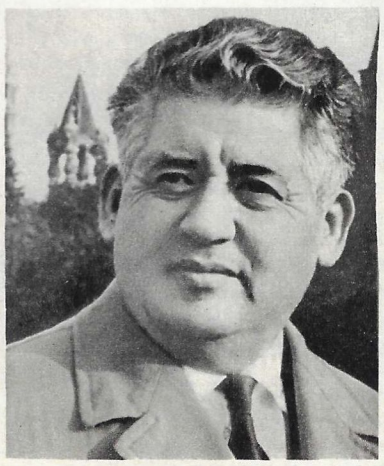

MIRZO TURSUN-ZADE

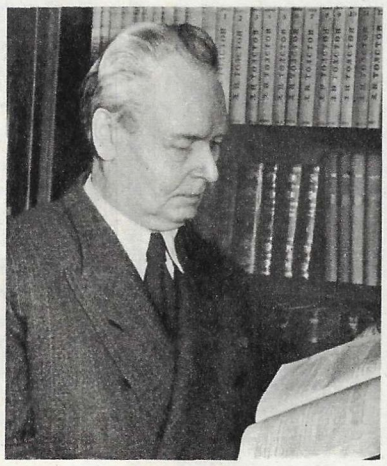

ANDREI UPIT

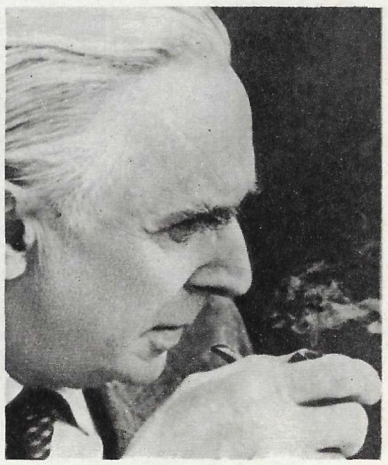

KONSTANTIN FEDIN

MIHAIL ŠOLOHOV

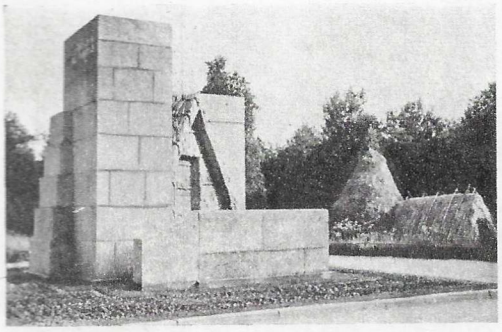

Razliviin, missä Lenin oli piilossa Väliaikaisen hallituksen vainolta, on nyt pystytetty muistomerkki. Sen vieressä on samanlainen heinämaja, missä vallankumouksen johtaja asui.

AATTONA

VALLANKUMOUKSEN RAUHALLINEN KEHITYS OSOITTAUTUU MAHDOTTOMAKSI • BOLŠEVIKKIPUOLUE SUUNNISTAUTUU ASEELLISEEN KAPINAAN

K u v a Leninistä naamioituna ja peruukissa maanalaisuuden aikana. Työmies Ivanovin nimelle annetun henkilötodistuksen valokuva.

— Tie rauhaan kulkee vihollisen juoksuhautojen kautta! — tätä tunnusta kannattivat kesällä 1917 Venäjällä sekä sosialisteiksi itseään nimittäneet hallituksen jäsenet että suurpääoman edustajat.

Kaikkialle oli ripustettu hallituksen kansalaisille osoittamia kehotuksia hankkia "vapauslainan" obligaatioita.

— Vallankumouksen pelastamisen nimessä kehotamme hartaasti: kansalaiset, tukekaa lainaa! kirjoittivat Pietarin neuvostoa johtaneet sovittelupoliitikot omasta puolestaan.

— Kansalaiset kapitalistit. . . avatkaa aarreaittanne ja kiiruhtakaa antamaan varanne vapautuneen Venäjän tarpeisiin, kehotti sota- ja meriministeri Kerenski.

Kapitalistit eivät kuitenkaan kiirehtineet hankkimaan uuden lainan obligaatioita. Epäillen Väliaikaisen hallituksen "maksukykyä" he vaativat tältä lujan käden politiikkaa. Työläiset ja talonpojat näkivät, minne hallitusministerit olivat menossa kehottaessaan jatkamaan vihattua imperialistista sotaa. Kuilu Väliaikaisen hallituksen ja kansan välillä syveni päivä päivältä.

HYÖKKÄYKSEN EPÄONNISTUMINEN

Väliaikainen hallitus yritti tukahduttaa bolševikkien kasvavaa joukkovaikutusta valmistelemalla kiireesti uutta hyökkäystä Venäjän-Saksan rintamalla. Se toivoi heti ensimmäisten viestien venäläisten joukkojen menestyksellisestä etenemisestä panevan hajalle sodan vastustajien rivit ja noiksi päiviksi suunniteltujen mielenosoitusten ilmaisevan varauksettoman hyväksymisensä hallituksen ja sitä kannattavien puolueiden politiikalle.

Olennainen merkitys hyökkäyksen valmistelussa annettiin Väliaikaisen hallituksen edustajien puhujamatkoille joukko-osastoihin. Aivan erikoista toimeliaisuutta osoitti Kerenski, joka lupasi liittolaisille "elvyttää kurin ja innostuksen" armeijassa. Samaan aikaan ryhdyttiin ankariin toimenpiteisiin keppikurin henkiinherättämiseksi joukko-osastoissa. Veljeilyä vihollisen sotamiesten kanssa vainottiin kovin ankarasti.

Sotaa vihattiin kuitenkin niin syvästi, etteivät sanotut toimenpiteet tuottaneet tuntuvia tuloksia. Kerenski on sitten myöhemmin tunnustanut: "Koko Venäjä oli kuumeisen odotuksen vallassa. Lähteekö sotaväki hyökkäykseen? Kukaan ei rohjennut vastata tuohon kysymykseen. . ."

Hyökkäys alkoi kesäkuun 18 pnä ja sujui alussa menestyksellisesti. Mutta saksalaisten saatua lisäjoukkoja länsirintamalta venäläiset alkoivat nopeasti vyöryä takaisin. Kesäkuun 18 ja heinäkuun 6 päivän välisenä aikana menetettiin yli 58 000 miestä, joista 7 000 kaatuneina ja yli 36 000 haavoittuneina. Heinäkuun puoliväliin mennessä vihollinen oli työntänyt venäläiset jo kauaksi lähtöasemiensa taakse. Seikkailun tuloksena menetettiin lyhyessä ajassa kaikki, mitä kolme vuotta jatkuneen sodan aikana oli tavattomin uhrauksin saavutettu. Itse Väliaikainen hallitus luonnehti tapahtunutta katastrofiksi, joka vaati maalta "paljon ihmisuhreja ja aluemenetyksiä".

DREYFUS-NÄYTELMÄ

Hallituksen oikeistosiipi päätti kuitenkin hyötyä tappiosta tekemällä lopun helmikuun vallankumouksen jälkeen säätyneestä kaksinvallasta — kun Väliaikaisen hallituksen ohella vallan käyttäjinä toimivat myös työläis- ja sotilasneuvostot. Ns. perustuslaillisten demokraattien edustajat lähtivät hallituksesta. He laskelmoivat sovittelupuolueiden pelkäävän jäädä yksin hallitukseen ja suostuvan Punaisen kaartin aseistariisumiseen ja vallankumouksellisten varuskuntien poistamiseen pääkaupungista sekä bolševikkipuolueen lakkauttamiseen.

Vallankumoukselliset joukot ajattelivat kuitenkin toisin. Ne katsoivat kadettien poistumisen hallituksesta osoittavan jälleen sen täydellistä avuttomuutta ja merkitsevän sitä, että vallan oli siirryttävä kokonaisuudessaan neuvostoille.

Tämä kaikki johti Pietarissa heinäkuun 3 pnä jättiläismielenosoitukseen, joka uhkasi kasvaa aseelliseksi esiintymiseksi Väliaikaista hallitusta vastaan.

Bolševikit pitivät kapinaa ennenaikaisena ja kehottivat sentähden joukkoja pidättymään siitä. Työväellä ja sotaväellä olisi kyllä sillä hetkellä ollut riittämiin voimia ottaakseen vallan. Mutta ne eivät olisi voineet pitää sitä hallussaan, sillä maassa ei vielä ollut syvällistä yleiskansallista kriisitilannetta, vaan työtätekevien enemmistö seurasi edelleen menševikkejä ja sosiaalivallankumouksellisia.

Lenin piti heinäkuun 4 pnä puolueen keskuskomitean toimitalon parvekkeelta puheen merisotilaille kehottaen kaikkia pidättyvyyteen, lujuuteen ja valppauteen.

Mielenosoitukseen osallistui yli 500 000 ihmistä. He vaativat neuvostoja ottamaan itselleen kaiken vallan. Neuvostojen sosiaalivallankumouksellis-menševistinen johto ei rohjennut ryhtyä siihen, vaan päinvastoin antoi Väliaikaiselle hallitukselle siunauksensa aseiden käyttämiseen mielenosoittajia vastaan. Rintamalta kutsuttujen joukko-osastojen heinäkuun 4 pnä suorittama mielenosoittajien ampuminen merkitsi vallankumouksen rauhallisen kauden päättymistä. Esiintymällä kansaa vastaan ja antamalla käskyn työläisten, sotilaiden ja merisotilaiden aseistariisumisesta neuvostojen keskustoimikunta antoi hallitukselle paitsi tukensa tosiasiallisesti myös kaiken vallan. Kaksinvaltaisuus oli päättynyt. Vastavallankumous oli siirtynyt hyökkäykseen ja joukkojen kannatuksen menettäneinä neuvostot eivät voineet sitä estää.

Ajojahti kohdistui ennen kaikkea bolševikkeihin. Sanomalehdet "Pravda", "Soldatskaja pravda" ym. lakkautettiin. Työväen varoilla hankittu kirjapaino "Trud" (Työ) tuhottiin. Ne joukko-osastot, jotka olivat hallituksen mielestä "bolševismin saastuttamia" lähetettiin rintamalle. Työläiskaarteja riisuttiin aseista. Alkoivat kotitarkastukset ja vangitsemiset. Heinäkuun 7 pnä annettiin määräys Leninin vangitsemisesta.

Lehdistö aloitti hillittömän parjauskamppailun bolševikkeja vastaan.

Palauttaen mieliin miten Ranskan sotilasjuntan taantumukselliset monarkistipiirit olivat 1890-luvulla yrittäneet kaikin keinoin syyttää Ranskan yleisesikunnan upseeria Dreyfusta valtiopetoksesta Lenin huomautti,

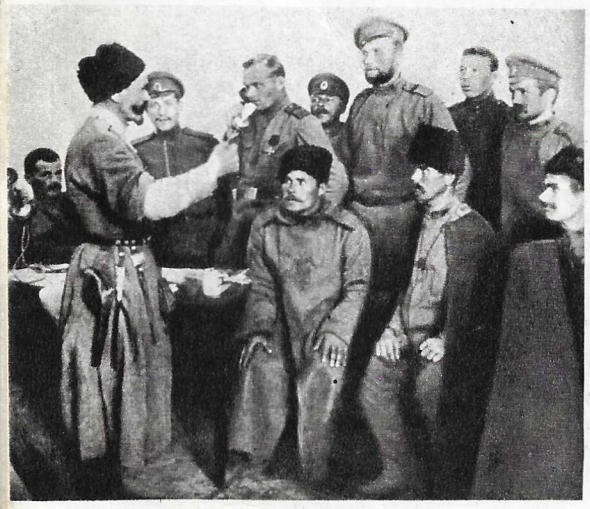

Vasemmalla (ylhäältä): Väliaikaista hallitusta vastaan 3—5 p. heinäkuuta 1917 esiintyneiden sotaväenosastojen riisuminen aseista; kansalaiskokous siperialaisessa maalaiskylässä; epäonnistunut diktaattoriehdokas kenraali Kornilov; hänen Pietariin lähettämänsä joukot eivät päässeet pääkaupunkiin: ne alkoivat matkalla veljeillä vallankumouksellisten varuskuntien kanssa.

että aivan samoin nyt yritettiin syyttää vakoilusta jotakuta bolševikkia.

Hän totesi katkeruudella:

— Oikea Dreyfus-näytelmä, valheen ja parjauksen ristiretki hillittömän poliittisen vihan pohjalla. . .

Bolševikit vetäytyivät maanalaisuuteen. Väliaikaisen hallituksen vainoamana Lenin siirtyi heinäkuun 9 pnä lähellä Pietaria sijaitsevaan Razliviin. Siellä hän asusti jonkin aikaa puuvajan vintillä, mutta siirtyi sitten niittomieheksi naamioituneena heinämajaan läheisen järven taakse. Hän kirjoitti Razlivissa 11 artikkelia sekä joukon kirjeitä ja muistiinpanoja. Siellä Lenin jatkoi myös teoksensa "Valtio ja vallankumous" kirjoittamista. Elokuun alussa hän siirtyi salateitse Suomeen, Jalkalaan, missä hän piiloitteli suomalaisen työläisen P. Parviaisen perheessä ollen koko ajan kiinteässä yhteydessä Pietariin.

Vastavallankumoukselliset yrittivät sillä välin toteuttaa suunnitelmiaan "lujakätisestä vallasta". Taantumuksen voimamiehenä pidettiin Venäjän armeijan ylipäällikköksi nimettyä kenraali Kornilovia. Hänen tavoitteenaan oli sotilasdiktatuuri.

Väliaikainen hallitus oli selvillä kaikista ylipäällikön valmisteluista. Mutta kun Kornilov 27 pnä elokuuta alkoi marssittaa joukkoja kohti Pietaria, niin Lvovin jälkeen pääministeriksi tullut Kerenski pelästyi, että kansanjoukot voivat kapinallisten ohella pyyhkäistä hänetkin laudalta. Hän sanoutui irti kenraalista leimaten tämän kapinoitsijaksi.

Kaksi diktaattoriehdokasta, Kerenski ja Kornilov, syyttivät miltei samoin sanoin toisiaan kansan vihollisiksi. Asioiden seuraajat tulivat kuitenkin jo tuolloin päätelmään, mikä lausuttiin julki "Obštšeje delo" -lehdessä, nimittäin että totta puhuen mitään "Kornilovin salaliittoa" ei ollut, vaan oli "Kerenskin ja Kornilovin epäonnistunut salaliitto".

Kummallakaan heistä ei ollut sen kansan kannatusta, jonka nimissä he puhuivat ja johon he vetosivat. Kauhukseen he näkivät joukkojen lähtevän seuraamaan bolševikkeja.

Puolueen työläisille ja sotaväelle osoittama kehotus ottaa vallankumouksen puolustaminen omiin käsiinsä, sai voimakasta vastakaikua. Bolševikit nostattivat koko kansan taisteluun Kornilovia vastaan ja samalla täydellisesti paljastivat Kerenskin salaiseksi kornilovilaiseksi, joka toisenlaisia keinoja käyttäen toteutti samaa vastavallankumouksellista ohjelmaa.

Muutamia päiviä jatkunut taistelu Kornilovia vastaan joudutti huomattavasti laajojen kansankerrosten poliittista valveutumista. Dreyfus-näytelmä romahti. Bolševikit saavuttivat työväenluokan joukkojärjestöissä niin keskustassa kuin maaseudullakin ratkaisevat asemat. Kiivas taistelu vastavallankumouksen torjumiseksi teki tyhjäksi salaliiton ja oli samalla tärkeä vaihe valmistautumisessa vallankumouksen seuraavaan vaiheeseen — sosialistiseen vallankumoukseen.

KAPINAA KOHDEN

Vastavallankumouksen heinäkuun päivien jälkeen saavuttama väliaikainen yliote ei pysäyttänyt puolueen kasvua, päinvastoin, sen riveihin alkoi virrata entistä enemmän työläisiä ja talonpoikia. Huhtikuusta kesään mennessä puolueen jäsenmäärä kolminkertaistui ja puolueosastojen kaksinkertaistui. Niinpä Pietarin järjestön jäsenmäärä kasvoi huhti-heinäkuun välisenä aikana 16 000:sta 36 000:een ja Moskovan kaupungin puolue-järjestön 7 000:sta 15 000:een. Keskisellä teollisuusalueella oli heinäkuun lopulla yli 50 000 jäsentä, Uralilla 25 000 ja Donetsin laakiolla 16 000 jäsentä.

Tällainen oli tilanne, kun Pietarissa alkoi bolševikkipuolueen VI edustajakokous. Se oli puoleksi salainen ja jatkui 26 p:stä heinäkuuta 3 p:ään elokuuta.

Kokouksen osanottajien täytettäväksi annettiin kaavakkeet, joiden jakaja ja yhteenvedon suorittaja J. Drabkina kertoo:

— Kaavakkeen täytti 171 edustajaa. He olivat toimineet vallankumousliikkeessä yhteensä 1 721 vuotta. Heidät oli 549 kertaa vangittu. Jokainen oli ollut vangittu keskimäärin kolme kertaa. Yhteensä he olivat viettäneet vankiloissa, pakkotyölaitoksissa ja karkoituksilla

1. Kesäkuun hyökkäyksen aikana Pietarissa pidetty mielenosoitus ei kannattanut hallituksen toimia. K u v a s s a näkyy bolševikkien tunnuslauseita: "Rauha maailmaan, koko valta kansalle, kaikki maa kansalle", "Alas kapitalistiministerit". 2. Valokuva on ikuistanut traagisen tapahtuman: Väliaikaisen hallituksen joukot ampumassa Pietarin työläisten mielenosoitusta 4 pnä heinäkuuta 1917.

noin 500 vuotta. Puolet heistä oli saanut korkeakoulutai lukioasteen sivistyksen, loput ainoastaan alkeiskoulusivistyksen. Toiset — heitäkin oli paljon — sanoivat saaneensa sivistyksensä "vankilayliopistossa". Leikkiä laskien he luovuttivat täyttämänsä kaavakkeet minulle. Vielä muutamia kuukausia sitä ennen monet heistä olivat istuneet kaltereiden takana tahi kalistelleet kahleita "Siperian siimeksessä. . ."

Vaikka Lenin ei henkilökohtaisesti ollutkaan läsnä tässä edustajakokouksessa, se noudatti kuitenkin hänen antamiaan taktisia suuntaviivoja. Hän oli laatinut tärkeimmät päätöslauselmat ja teesit alustuksiin poliittisesta tilanteesta sekä keskuskomitean toimintakertomuksesta. Hänet valittiinkin edustajakokouksen kunniapuheenjohtajaksi.

VI puoluekokous asetti tehtäväksi porvariston vastavallankumouksellisen diktatuurin täydellisen kukistamisen aseellisen kapinan tietä ja työväenluokan vallan pystyttämisen liitossa talonpoikaisköyhälistön kanssa. Vallankumouksen rauhanomainen kehitys ja vallan kivuton siirtäminen vallankumouksen pettäneille neuvostoille ei ollut enää mahdollista. Vastavallankumouksellisen porvariston diktatuuri oli nyt kumottava asevoimin.

Venäjän kommunistien poliittiselle linjalle v. 1917 oli ominaista, että he eivät pitäneet sosialismin puolesta käytävän taistelun rauhanomaisia ja ei-rauhanomaisia muotoja toisilleen vastakkaisina. Puolue oli valmis niiden nopeaan ja odottamattomaan vaihtamiseen objektiivisten olosuhteiden mukaan. Leninin laatimat "Huhtikuun teesit", jotka nojautuivat niiden päivien tilanteeseen, olivat työväenliikkeen historian ensimmäinen ohjelmallinen asiakirja, joka viitoitti mahdollisuuden rauhanomaiselle siirtymiselle sosialistiseen vallankumoukseen. Siinä olikin niiden pysyvä historiallinen merkitys.

Kun Lenin silloisen kaksinvallan oloissa esitti mainitut teesinsä, Venäjällä ei ollut sellaista luokkaa, joka olisi voinut menestyksellisesti vastustaa aseistetun kansan — neuvostojen — tahtoa. Rauhanomainen siirtyminen sosialismiin olisi merkinnyt kaiken vallan siirtymistä neuvostoille, työväenluokan ja maalaisköyhälistön yhdistymistä sosialismin merkeissä sekä leniniläistä suuntausta kannattaneiden vallankumouksellisten voimien kasvua vähitellen enemmistöksi neuvostojen sisällä. Vallankumouksen rauhanomaisen kehityksen käytyä heinäkuun kriisin jälkeen mahdottomaksi VI puoluekokouksen päätökset suuntasivat puolueen soveltamaan uusia taistelumuotoja. Mutta tämäkään ei estänyt Leniniä yrittämästä syyskuussa, kun lyhyeksi ajaksi tarjoutui jälleen mahdollisuus rauhanomaiseen siirtymiseen, kääntää puoluetta siihen suuntaan.

Syyskuun 1 pnä, jolloin Venäjä lopulta julistettiin tasavallaksi, tehtiin päätös ns. Direktorion muodostamisesta Kerenskin johdolla. Eräänä syynä siihen oli menševikkien ja sosiaalivallankumouksellisten kieltäytyminen tulosta uuteen hallitukseen kadettipuolueen siihen osallistumisen vuoksi. He pelkäsivät kadottavansa lopullisesti joukkojen luottamuksen, joka oli heinäkuun tapahtumien jälkeen muutenkin jo pahasti horjahtanut.

Muutamien päivien ajan vallitsi erikoislaatuinen tilanne, jota Lenin luonnehti "Venäjän vallankumouksen jyrkäksi ja. . . omaperäiseksi käänteeksi". Ilmaantui jälleen hyvin harvinainen ja hyvin arvokas mahdollisuus rauhanomaiseen kehitykseen.

Tämän rauhanomaisen eteenpäinmenon nimessä bolševikit olivat valmiit, kuten Lenin sanoi, kompromissiin neuvostoissa sillä hetkellä enemmistönä olleiden puolueiden kanssa ehdottamalla neuvostoille vastuunalaisen hallituksen muodostamista sosiaalivallankumouksellisista ja menševikeistä. Paikkakunnilla vallan piti siirtyä neuvostoille. Kompromissin sisältönä olisi ollut, että bolševikit olisivat pyrkimättä hallitukseen luopuneet vaatimasta vallan viipymätöntä siirtämistä työväenluokalle ja maalaisköyhälistölle, luopuneet tämän vaatimuksen väkivaltaisista toteuttamismenetelmistä. Tämän kompromissin ehtona oli täydellinen propagandavapaus ja perustuslakia säätävän kokouksen viipymätön koollekutsuminen.

Propagandavapaus ja uuden kansanvaltaisuuden viipymätön toteuttaminen neuvostojen muodostamisessa (niiden uusintavaali) ja toiminnassa olisivat Leninin käsityksen mukaan jo sinänsä turvanneet vallankumouksen rauhanomaisen eteenpäinmenon, puoluetaistelun rauhanomaisen eliminoitumisen neuvostojen sisältä.

Kaikesta tästä Lenin kirjoitti tuona syyskuun 1 pnä. Artikkeli oli otsikoitu "Kompromisseista". Se oli tarkoitettu sanomalehteen "Rabotši put" (eräs monista nimikkeistä, joiden suojissa "Pravdaa" julkaistiin heinäkuussa tapahtuneen lakkautuksen jälkeen). Kirjoitus ei kuitenkaan ehtinyt lehteen tuona perjantaipäivänä. "Satunnaisista syistä. . . kirjoitti Lenin kaksi päivää myöhemmin artikkeliin tekemässään laitahuomautuksessa (hänhän oli maanalaisuudessa). — Ja luettuani lauantain ja tämän päivän — sunnuntain — lehdet sanoin itsekseni: kompromissiehdotus taitaa olla jo myöhästynyt — kaikesta näkyy, että päivät, jolloin rauhallisen kehityksen tie kävi sattumalta mahdolliseksi, ovat jo menneet ohitse."

Hallitus oli näiden päivien aikana ryhtynyt jälleen aktiiviseen hyökkäykseen vallankumouksellisia joukkoja vastaan ja menševikkien ja sosiaalivallankumouksellisten johtajat olivat jälleen antautuneet sen edessä.

Maassa oli kypsymässä yleiskansallinen kriisitilanne, joka loi objektiivisen perustan aseelliselle kapinalle. Tuon kriisin puhkeamisen merkkinä Lenin piti: talonpoikaisliikehtimistä, joka oli valautumassa suoranaiseksi kapinaksi Kerenskiä vastaan; kansallisuusliikkeen kiihtymistä (Keski-Aasia, Suomi, Ukraina); armeijan täydellistä irtautumista hallituksesta; menševikkien ja sosiaalivallankumouksellisten politiikkaan pettyneiden joukkojen enemmistön asettumista syyskuun lopulla pidetyissä neuvostojen uusintavaaleissa bolševikkien puolelle.

Oli muodostunut kapinalle välttämätön vallankumouksellinen tilanne, joka sai sellaisen kärkevyysasteen, että "huippukerrokset" ei enää voineet hallita vanhaan tapaan eikä "joukot" elää vanhaan tapaan.

— Kriisi on kypsynyt, Lenin korosti. Venäjän vallankumouksen koko tulevaisuus on pantu yhden kortin varaan. . . Bolševikkien on otettava valta. . . Viivyttely on rikos vallankumousta kohtaan.

A. NENAROKOV, historian kandidaatti.

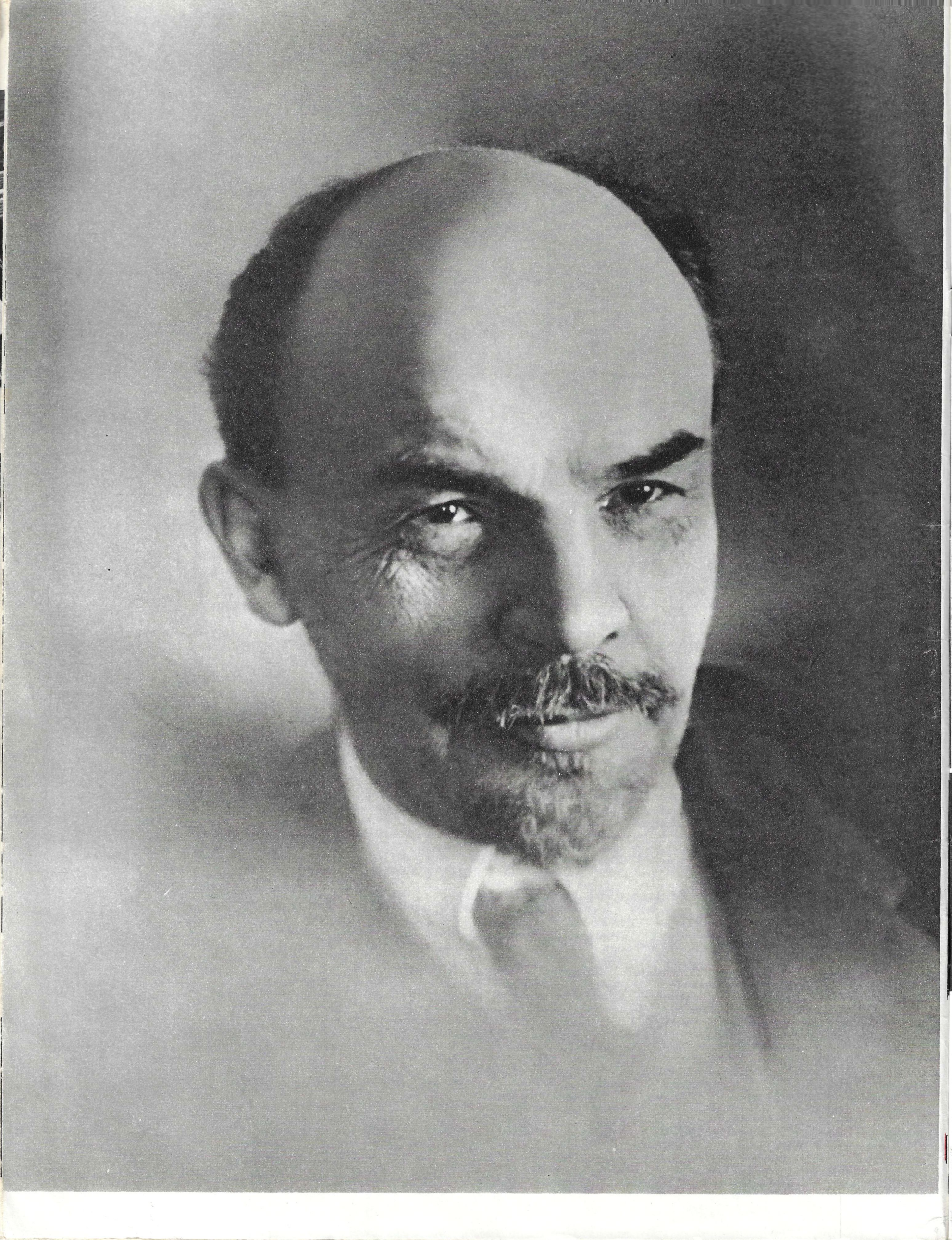

YKSINKERTAINEN KUIN TOTUUS

"Sellainen on kohtaloni"

Useimmat ihmiset tulevat varmaan joskus mielessään pohtineeksi, että mitä on onni? Se on vanha kysymys. Itse kukin vastaa siihen omalla tavallaan. Kun Karl Marxin tyttäret esittivät tämän kysymyksen isälleen, hän vastasi: "Taistelu". Samoin olisi voinut sanoa myös Lenin. "Sellainen on kohtaloni. Taistelukamppailu toisensa jälkeen — poliittisia älyttömyyksiä, typeryyksiä, opportunismia jne. vastaan" — hän kirjoitti koko maailmankuvaa muuttaneiden tapahtumien edellä joulukuussa 1916.

Ja näin vuodesta 1893. Ja typeryksien vihat sen vuoksi. Mutta en kuitenkaan vaihtaisi tätä kohtaloa "rauhaan" typeryksien kanssa.

Voidaan helposti havaita, että Leninin mielestä taistelu oli paitsi poliittisten päämäärien saavuttamisen keino myös siveellisten tavoitteiden palvelija, joka kitkee elämästä kaikenlaista typeryyttä. Oikeammin on kuitenkin sanoa, että Lenin ei yleensä irrottanut moralia politiikasta.

Leninistä sanottiin, että hän oli yksinkertainen kuin totuus. Se on oikein. Mutta hän oli myös monitahoinen kuin totuus. Hän rakasti kauneutta — musiikkia, kirjallisuutta. Sveitsin luonnonihanien maisemien keskellä hän ikävöi Volgaa. Hän oli huolehtivainen poika ja puoliso. Vapaahetkinään hän mielihyvin kumartui šakkilaudan ylle tahi otti olalleen aseen ja lähti metsästämään. Mikään inhimillinen ei ollut hänelle vierasta. On kuitenkin mahdotonta ymmärtää Leniniä ymmärtämättä, että hänen ainoana todellisena intohimonaan ja kutsumuksenaan oli ja pysyi vallankumous. Eräs hänen poliittinen vastustajansa huudahtikin kerran harmissaan: "Ei ole toista sellaista ihmistä, joka olisi kaikki 24 tuntia vuorokaudessa kiinni vallankumouksessa ja joka ei muuta ajattelisikaan kuin vallankumousta — joka näkee untakin vain vallankumouksesta. Koettakaapas kilvoitella sellaisen kanssa." Ystävät puhuivat toisin. Romain Rolland: "Lenin on elämänsä joka hetki koko olemuksellaan kiinni taistelussa." John Reed: "Lenin on niin vaatimaton, niin inhimillinen ja samalla niin kaukonäköinen ja järkähtämätön."

Vladimir Uljanovin elämänvaiheet — veljen teloittaminen osallisuudesta kumoukselliseen toimintaan, vankilat, karkoitukset, maanpakolaisuuden vuodet, kapinan valmistelu ja johtaminen, vihollisen kuulat, vallankumouksen jälkeisten vuosien tavaton ylijännitys — kaikki tuo olisi saattanut antaa ainekset tragediaan Shakespearen hengessä. Mutta sitä mukaa kuin nimestä LENIN tuli sosialismin vertauskuva ja tunnus, tuon nimen vuosisadan alussa omaksunut V. I. Uljanov kasvoi yhä selvemmin ulos syntymä- ja kuolinpäivän kehystämän yksilöllisen elämäkerran puitteista. Hänessä ruumiillistuivat aikakauden kaikki parhaat pyrkimykset ja hän kykeni värittämään ne voitonvarmuudella. Venäjän tuhatvuotisesta historiasta ei löydy optimistisempaa esimerkkiä kuin hänen antamansa eikä valoisampaa elämäntyötä kuin hänen suorittamansa.

"On sellainen puolue!"

Aivan samalla tavalla kuin on mahdotonta kuvitella Leniniä vallankumouksen ulkopuolella, samalla tavalla on mahdotonta kuvitella vallankumousta ilman sen tärkeintä liikkeellepanevaa voimaa, kommunistista puoluetta. "...Antakaa meille vallankumouksellisten järjestö — ja me käännämme Venäjän ylösalaisin!" Nämä Leninin nuorena lausumat sanat kelpaavat motoksi koko hänen senjälkeiselle toiminnalleen. Hän loi ja kasvatti tuollaisen järjestön sekä antoi sille suunnan.

Kuinka monta kertaa ja kuinka monessa eri yhteydessä voisimmekaan toistaa Leninin sanat puolueesta. Kun intervention oraakkelit ennustivat, että neuvostojen päivät olivat luetut, kun kotimaiset dogmaatikot lähdekirjallisuuteen vedoten todistelivat sosialismin rakentamisen toivottomuutta maassamme, kun ulkolaiset töllistelijät käsiään pesten odottivat Hitlerin Neuvostoliittoa vastaan aloittaman salamasodan menestystä, kun tiettyjen suurvaltojen kenraalit ja poliitikot pyrkivät mykistämään meitä sotavarusteillaan, olisimme voineet niin monta kertaa voittojamme ja saavutuksiamme selittäessämme sekä vastatessamme lukuisiin m i k s i toistaa Leninin tunnetut sanat: siksi, että meillä on sellainen puolue.

"Marxilainen rivimies"

Lenin halusi antaa erään teoksensa nimeksi "Marxilaisen rivimiehen muistiinpanoja filosofiasta". Marxilainen rivimies ei ollut mikään vaatimattomuuden ele, jollaiset ovat ominaisia monille poliitikoille. Hän oli maailman proletariaatin ja maamme kommunistisen puolueen tunnustettu johtaja, ensimmäisen työväenvaltion perustaja ja johtaja, ja hän tajusi tämän aina. Lenin oli tavattoman hellittämätön kysymyksen ollessa vallankumoukselle ja maalle erityisen tärkeiden päätösten tekemisestä. Mutta vaikka hänellä oli tavaton arvovalta hän ei koskaan yrittänyt lannistaa sen avulla muita. Leninin voima oli toisaalla."Hän ohjaili ajatusten kulkua ja vain siksi myös maata", Boris Pasternak kirjoitti hänestä.

Vallan määrä samaistui hänellä ennen kaikkea vastuun määrään. Lenin ei vain suuttunut vaan oli jopa syvästi pahoillaan erään toverin kirjoittaessa, että keskuskomitea on sama kuin Lenin. "Noin voidaan kirjoittaa vain suuren hermostuneisuuden ja yliväsymyksen tilassa... Miksi hermoilla niin, että menee kirjoittamaan aivan mahdottoman, kerrassaan mahdottoman lauseen, että KK muka olen minä".

— Ette voi kuvitella, kuinka epämiellyttävää on, kun persoonaani nostetaan alituiseen, Lenin lausui M. Olminskille tämän ilmoitettua päätöksestä aloittaa aineiston kokoaminen tulevaa Lenin-museota varten. Ja hän kielsi jyrkästi sellaiseen ryhtymästä.

Tämäntapaisia todisteita on runsaasti. Ne elävöittävät Leninin piirteitä ja muistuttavat samalla kommunistin tärkeimmästä käyttäytymisnormista, käyttäytymisihanteesta. "Ihmiskunnan jaloin edustaja", luonnehti Intian edustaja Leniniä eräässä Kommunistisen Internationalen kongressissa.

"Koko marxilaisuuden henki"...

Leninin teoksia on julkaistu kymmenien maiden kielillä. Niitä lukevat ja tutkivat monet miljoonat ihmiset. Mutta jos hänen eläessään joku olisi ryhtynyt latelemaan hänen kirjoistaan poimittuja lainauksia ulkomuistista kuin katkismusta, Lenin olisi saattanut tuollaisen ihmisen naurunalaiseksi. Hän inhosi syvästi poliittisen opin pitämistä uskontona ja ajatuksen ottamista dogmiksi. Hän kirjoitti: "Koko marxilaisuuden henki, koko sen systeemi vaatii, että jokaista väittämää on tarkasteltava vain (a) historiallisesti; (b) vain sitomalla se muihin; (c) vain sitomalla se historian konkreettiseen kokemukseen."

Leninin eri ajankohtina esittämät poliittiset toimintatunnukset ovat malliesimerkkejä historiallisesta ajankohtaisuudesta. Hän ei sietänyt valevallankumouksellista suunsoittoa eikä tyhjänpäiväisiä korulauseita. Maailman ensimmäisen sosialistisen valtion perustaja juurrutti meihinkin syvän vakaumuksen, että sosialismi on aikaa myöten osoittava paremmuutensa kapitalismiin verrattuna, osoittava sen esimerkin eikä sodan tietä — Lenin torjui sodan kansainvälisten kiistakysymysten ratkaisukeinona — eikä myöskään vallankumouksen maastaviennin kautta, mihin hänen sanojensa mukaan saattoivat kehottaa "joko mielipuolet tahi provokaattorit". Tästä esimerkin vaikutusvoimasta on todistuksena sosialistisen maiden kokemus ja monien kehitysmaiden suuri kiinnostus sosialismiin.

Ensi katsannolta saattaa kuulostaa paradoksaaliselta, että suuri teoreetikko Lenin hyväksyvästi ja halukkaasti lainasi Goethen "Faustin" sanoja: "Teoria on harmaa, ystäväni, vihreä on ainoastaan elämän ikuinen puu."Itse asiassa siinä ei ole mitään ihmeteltävää. Leninin erinomaiset sosiaaliset oivallukset pohjautuivat todellisuuteen ja imivät ravintonsa sen maaperästä. Hänellä oli harvinainen kyky nähdä yksityisessä yleistä, nähdä vesipisarassa osanen valtamerta.

Vuoden 1919 toukokuun 10 pnä Moskovan-Kasaanin radan varikon työläiset jäivät työpäivän jälkeen talkoihin ja korjasivat maksuttomasti 4 veturia ja 16 vaunua sekä lastasivat useita kymmeniä tonneja erilaisia lasteja. Lenin kirjoitti asiasta artikkelin "Suuri aloite", joka tuli laajasti tunnetuksi. Tuosta erilliseltä tuntuvasta tapauksesta tehdyt johtopäätökset kuulostavat ajankohtaisilta nytkin, lähes 50 vuoden kuluttua. "Kommunismi on vapaaehtoisten, tietoisten, yhteenliittyneiden, uudenaikaista teknillistä välineistöä käyttävien työläisten työn tuottavuutta, joka on korkeampaa kuin kapitalistinen työn tuottavuus."

Elämän puu kasvaa ja ajat muuttuvat. Me emme ole enää samoja eikä maailmakaan ole sama. Leninin hahmoittamia suuntaviivoja seuraten olemme rakentaneet voimallisen valtion, luoneet sosialistisen talousjärjestelmän ja suurmaatalouden sekä tehokkaasti kehittäneet tieteitä. Kaikki ei ole aina sujunut niin nopeasti ja siloisesti kuin olisimme toivoneet: olemme olleet edelläkävijöitä eikä historian tie ole mikään itsekulkuinen liukuporras. Olemme joutuneet raivaamaan tuota tietä omalla työllämme. Ja tämän työn kaikkina jännittävimpinä hetkinä avuksemme on tullut ja tulee aina Lenin. Ajat muuttuvat, aatteet säilyvät.

"Kaikkien niiden rikkauksien tuntemuksella, jotka ihmiskunta on kehittänyt"

Kerrotaan, että nähtyään jossain julisteen, jossa tervehdittiin työläisten ja talonpoikien ikuista valtakuntaa, Lenin oli kärsivällisesti selittänyt sen laatijoille, että tuollainen ajatus oli väärä. Kommunistisessa yhteiskunnassa ei tule olemaan luokkia, ne sulautuvat toisiinsa. Sosialismi on tuollaisen luokattoman yhteiskunnan ensimmäinen askelma, Lenin sanoi. Erottamatta tulevaisuutta nykyisyydestä millään kiinanmuurilla Lenin piti työkansan elinehtojen keskeytymätöntä parantamista eräänä puolueen tärkeimpänä ensivuoroisena tehtävänä. On tehtävä "kaikkien työtätekevien elämä mahdollisimman helpoksi, jotta se antaisi heille hyvinvoinnin mahdollisuuden".

Kansalaissodan ja taloudellisen sekasorron keskellä tällainen päämäärä tuntui etäiseltä. Englantilainen kirjailija Wells, joka tapasi Leninin kesällä 1920, kirjoitti: "Katsoinpa millaista taikapeiliä tahansa, en voi nähdä tuota tulevaisuuden Venäjää, mutta lyhyehköllä miehellä Kremlissä on tuollainen kyky. Hän näkee, miten tuhottujen rautateiden tilalle ilmaantuvat uudet, sähköistetyt, hän näkee miten uudet maantiet halkovat maata, miten tuhkasta nousee uudistunut ja onnellinen teollistunut kommunistinen valtakunta."

Maan uudistamisen perusehtona Lenin piti tieteen ja kulttuurin kehittämistä. Torjuen jyrkästi vaatimukset "proletaarisen kulttuurin" monopoliasemasta Lenin sanoi, että kommunistiksi voi tulla vasta sitten, kun on rikastuttanut muistiaan kaikkien niiden tietorikkauksien tuntemisella, joita ihmiskunta on luonut. Hän kehotti nuorisoa perehtymään tieteisiin. Leninin sille osoittamasta opiskelu-tunnuksesta tuli kommunistisen nuorisoliiton ohjelmallinen toimintaviite.

Erään insinööriryhmän kanssa käymänsä keskustelun jälkeen Lenin oli sanonut M. Gorkille: "Jospa meillä olisi mahdollisuus järjestää kaikille näille teknikoille ihanteelliset työehdot! Venäjä olisi 25 vuoden kuluttua maailman etummainen maa!" Valitettavasti aika ei aina ole ollut suotuisa ihanteellisten työedellytysten luomiselle maamme tiedemiehiä, insinöörejä ja teknikkoja varten. On ollut pakko säästää, tarttua tuon tuosta aseisiin, puolustaa maata ja kiireellisesti kunnostaa tuhoutunutta. Leninin toive on kuitenkin täytetty. Olemme luoneet tieteen ja kulttuurin, jonka saavutukset tunnustaa koko maailma.

Jotta 20-luvun hämärästä olisi voitu nähdä Sosialististen Neuvostotasavaltojen liiton nykyinen mahtava kukoistus, tarvittiin muutakin kuin kaukonäköisyyttä. Tarvittiin uskoa kansan ehtymättömään luomiskykyyn ja puolueen toimintatarmoon. Tarvittiin Leninille niin olennaista luottamusta kansaan ja tulevaisuuteen. Kaikki nämä ominaisuudet hänen seuraajansa ja asiansa jatkajat ovat ottaneet vastaan kuin kallisarvoisen viestin.

J. APENTŠENKO. Kuva M. NAPPELBAUM.

KIRJE TULEVAISUUTEEN

avattava vuonna 2000

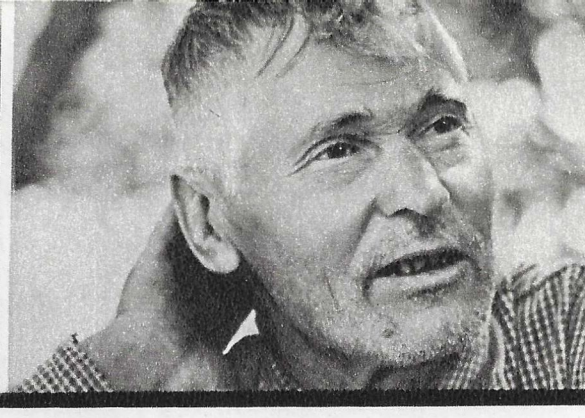

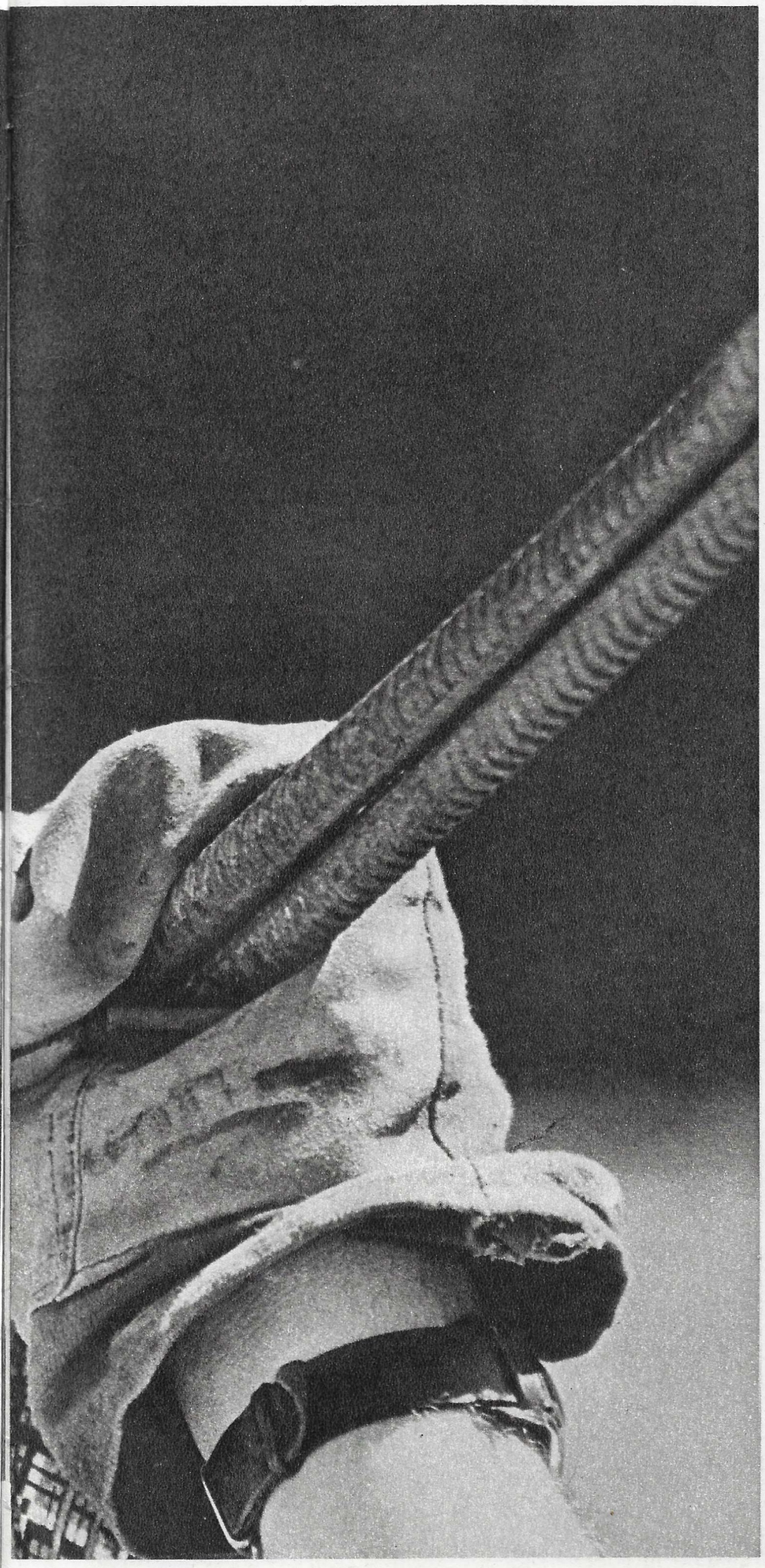

AMURIN VARRELLA SIJAITSEVA KOMSOMOLSK ON ENSIMMÄINEN KAUKOIDÄN LAAJALLE TAIGA-ALUEELLE NEUVOSTOAIKANA RAKENNETTU KAUPUNKI. SEN JÄLKEEN SINNE OVAT NOUSSEET SOLNETŠNYI, GORNYI, AMURSK YM. NIITÄ RAKENTAVAT KOMSOMOLSKIN PERUSTAJIEN JÄLKELÄISET. VIIME VUODEN TOUKOKUUSSA AMURSKIN KAUPUNGIN NUORISOLIITTOLAISET LÄHETTIVÄT MATKAAN EPÄTAVALLISEN KIRJEEN. SEN TAIVAL EI KULJE KAUPUNGISTA TOISEEN VAAN TÄLTÄ VUOSISADALTA SEURAAVALLE. SE ON OSOITETTU VUODEN 2000 AMURSKIN ASUKKAILLE.

"Nuoret ystävämme!

. . .Me, Kaukoidän puukemian teollisuuden ensimmäisen tuotantolaitoksen rakentajat päätimme kääntyä puoleenne tällä kirjeellä. Olemme tätä nykyä 18—26-vuotiaita ja elämme merkittävää aikaa, jolloin suuri synnyinmaamme ja neuvostokansamme laskevat kommunistisen puolueen johdolla menestyksellisesti kommunismin aineellista ja teknistä perustaa. Meidän aikamme on sellaisten valtavien luomusten kuin Bratskin, Krasnojarskin ja Volgan vesivoimalaitosten rakentamisen aikaa, neuvostoihmisien avaruuslentojen aikaa, tieteen, kulttuurin ja tekniikan voimallisen kehityksen aikaa.

Jouduimme aloittamaan työt täällä telttojen pystyttämisestä ja ensimmäisten asuintalojen rakentamisesta harmaan Amurin metsäiselle rannalle. Nyt Amurskimme on ajanmukainen kasvava kaupunki, johon on ilmestynyt kortteleittain valkoisia kivitaloja, rakennettu laajakangaselokuvateatteri, ruokaloita ja lastenseimiä sekä pantu käyntiin useita tuotantolaitoksia.

Amurskin rakentamisen vaiheita värittää nuorten monivuotinen työskentely; helteellä ja pakkasella he ovat laskeneet sementtiä perustaan ja muuranneet tiiliä seinään, rakentaneet asuntoja ja teollisuuskohteita.

Kalliit ystävät! Vuonna 2000 elämä on oleva vielä mukavampaa, Amurskista tulee suuri kaunis kaupunki. Kun avaatte tämän kuoren ja luette nämä rivit, tulette ehkä ihmettelemään kättemme töitä — rakennuksia, jotka eivät ole vielä erityisen täydellisiä rakennustaiteelliselta asultaan. Mahdollisesti tulette katselemaan näitä taloja samaan tapaan kuin me Komsomolskin ensimmäisten rakentajien 30 vuotta sitten pystyttämiä taloja. Emme halua salata teiltä jokapäiväisen elämämme vaikeuksia, meillä on vielä puute asunnoista, olemme kokoontuneet valtakunnan eri puolilta, ja ensitilaisesti on huolehdittava, että jokaisella olisi oma koti ja perhe.

Tahtoisimme nähdä kaupunkimme kolmen vuosikymmenen kuluttua. Haluamme komean taigametsämme säilyvän, haluamme, että ylväs Amur — tämä ainutlaatuinen virta ihmeellisine kalarikkauksineen palvelisi teitä ja lapsianne. Siksi huolehdimme erityisesti kombinaatin jätevesien puhdistusaseman rakentamisesta. Uskomme, että kaupungistamme ja rakentamastamme kombinaatista tulee mallikelpoisia ja että ne tuottavat ihmisille onnea.

Ystävät! Ehdotamme, että vuoden 2000 huhtikuun 22 päivänä, Vladimir Iljitš Leninin syntymäpäivänä, kokoontuisimme kanssanne kansalaiskokoukseen tälle paikalle."

Kirjeen allekirjoitti 177 nuorisoliittolaistyömaan parasta iskuria. Heidän joukossaan olivat autonkuljettaja Juri Bašurin, rappaaja Zoja Buryh ja Saša Bortnikov, ensimmäinen Amurskissa syntynyt kansalainen. Sitten kirje sinetöitiin kapseliin, joka muurattiin uuden kulttuuripalatsin seinään. Valittiin edustajisto, joka tulee tapaamaan Amurskin nuorisoa vuonna 2000. Siihen tuli kaupungin pärhaita uudisrakentajia.

Uudisrakentajiksi ryhdyttiin toukokuussa 1932 sanomaan niitä nuoria, jotka nousivat maihin Amurin koskemattomalle metsäiselle rannalle. Noiden 30-luvun komsomolien työvälineinä olivat vain lapiot ja hakut, kirveet ja sahat. Niinä vuosina maa ei pystynyt vielä varustamaan heitä koneteknіikalla. Amurin rannalle kaivettiin korsuja ja pystytettiin havumajoja. Nuoriso otti suorittaakseen erään vaikeimmista urakoista, jotka maallamme oli silloin täytettävänä — kaupungin rakentamisen taigaerämaahan.

Siitä on nyt kulunut 35 vuotta. Melkein saman verran kuin on jäljellä vuoteen 2000. Komsomolskiin nykyisin saapuva matkalainen näkee 10 kilometrin levyisen panoraaman, jonka täyttävät talot, puistot ja tehtaat, ennen kaikkea valtava metallinjalostamo, Amurstal. Komsomolskissa on nykyisin 200 000 asukasta ja se on Kaukoidän teollisuuden keskus. Sieltä lähtivät aikoinaan tutkimusretkille geologit, jotka löysivät Solnetšnyin mineraaliaarteet. Sieltä lähtivät matkaan myös Amurskin ensimmäiset rakentajat.

Kolmikymmenluvulla Komsomolskiin saapui kirvesmies Ivan Kruglov. Hänen yksinkertaiset työkalunsa eivät ole joutuneet ruostumaan. Kuultuaan, että Amurskin uudisrakennuksille kaivattiin kirvesmiehiä, hän päätti lähteä sinnekin. Hän oli mukana pystyttämässä ensimmäistä telttaa ja salvamassa ensimmäistä puutaloa. Mutta sitten taloja alettiin koota betonielementeistä ja keskeiseksi ammatiksi tuli rakennusasentaja. Ivan Kruglov oli tullut Amurskiin poikineen, ja pojat ryhtyivät opettelemaan näitä uusia ammatteja. Nuorin poika, Pavel, teki hänkin aluksi kirvestöitä, mutta on nyt asentajana ja taitaa vielä viisi muutakin rakennusammattia. Iltaisin hän opiskelee paperiteollisuusteknikumissa. Teknikoksi valmistuttuaan hän voi jättää rakennustyöt ja siirtyä siihen mennessä valmistuvalle selluloosa- ja pahvitehtaalle. Tehdas saa paljon naapureita ja sukulaisia. Arkkitehdit laskevatkin Amurskin väkiluvun nousevan sataantuhanteen.

Yläkuvassa Ivan Kruglov, Amurskin rakentajaveteraani. Hän muistaa vielä Komsomolskin ensimmäisen telttakylän ja nuorisoliittolaiskolumbuksien saapumisen näille rannoille. Näemme heitä 30-luvulta säilyneissä viereisissä valokuvissa. Kruglovin poika, Pavel, 60-luvun rakennusmies, jatkaa isänsä perinteitä.

Kuvat V. LAGRANGE.

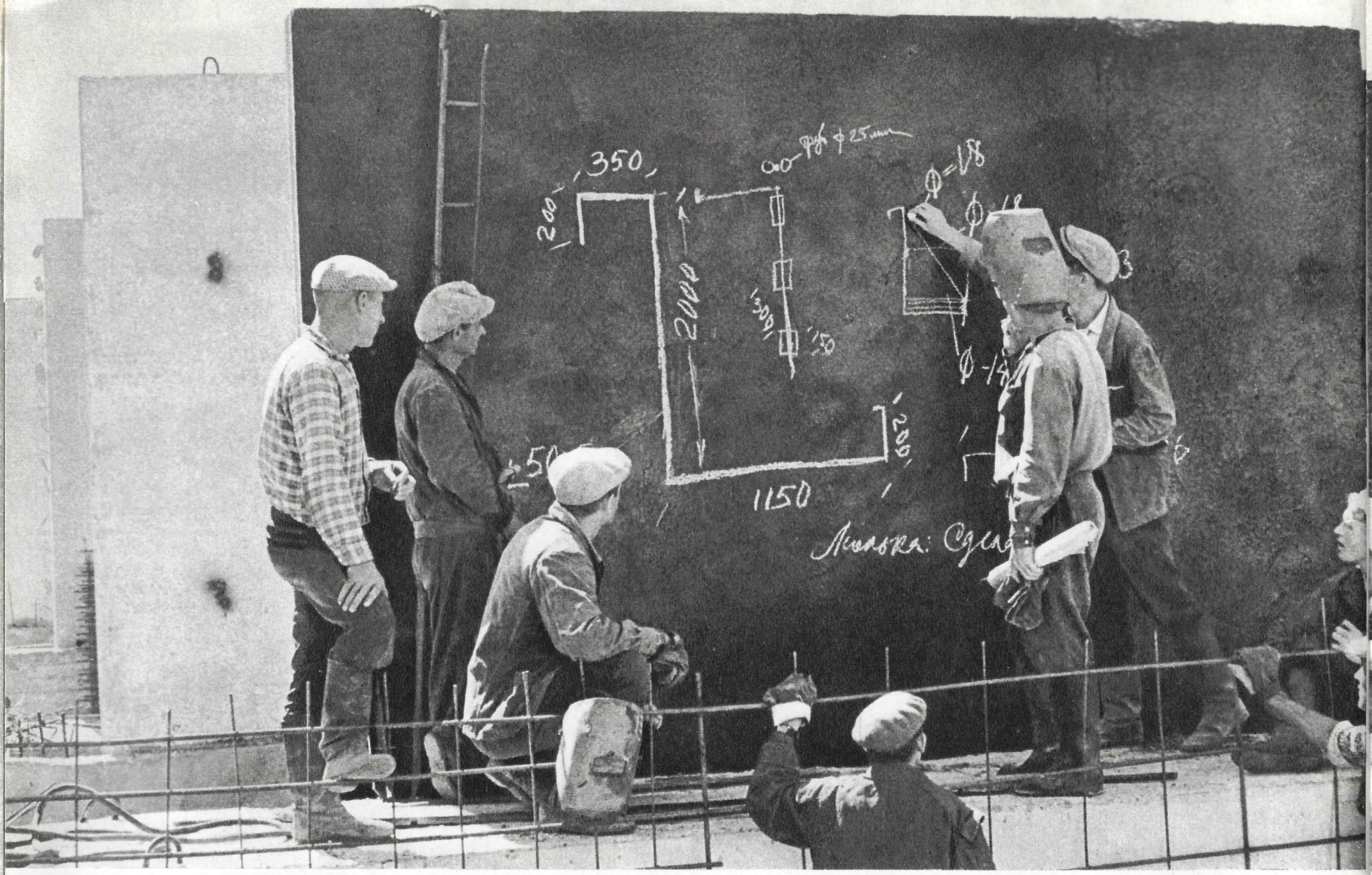
350
200
2000
1150
200
Ф=18

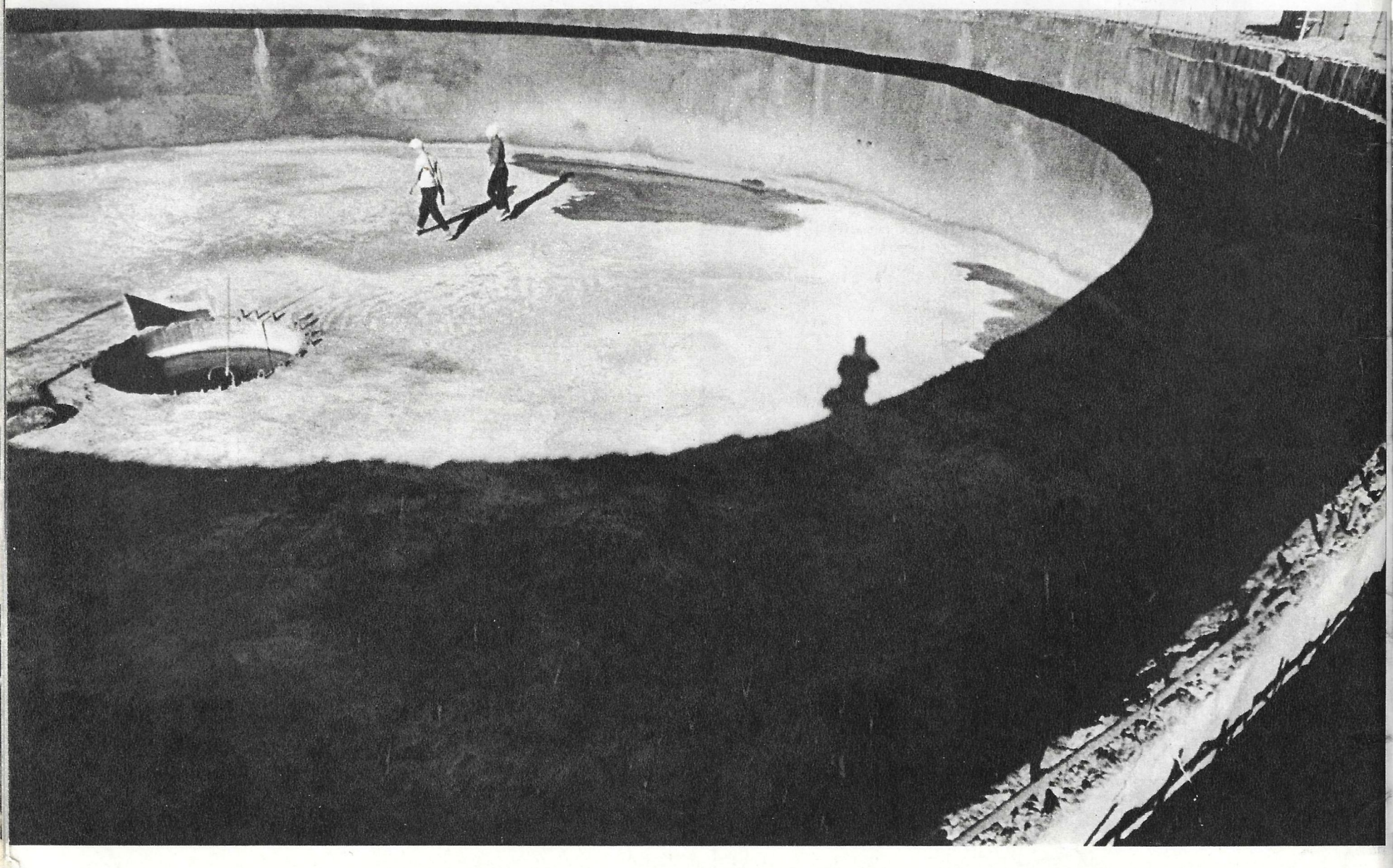

NUMERO- JA ASIATIETOJA NEUVOSTOLIITON KAUKOIDÄSTÄ

Kolmesataa vuotta sitten Amurin rannoille saapui rohkea venäläinen löytöretkeilijä, kasakka Jerofei Habarov miehineen. He perustivat tänne asumattomaan maanääreen Venäjän etuvartiopaikan, josta tuli sittemmin Habarovskin kaupunki. Tämän aution seudun tutkimiseen osallistui monia innokkaita venäläisiä matkailijoita ja tiedemiehiä, merenkulkijoita ja kauppiaita. Sivistynyt maailma tuntee esimerkiksi Vasili Pojarkovin, Vitus Beringin, Semjon Dežnevin, Vladimir Atlasovin ja Gennadi Nevelskin nimet. . .

Neuvostoliiton Kaukoitä käsittää 6,5 miljoonan neliökilometrin laajuisen alueen. Neljä viidesosaa väestöstä asuu kaupungeissa. Yksistään Habarovskin aluepiiriin on neuvostovallan vuosina noussut 48 uutta kaupunkia ja kauppalaa. Jos nykyistä Kaukoitää verrataan vallankumousta edeltäneeseen, niin melkein kaikilla talous- ja kulttuurielämän tärkeimmillä aloilla on lähtökohdaksi otettava nolla.

Kaukoitä tänään

SE ON VAUHDIKKAASTI KEHITTYVÄÄ TEOLLISUUSSEUTUA. Vuosien 1940—65 välisenä aikana teollisuuden tuotanto on määrällisesti lähes 6,5-kertaistunut. Sementin tuotanto 8-kertaistunut, sähkövoiman 14-kertaistunut ja paperin 84 - kertaistunut. On luotu ja kehittyvät metallin-, konerakennus- ja sähkömekaaninen teollisuus. Rakentamisen mittasuhteita kuvastaa esim. se, että täällä valmistetaan vuosittain 5 457 000 m² lasia.

Primorjen, Habarovskin ja Amurin alueiden rakennusteollisuuteen sijoitetaan lähivuosina miljardi ruplaa. Sillä summalla rakennutetaan 55 betonielementtitehdasta sekä laajennetaan nykyisiä rakennusainetehtaita, uudistetaan satamia ja valmistetaan iso määrä asuntoja.

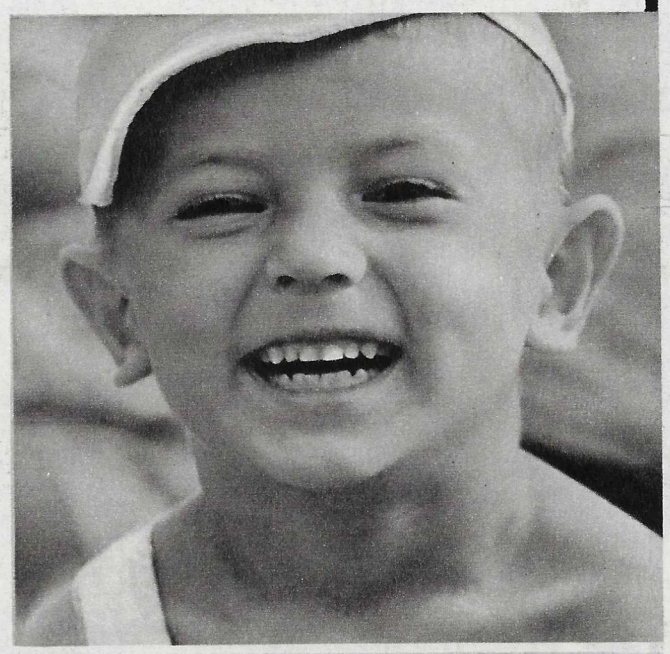

SE ON NYKYAIKAISEN MAATALOUDEN ALUETTA. Siellä työskentelee n. 9 000 agronomia, karjanhoitotekniikkoa, ekonomia ja eläinlääkäriä. Kaukoidän kollektiivi- ja neuvostotilat tuottavat vuosittain yli 120 000 tonnia lihaa, yli 1 000 000 tonnia maitoa ja 425 400 000 munaa. Myös Kamtšatkan niemimaa huoltaa itsensä täydellisesti lihalla, maidolla, vihanneksilla ja perunalla. Aikaisemmin peruna jouduttiin kuljettamaan tuhansien kilometrien päästä mantereelta.

SE ON KEHITTYNEEN KULTTUURIN ALUETTA. Joka kuudestoista asukas on saanut korkeakoulu- tahi opistoasteen erikoissivistyksen. Ylioppilaita on 184 000. Toiminnassa on 3 000 lasten päiväkotia, joissa käy 250 000 pienokaista. Kirjastoja on yli 3 000 ja niissä niteitä n. 26 000 000.

• Pavel Kruglovin työryhmä on saanut uuden tehtävän. Ennen siihen ryhtymistä on perehdyttävä hyvin työsuunnitelmaan.

• Amurskiin rakennettavat vedenpuhdistuslaitteet muistuttavat lintuperspektiivistä Kuun maisemia. Amur on kalarikas virta — siinä asustaa 100 kalalajia. Joen puhtauden säilyttämiseksi tuotantolaitosten yhteyteen rakennetaan puhdistamoita, jotka ovat mitoiltaan yhtä suuria kuin käynnistettävien tehtaiden ensivaiheet. Veden puhdistuksen tulevat suorittamaan bakteerit sitä varten rakennettavissa altaissa. Niistä vesi menee saostuslammikoihin, mistä se johdetaan lopulta joenpohjalle. Säännöt määräävät, että 150 metriä alempana veden on oltava yhtä kirkasta kuin laitoksen yläpuolella.

• Tämä pikkumies on paljasjalkaisia amurskilaisia. Kaupungin tulevaisuus on hänenkin tulevaisuutensa.

• Nuori kaupunki piirtyy luonnollisesti ja vapaasti vanhan Amurin kuvaan.

Keittiömme antimia

PUNAJUURIKEITOT

Punajuurikeitto eli boršši on jossain määrin arvoituksellinen ruoka. Kun kovimmalla talvipakkasella astuu ruokalaan tahi lämpimään tupaan, niin useinkin sisääntulija sanoo ensi töikseen: saisikohan lautasellisen borššia? Ja hän tuntee lämpenevänsä jo tuollaisen höyryävän annoksen ilmaantumisesta eteensä. Kesäkuumalla kun hiki virtaa joka huokosesta ja liemilusikan suuhun pistäminen tuntuisi yleensä epäluonnolliselta, tuo sama mies sanoo otsaansa pyyhkäisten: olisikohan sitä borššia? Ja pöydälle ilmaantuu jälleen hajuhermoja kutittava annos — mutta kylmyyttään hohkuva. Sellaista on boršši, tarvittaessa kuumaa tai kylmää mutta aina maukasta.

UKRAINALAINEN PUNAJUURIKEITTO

Keitetään lihaliemi (500 g) ja siilataan se. Puhdistetut liemijuurekset (1 kpl kutakin) ja punajuuret (250 g) leikataan viipaleiksi. Punajuuren annetaan hautua noin puoli tuntia lisäten siihen rasvaa, tomaattisosetta (1,5 ruokalusikallista), etikkaa ja lihalientä. Päälle voidaan kaataa myös leipäkaljaa. Leikatut juurekset ja sipuli ruskistetaan voissa ja sekoitetaan ruskistettuihin jauhoihin ja kaadetaan päälle lihalientä sekä annetaan kuumeta kiehumisasteelle.

Siilattuun lihaliemeen pannaan (400 g) isoiksi kuutioiksi leikeltyjä perunoita, suuriksi viipaleiksi leikattua kaalia (niinikään 400 g) sekä haudotut punajuuret ja suola ja annetaan kiehua 10—15 minuuttia. Sitten sekaan lisätään jauhojen kanssa ruskistetut juurekset sekä laakerinlehteä, haju- ja karvaspippuria ja annetaan kiehua kunnes peruna ja kaali kypsyvät.

Keitto höystetään valkosipuliin hierretyllä silavalla (20 g) ja viipaleiksi leikatulla tomaatilla, minkä jälkeen se saatetaan kovalla tulella kiehumisasteelle ja pannaan 15—20 minuutiksi hautumaan.

Lautaselle kaadettuun keittoon lisätään hapankermaa ja ripotellaan pieneksi leikattua persiljaa.

KYLMÄ PUNAJUURIKEITTO

Punajuuret (500 g) puhdistetaan, leikataan pieniksi kuutioiksi, pannaan kattilaan ja kaadetaan päälle kylmää vettä (2 lasia annosta kohden), sekaan lisätään teelusikallinen etikkaa ja annetaan kaiken kiehua 20—30 min. Valmis punajuuriliemi siilataan ja jäähdytetään; punajuuri pannaan takaisin kattilaan ja lisätään joukkoon 200 g keitettyä perunaa, 2 paloiteltua tuorekurkkua, paloiteltu muna ja pieneksi silvottua ruohosipulia. Ennen tarjoilua kattilaan lisätään raastettua piparjuurta samoin kuin suolaa, sokeria ja sinappia maun mukaan. Tämän kaiken päälle kaadetaan kylmä punajuuriliemi, lisätään 2 ruokalusikallista hapankermaa ja sekoitetaan. Lautasella liemiannokseen ripotellaan persiljaa ja dilliä.

MERIMIESBORŠŠI

Kietetään (210 g) pekonia tahi (250 g) savustettua sianlihaa. Lihaliemeen lisätään 300 g kaalia, 100 g porkkanaa, 25 g selleriä, 100 g viipaleiksi leikattua punasipulia. Pieniksi paloitellut perunat pannaan yhdessä vihannesten kanssa lihaliemeen ja keitetään kunnes kaali ja porkkana kypsyvät.

Punajuuri valmistetaan ja keitetään kuten ukrainalaisen punajuurikeiton reseptissä sanotaan ja sekoitetaan lihaliemeen, minkä jälkeen siihen lisätään laakerinlehteä, sokeria ja pippuria.

Tarjoillaan kuumana silava- tahi lihaviipaleen, hapankerman (50 g) ja vihantamausteiden kera.

VÄHÄN KAIKKEA
VÄHÄN KAIKKEA

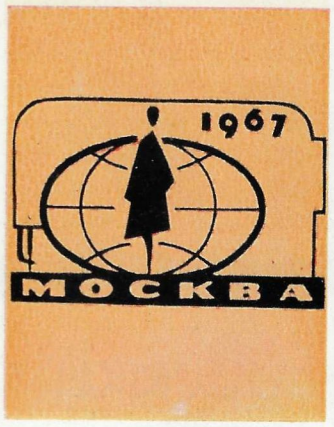

Lukuisat Neuvostoliiton tuotantolaitokset valmistuvat kansainväliseen pukunäyttelyyn, joka pidetään kuluvan vuoden elo—syyskuussa Moskovassa. Näyttelyssä esitellään uusimpia pukinemalleja sekä niiden muotoilun ja suunnittelun menetelmiä ja tekniikkaa. Osanottajia on ilmoittautunut monista maista. Kuvassa kansainvälisen pukunäyttelyn tunnus.

Eräällä Leningradin metron radalla otetaan lähiaikana käyttöön 22 automaattista "veturinkuljettajaa". Raiteet ja yhdeksän asemaa on varustettu merkinantolaitteilla, jotka vastaanottavat virtasysäykset keskusohjaamosta. Siellä oleva ohjelmakone sääntelee määrätyn aikataulun mukaan kaikkien junien liikettä. Kuvassa näemme osan konetta. Ihmisen tehtäväksi jää vain junan kulun tarkkailu sekä lähtönappulan painaminen automaattilaitteiden kysyessä asemalla: "Saako lähteä?"

Žilyi-saaren ja Šahovoi-särkän välille Kaspian meren pohjaan on laskettu putkijohto azerbaidžanilaisen insinöörin Iskender Iskenderovin suunnitelman mukaan. Putkistoa pitkin johdetaan maalle öljyä ja sen mukana tulevaa maakaasua. Bakun öljyntutkimuslaitoksessa on suunniteltu myös keinot teräsputkiston suojaamiseksi meriveden syövytykseltä. Lehden kirjeenvaihtaja on valokuvannut osan putkijohtoa sen asentamisen edellä.

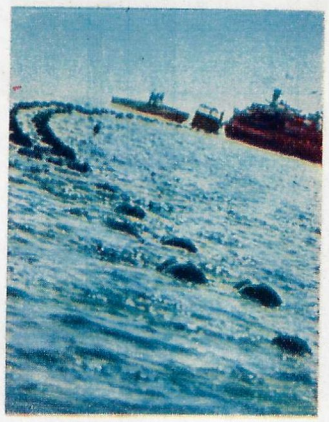

Eräällä Kamtšatkan niemimaalla toimivalla geologien ryhmällä on kasvattinaan karhu Rem. Kaksi vuotta sitten pieni karhunpoika lähti koiravaljakon mukaan. Siitä lähtien se on seurannut geologeja kaikkialle. Taigan valtias on täysin kesyyntynyt ja on aina valmis leikkimään kun geologeilla, poraajilla ja maastovaunujen kuljettajilla liikenee vähänkin vapaata aikaa.

Vilnan juutalainen amatöörinäyttämö on saanut kansanteatterin arvon. Ryhmä on ammattiliittojen palatsin palkeilla esittänyt jo yli 10 vuotta juutalaisten klassikoiden ja nykykirjailijoiden näytelmiä. Ryhmään kuuluu 40 näyttelijää, kuoro ja orkesteri. Näytelmiin säveltää musiikin insinööri Solomon Mejerovitš. Esityksiä käy vuosittain katsomassa yli 20 000 henkea. Kuva orkesterin harjoituksista.

Sadat tuhannet radioamatöörit kilpailevat NL:ssa vuosittain radiosähkeiden vastaanottamisessa ja lähettämisessä. Eräs parhaimpia on Mihail Kostyrin, joka on ollut yhteydessä yli 3 000 koti- ja ulkomaisen radioharrastelijan kanssa. Hiljattain Kostyrin valittiin johtamaan amatöörien yhteistä radioasemaa Uralskissa (Kazahstan). Neuvostoliitossa on 15 000 tällaista asemaa.

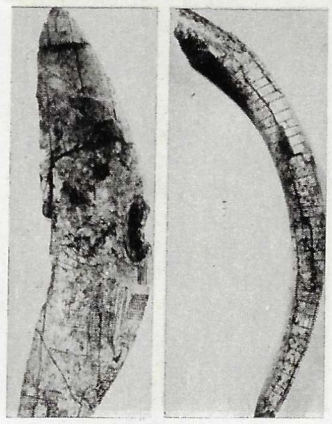

Valkovenäläiset tiedemiehet ovat määritelleet, että nämä "kartat" on piirretty 20 000 vuotta sitten. Alkuihminen on piirtänyt mammutin luihin asumuksia, aitauksia ja puita. Arkeologit ovat löytäneet piirrokset Brjanskin alueelta, myöhimmän paleoliittisen kauden ihmisen entiseltä leiripaikalta. Löydöt ovat kartuttaneet Minskissä olevaa vanhan luukaiverrustaiteen kokoelmaa.

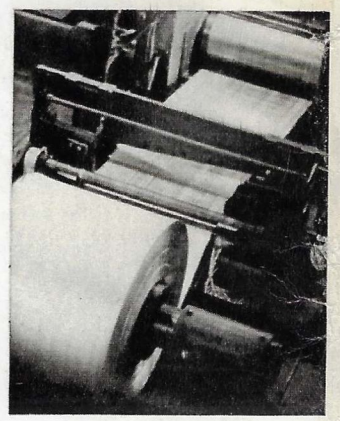

Rakenteilla olevan Karakumin kanavan pulmana on ollut umpeenkasvamisen vaara. Leväkasvien torjunta koneellisin menetelmin tulee kalliiksi eikä ole riittävän tehokasta, kun taas myrkkyjen käyttö tuhoaisi myös kalat. Ongelma on onnistuttu ratkaisemaan istuttamalla ruohoa syöviä kaloja, joita tuotiin sikäläiseen kalasiittolaan kahdeksan vuotta sitten. Kanavassa on nykyään jo yli 20 kilon painoisia kaloja.

Puheissa, että metsästäjiä alkaa olla enemmän kuin lintuja lienee hiven perää. Jotta voitaisiin varmistua siitä onko asianlaita tosiaan niin, on päätetty suorittaa vesilintujen inventointi. Se tulee olemaan luonteeltaan kansainvälinen ja tuottanee lintutieteilijöille arvokasta aineistoa.

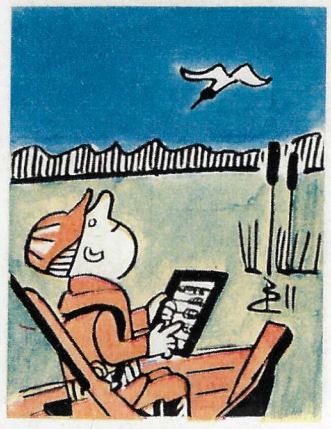

Havren ja Leningradin kaupunginjohtajat René Cance ja Aleksandr Sizov ovat sopineet kummikaupunkisuhteiden solmimisesta. Ensi askeleena näiden suhteiden kehittämisessä oli Ranskasta lähetetty näyttely, joka kertoi Havren elämästä. Näyttely oli esillä Leningradin ystävyystalolla ja herätti laajaa mielenkiintoa.

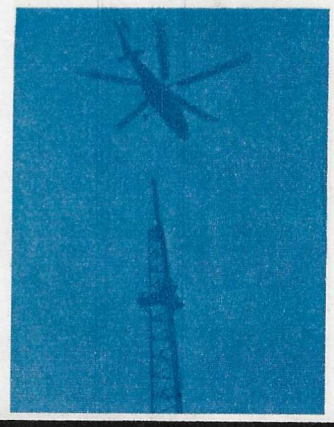

Helikopterinosturi on Neuvostoliiton rakennustyömailla muodostunut jo tavalliseksi. Leningradilaiset asentajat ovat löytäneet sille vielä erään käytön. Heidän tuli purkaa 144 metrin korkuinen televisiotorni. Erikoisen vaarallista oli 16 metrin korkuisen ja 12 tonnin painoisen huippuosan purkaminen. Työ olisi vienyt asentajilta useita viikkoja. Helikopteri selviytyi tehtävästä kolmella lennolla.

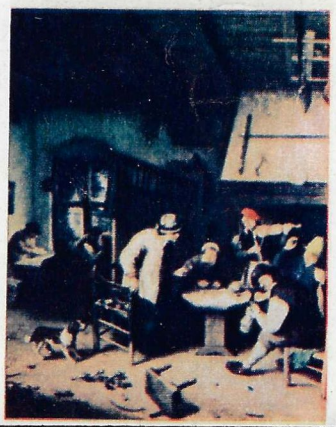

Eremitaašiin on ostettu yksityiskokoelmasta 1600-luvun huomatun hollantilaisen taiteilijan Adriaen van Ostaden tuntematon taulu. Sille on annettu toistaiseksi nimeksi "Laulavat talonpojat". Siinä on tekijän allekirjoitus ja päiväys v:lta 1671. Tämä on 26. Eremitaašissa oleva van Ostaden maalaus. Hollantilaisen mestarin maalausten kokoelma pantiin alulle 200 vuotta sitten ja oli jo silloin eräs parhaimmista.

VÄHÄN KAIKKEA
VÄHÄN KAIKKEA

Lumihiutaleiden koko mitataan millimetreissä. Niin sanottua Orlovin vajoamaa Uralilla tutkineet speleologit ovat löytäneet 5 cm läpimittaisia lumihiutaleita ja jopa 25 cm pituisia neulamaisia lumikiteitä. Sieltä on löydetty myös pässinsarven muotoisia jääpuikkoja sekä toista metriä korkeita läpikuultavia jäisiä stalagmiitteja. Asiantuntijat pitävät näitä löytöjä kideopin kannalta erittäin mielenkiintoisina.

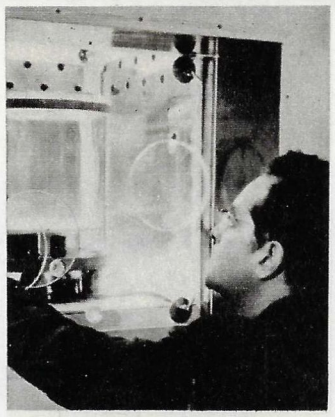

Uudelle tutkimuslaitteelle, jota käytetään selvitettäessä ympäristön vaikutusta eläinten ja kasvien kudoksiin ja soluihin, on annettu nimeksi "Fotostat-1". Sen keskuskammiossa voidaan vaihdella lämpöoloja plus 25:stä miinus 25 asteeseen. Laitteessa voidaan jäljitellä keinotekoisesti maan ilmakehän ulkopuolella vaikuttavaa auringonsäteilyä. SNTL:n tiedeakatemian sytologian laitoksen asiantuntijat pitävät sitä tehokkaana välineenä elävän solun salaisuuksien selvittämisessä.

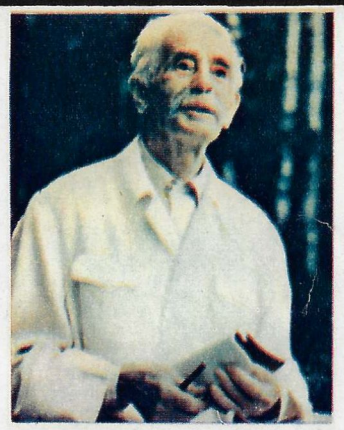

Kasvitieteilijä Semjon Tšernenko on luonut omenalajikkeiden luokittelukalenterin. Monet hänen jalostamansa lajikkeet on hyväksytty standardeiksi. Tunnustukseksi tutkimuksistaan Tšernenko on saanut Sosialistisen työn sankarin kunnianimen. Hänen kirjoittamansa teos "Puoli vuosisataa puutarhassa" herättänee mielenkiintoa myös alan harrastelijain keskuudessa.

Purkaessaan hiljan hiekkalastia vaunusta Albašin asemalla kubanilaiset talonpojat havaitsivat lentopommin. Se oli yli 20 vuotta maannut rantahietikossa Krimillä paikassa missä toisen maailmansodan aikana käytiin ankaria taisteluja. Hiljattain sieltä ruvettiin ottamaan hiekkaa rakennustöihin. Kaivinkone oli nostanut pommin vaunuun koskettamatta sytytintä ja vaunu oli kulkenut yli 400 kilometriä. Asevoimien pioneerit tekivät pommin vaarattomaksi.

Liettualaiset taiteilijat ovat valmistaneet Montrealin maailmannäyttelyyn lukuisia töitä. Niiden joukossa on lasimaalauksia, muistoesineitä ja erilaisia metallivalmisteita. Kuvassa osa eräästä sommitelmasta, Neuvostoliitossa löydettäviä kivennäisiä esittelevästä koristeseinästä, joka on 13 metriä pitkä ja 3 metriä korkea ja asennetaan SNTL:n näyttelyrakennuksen geologian saliin. Sen on suunnitellut Ginte Baginskiene.

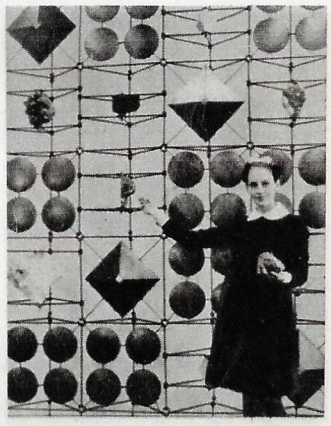

Neuvostoliitossa on aloitettu 10 millimetrin vahvuisen alumiinilevyn katkeamaton valmistus sulasta metallista. Automaatit ylläpitävät sekoittimessa kiteyttämiseen ja valssaamiseen tarvittavaa lämpötilaa, kone vastaanottaa sulan metallin ja toisesta päästä tulee alumiininauhaa käärittynä rullalle. Nauhasta valmistetaan monenlaisia tuotteita. Kone on suunniteltu Leningradissa.

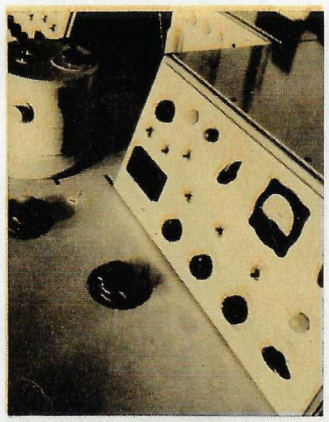

Toisinaan aineen analyysin suorittaminen tuottaa vaikeuksia vähäisten määrien takia. Nyt keksittyyn analysaattoriin riittää mikroskooppisen pieni annos. Koje suorittaa metallien, malmin ja kuonan erittäin tarkan kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen analyysin röntgensäteiden avulla. Se pystyy osoittamaan prosentin murto-osien tarkkuudella alkuainesisällön tutkittavan aineen missä pisteessä hyvänsä.

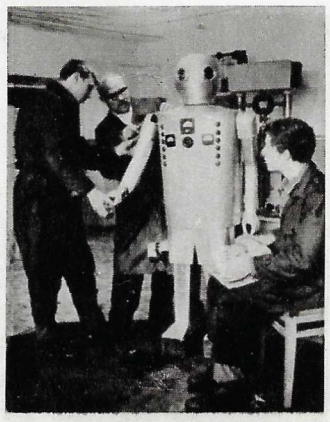

Kansantalouden saavutusten näyttelyssä Moskovassa asetetaan kohdakkoin esille koneihminen "Sibirjak-2", jota rakentavat Omskin teknillisen ammattiopiston n:o 2 opettajat ja oppilaat. Robotti tulee kävelemään, opastamaan näyttely-yleisöä ja jakamaan selosteita. Tämä on jo toinen Omskissa valmistettu "Sibirjak". Ensimmäinen ainoastaan käveli paikallaan ja tervehti vieraita lyhyesti.

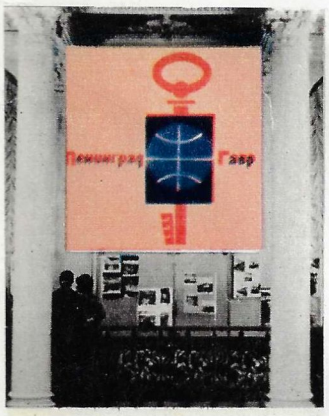

Neuvostoliitossa on ryhdytty julkaisemaan "Maailmankirjallisuuden lukemistoa". Se käsittää 200 nidettä maailmankirjallisuuden parhaita teoksia vanhimmilta ajoilta aina meidän päiviimme. Tilaajia ei ole pelästyttänyt melko pitkä julkaisuaika, joka on 10 vuotta. 300 000 kappaleen painos tilattiin loppuun yhdessä päivässä.

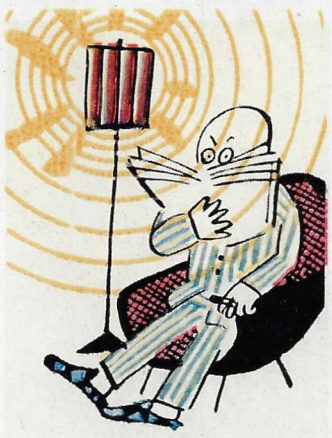

Turkmenialaiset matot ovat kautta aikojen olleet kuuluja ainutlaatuisista kuvioistaan ja kirkkaista väreistään. Niitä on esitelty näyttelyissä ja messuilla yli 40 maassa. Käsityönä valmistettujen turkmenialaisten mattotuotteiden joukossa on sekä aivan pieniä tyynyjä että jättimäisiä mattoja. Osa eräästä sellaisesta on näytetty kuvassa. Tämän ennätysmaton pinta-ala on 193,5 neliömetriä. Se painaa 865 kiloa, ja siinä on lähes 49 miljoonaa solmua. 35 matonkutojaa valmisti sitä 7 kuukautta.

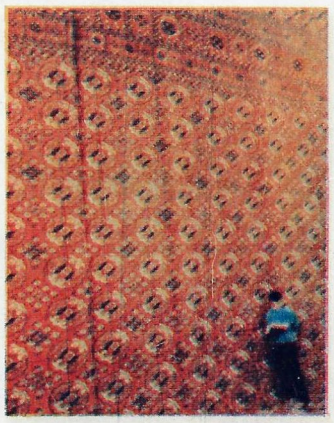

Saksan demokraattisen tasavallan 17-vuotispäivän juhlallisuuksien aikana Brandenburgissa vieraili Moskovan Krasnaja Presnjan piirineuvoston puheenjohtaja V. Feodorov. Brandenburgin ylipormestari ojensi Feodoroville lähtiäiseksi lastenkärryt ja vauvan vaatteet annettavaksi DDR:n julistamisen vuosipäivänä syntyneelle moskovalaiselle. Tässä ne luovutetaan pikkuneiti Alla Kurkinalle, joka nähdään äitinsä sylissä. Allan vanhemmat työskentelevät Krasnaja Presnjan suurimalla tehtaalla Trehgornaja manufaktuurassa.

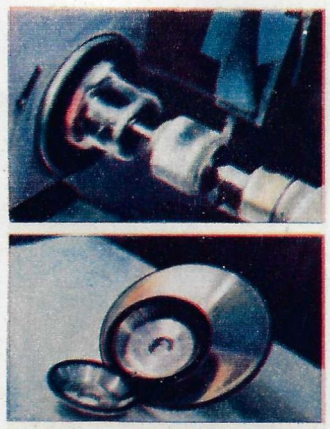

Leningradissa on valmistettu työkalu, jonka leikkaava kerros on elboria, kuutiokiteistä booринitridiä. Maan metallitehtaissa suoritetut kokeet ovat osoittaneet, että se kestää kulutusta viisi kertaa enemmän kuin timantti, on yhtä kuumuudenkestävää kuin korundi ja suo mahdollisuuden työstää kappaleet erittäin tarkasti. Kuvassa sorvausta uudella työkalulla ja valmiita tuotteita.

Selluloosa- ja paperiteollisuuden tutkimuslaitoksessa on suunniteltu lavsanista (terylenestä), kapronista, nitronista sekä muista tekokuiduista valmistettuja uusia paperilajeja. Ne ovat hapon, kosteuden ja kuumuuden kestäviä sekä erittäin lujia. Erikoisen arvokasta on uusi karttapaperi. Laitoksen asiantuntijat väittävät, että se säilyy muuttumattomana satoja vuosia. Kuvassa mainitulle paperille tehtyjä koepainatuksia.

TALOUSUUDISTUKSEN TULOKSISTA

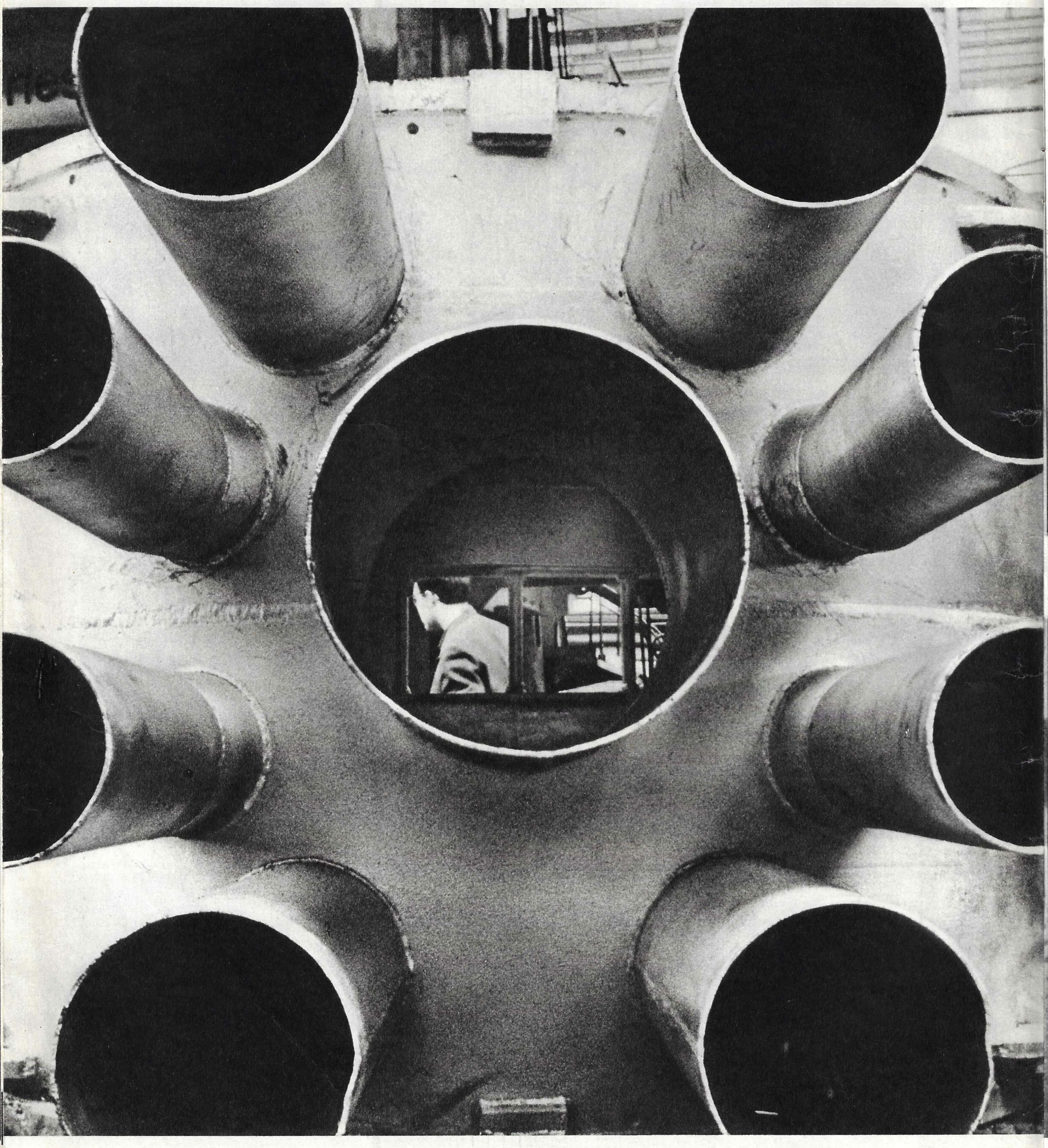

Kuvat A. MALKIN.

SOSIALISTISEN TALOUSELÄMÄN TAVOITTEENA ON TUNNETUSTI KANSAN ELINEHTOJEN KESKEYTYMÄTÖN PARANTAMINEN. TÄMÄ OLI SE TEHTÄVÄ, JONKA 50 VUOTTA SITTEN TAPAHTUNUT SOSIALISTINEN VALLANKUMOUS ASETTI PÄIVÄJÄRJESTYKSEEN, VAIKKA MAAILMAN ENSIMMÄISELLÄ SOSIALISTISELLA MAALLA EI SILLOIN VIELÄ OLLUTKAAN LUJAA TALOUDELLISTA TUKIPERUSTAA EIKÄ KOKEMUKSEN KESTÄNYTTÄ TALOUSTEORIAA.

TALOUSTEORIAMME TARKISTUS ON TAPAHTUNUT SOSIALISTISEN RAKENNUSTYÖN MYÖTÄ. SIINÄ MEILLÄ ON OLLUT MENESTYKSIÄ JA MYÖS VIRHELASKELMIA. JA KUINKA NIILTÄ OLISI VOITUKAAN VÄLTTYÄ, KUN KAIKKI ELI AINAKIN MELKEIN KAIKKI ON TEHTY **ENSIMMÄISEN KERRAN** MAAILMASSA JA KUN SUUREN RAKENNUSKIIREEN KESKELLÄ MUURAUSLASTA ON YHTÄKKIÄ JOUDUTTU VAIHTAMAAN KIVÄÄRIIN.

LENININ NEUVOJA NOUDATTAEN RYHDYIMME OPETTELEMAAN TALOUDENHOITOA, JA OPIMMEKIN SEN AAKKOSET, VAHVISTUIMME, RAKENSIMME SOSIALISMIN JA MUUTIMME MAAMME MAHTAVAKSI TEOLLISUUSVALLAKSI. MUTTA PIDÄMME VIELÄKIN TARPEELLISENA PARANNELLA SOSIALISTISTA TALOUSELÄMÄÄMME, JOTTA SE YHÄ PAREMMIN SUORIUTUISI PERUSTEHTÄVÄSTÄÄN.

TAKAVUOSINA MITTASIMME TUOTANTOMME TASOA VALMISTEITTEN KOKONAISMÄÄRÄN ELI KUTEN TALOUSTIETEILIJÄT SANOVAT KOKONAISKANSANTUOTTEEN PERUSTEELLA. VALMISTEIDEN LAATU, VALIKOIMA JA TUOTANTOKUSTANNUKSET JÄIVÄT TÄLLÖIN USEASTI TAKA-ALALLE.

TALOUSUUDISTUS, MINKÄ NKP:n KK SYYSKUUSSA 1965 PITÄMÄSSÄÄN KOKOUKSESSA HAHMOTTELI JA 23. EDUSTAJAKOKOUS HYVÄKSYI, ASETTI TAVOITTEEKSI TUOTTAA ENEMMÄN JA PIENEMMILLÄ KUSTANNUKSILLA HYVIÄ JA MONIPUOLISIA VALMISTEITA. TUOTANTOLAITOSTEN YLIJÄÄMÄ I. LIIKEVOITTO ASETETTIIN TÄLLÖIN TUOTANNON TEHOKKUUDEN OSOITTIMEKSI.

TÄRKEIMPINÄ KEINOINA TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA OLIVAT SUUNNITTELUN PARANTAMINEN, TUOTANNON TALOUDELLINEN KANNUSTAMINEN, TEHTAIDEN ALOITTEELLISUUDEN JA TALOUDELLISEN ITSENÄISYYDEN LAAJENTAMINEN SEKÄ IHMISTEN ENTISTÄ SUUREMPI AINEELLINEN KIINNOSTAMINEN PARANTAMAAN TYÖNSÄ TULOKSIA.

UUDISTUKSEN KULKU MUISTUTTAA ERÄÄNLAISTA KETJUREAKTIOTA. ALUSSA UUTTA MENETELMÄÄ RYHTYI KOKEILEMAAN 43 TEHDASTA, SITTEN 200, SITTEN 430 JA NYT JO KOKONAISET TEOLLISUUDEN ALAT OVAT RYHTYNEET TYÖSKENTELEMÄÄN SEN POHJALLA.

HARKOVIN TURPIINITEHDAS ON ERÄS NIISTÄ 43 TUOTANTOLAITOKSESTA, JOTKA ARVOVALTAINEN ASIANTUNTIJAKUNTA HUOLELLISEN HARKINNAN JÄLKEEN VALITSI REFORMIN ESIKOKEILUJA VARTEN.

Kirjeenvaihtajamme on haastatellut asiasta hyvin perillä olevaa Harkovin yliopiston taloustieteen professoria tohtori JEVSEI LIBERMANIA esittäen hänelle seuraavat kysymykset:
MIKSI TURPIINITEHTAASTA TULI UUDEN JÄRJESTELMÄN EDELLÄKÄVIJÄ? MITÄ UUDISTUS ON TUOTTANUT TEHTAALLE, TYÖLÄISILLE JA VALTIOLLE? MIKÄ ON HÄNEN MIELESTÄÄN TALOUSUUDISTUKSEN SEURAAVA ASKEL?

Vastaukset näihin kysymyksiin on julkaistu sivuilla 18—19.

Tällä tehtaalla rakennetaan turpiineja höyry-, vesi- ja atomivoimalaitoksia varten.

V. 1965. Tehdas valmistui siirtymään uuteen suunnittelu- ja palkkiojärjestelmään. Se lopetti vuoden hyvin tuloksin.

Asuntojen ja kulttuuri- sekä palveluslaitosten rakentamiseen käytettiin 100 000 ruplaa. Suunnitelmiin otettiin uuden hitsaamon ja toimistotalon rakentaminen. Monet työntekijöiden lapsista olivat kesän aikana tehtaan ylläpitämissä lomasiirtoloissa. Eivät kuitenkaan kaikki.

V. 1966. Kaikki työntekijät osoittivat uudistuksen kuluessa voimistuvaa kollektiivista kiinnostusta työnsä tulosten parantamiseen. Työntuottavuus kohosi vuodessa lähes 8%. Tehdas toimitti tilaajille enemmän turpiineja ja sai ylimääräistä voittoa. Osa ylijäämästä siirrettiin tuotannon kehittämisen, sosiaali- ja kulttuuritoimenpiteiden sekä aineellisen kannustamisen rahastoihin.

Asuntojen sekä kulttuuri- ym. laitosten rakentamiseen varattiin 320 000 ruplaa. Pantiin alulle uuden hitsaamon ja toimistotalon rakentaminen. Uusista rahastoista saatiin lisävaroja sähkö- ja vesihoitolan perustamiseen ja kalustamiseen nykyaikaisilla lääketieteellisillä välineillä. Nyt työläiset voivat vuoronsa päätyttyä käydä ottamassa monenlaisia terveyskylpyjä.

Rakennettiin uusi lastensiirtola. Kaikki haluavat saattoivat lähettää pienokaisensa sinne kesäksi. Virkistyskodeissa, parantoloissa ja turistiretkillä kävi puolta enemmän tehtaan työväkeä kuin edellisenä vuonna.

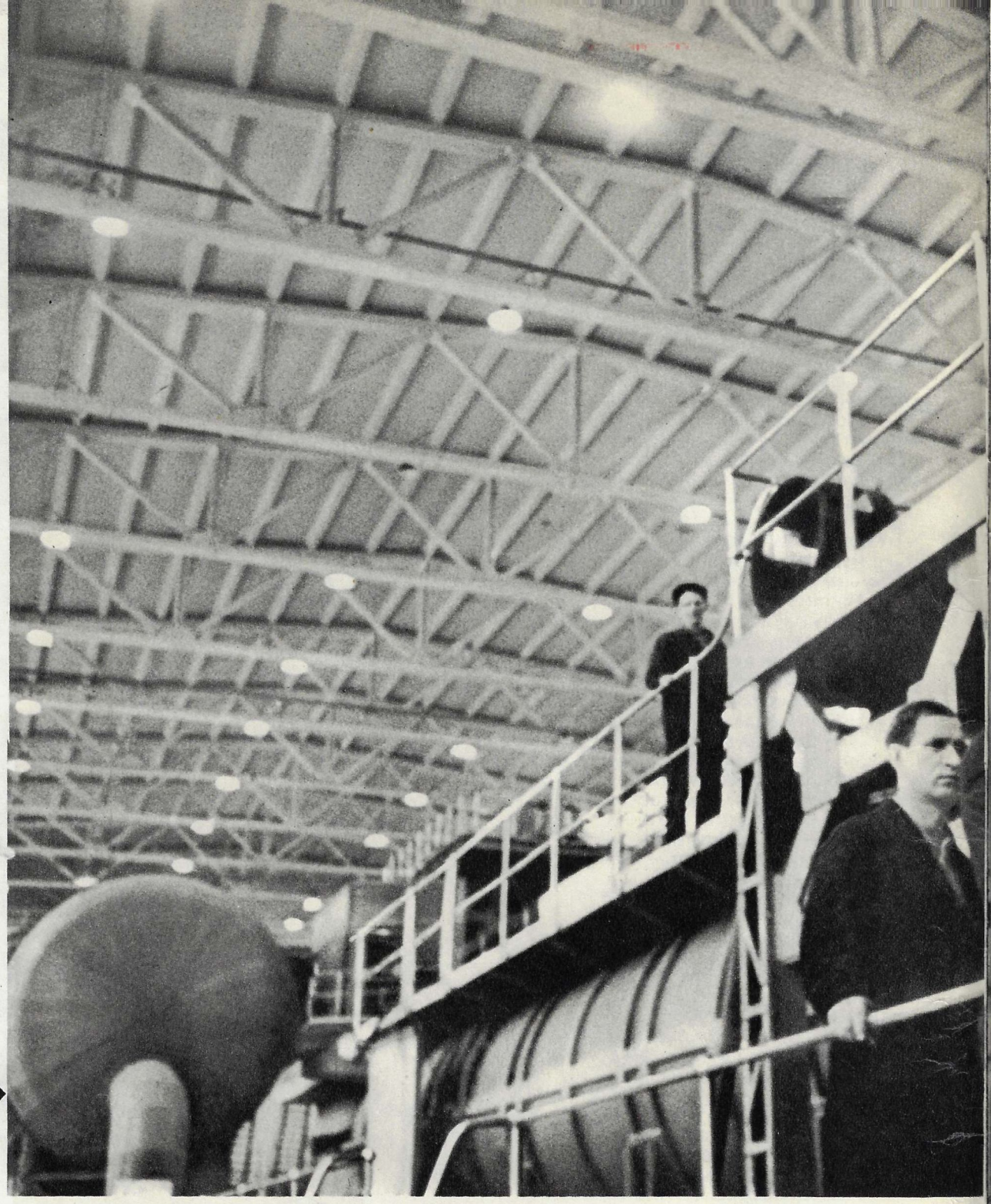

Turpiinitehtaan johtaja Ari Rutkovski (etualalla oikealla) saattaa väitellä kovasti professori Libermanin (etualalla vasemmalla) kanssa. Molemmat tuntevat tehtaan hyvin ja ovat innostuneet talousuudistukseen. Ja tuotannon parantamista koskevissa väittelyissä syntyy useasti uusia hyviä ideoita.

—Olen mielihyvin valmis kertomaan vaikutelmiani kysymästänne tehtaasta, lausui professori **Jevsei LIBERMAN**. Harkovissa valmistetut turpiinit tunnetaan laajasti Neuvostoliitossa ja muissakin maissa. Tehdas valmistaa sarjatuotantona 300 000 kW:n ja ryhtyy pian valmistamaan 800 000 kW:n höyryturpiineja. Siellä on käynnissä myös jättiläistehoisten kaasu- sekä ainutlaatuisten vesiturpiinien ja atomivoimaloiden turpiinien valmistus.

Vielä 30 vuotta sitten me vanhemman polven harkovilaiset olimme haltioissamme, kun 5 000 kW:n koneistojen rakentamisesta tuotantonsa aloittanut tehdas uskaltautui yrittämään 25 000 kW:n turpiinien valmistamista.

Kun tällä tavoin muistelee menneitä, tehtaan kasvu ja kehitys näkyy kuin kämmenellä. Tämä ei tietysti koske yksistään turpiinitehdasta. Se on kuten mikä tahansa muukin sosialistinen tuotantolaitos vain hiukkanen maamme laajasta taloudesta, ja kaikki sille ominainen luonnehtii myös kokonaisuutta.

Silloin kun maan etummaiset tuotantolaitokset jo kauan ennen NKP:n KK:n v. 1965 syyskuun kokouksen reformipäätöstä alkoivat toteuttaa kaikessa kannattavuusperiaatetta ja menestyksellisesti kohottaa työn tuottavuutta palkkiomenetelmää käyttäen Harkovin turpiinitehdas oli mukana. Mainittuun kokoukseen mennessä tehdas oli jo valmis toteuttamaan uudistusta koskeneiden päätösten viitoittamia ajatuksia ja menetelmiä.

Tehdas sai valtion suunnitteluelimiltä tavoiteluvut. Ne edellyttivät jo tuotannon tuntuvaa lisäystä sekä kustannusten alentamista. Tehtaan työntekijäkunta tuli kuitenkin mahdollisuutensa harkittuaan tulokseen, että se pystyy jopa suurempiin tavoitteisiin — suunnitelmaa korotettiin, minkä jälkeen se lyötiin lopullisesti lukkoon. Käyttäen sisäisiä mahdollisuuksiaan tehdas sitoutui tuottamaan enemmän koneita ja myös liikevoittoa. Sosialismin oloissa voitto muodostuu taloudellisesti perusteltujen suunnitelmahintojen ja tuotantokustannusten välisestä erosta. Koska hinnat ilmentävät periaatteessa yhteiskunnallisesti välttämättömän työn kulutusnormeja, niin voiton kasvu merkitsee vain työn tuottavuuden kasvua. Kuta korkeammaksi työn tuottavuus kohoaa, sitä enemmän tehdas saa voittoa ja palkkiokannustinta.

Tuotantolaitoksen oma-aloitteellisuuden ja taloudellisen itsenäisyyden laajeneminen ilmeni muussakin kuin suunnittelun paranemisessa. Tehtiin kaikki mahdollinen tuotannon tasatahtisuuden turvaamiseksi, menekin sääntelemiseksi, varustelun parantamiseksi ja koneiston kuormittamiseksi. Työntekijäin uusi palkkiojärjestelmä teki sekin tehtävänsä. On tietenkin kerrassaan selvää, että kuta täydellisempi ja syvällisempi yhteys vallitsee työn kulutuksen ja työntekijöiden omaan käyttöönsä saamien työntulosten välillä, sitä suuremmalla aktiviteetilla ja isännäntunnolla he suhtautuvat tuotantoon ja tehostavat työtään. Kaikki lohkot tehtaalla alkoivat työskennellä hätiköimättömän tasaisesti.

Ja tulos ylitti kaikki odotukset.

Aikaisemmin kesti 223 päivää ennen kuin tehtaan liikevarat suorittivat täyden vaihtokierroksen. Sitä pidettiin suunnilleen normaalina, koska ison turpiinikoneen tuotantokierroskin kestää noin vuoden. Mutta uuden järjestelmän ansiosta liikevarojen kiertonopeus alentui 183 päivään, joten ne tekevät nykyisin kaksi vaihtokierrosta vuodessa. Tärkeintä on, että tämä on saavutettu ilman mitään lisäkustannuksia.

Toinen esimerkki. Valmiin turpiinin lähettämiseksi asennuspaikalle se on otettava pois kokeilustendiltä, purettava, suojattava kaikki osat korroosiolta, pakattava, kuormattava, kirjoitettava kaikki laskut ja esitettävä ne pankkiin. Se on suuri työ, johon kului ennen lähes 70 päivää, ja tuntui, että vähempään aikaan ei mitenkään olisi ehtinytkään. Mutta sitten otettiin käytäntöön uusi järjestys — ja jokaisen työlohkon täsmällisen toiminnan, aloitteellisuuden sekä työntekijäin aineellisen kiinnostuneisuuden lisääntymisen tuloksena kaikki nämä realisoinnin vaiheet supistuivat noin 25 päivään. Ei ole satunnaista, että tällainen harppaus on tapahtunut juuri realisoinnin asteella. Uuden järjestelmän vallitessa on realisoidun tuotteen määrä voiton ohella tuotantotehon tärkein osoitin.

Tuloksia ei tarvinnut kauan odottaa. Suunnitelmat täyttyivät kaikissa suhteissa erinomaisesti. Ylimääräisesti valmistettujen tuotteiden rahallinen arvo teki useita miljoonia ruplia. Turpiinien tuotantokustannusten alentaminen tuotti ylijäämää noin 420 000 ruplaa. Osa voittosummasta (n. 10 %) meni valtionbudjettiin, osa tuotannon laajentamiseen ja suurin osa (n. 70 %) palkkiorahastoon. Voidaksemme lyhyesti luonnehtia, mitä työläinen saa tästä rahastosta, meidän täytyy turvautua ''kuiviin'' numeroihin.

Työläisten saamat palkkiot ovat uudistuksen toimeenpanovuoden aikana kohonneet 80 % ja muodostavat nyt 14,3 %:n lisän peruspalkkaan (v. 1965 vain 8,2 %). Urakkatyöläisillä (heitä onkin enemmistö) palkkiolisä teki jopa 50 % normi- tahi peruspalkkaan (v. 1965—28 %). Insinöörien ja virkailijain palkkiot muodostivat 26 %:n lisän peruspalkkaan (v. 1965—21,5 %). Voimme kuvitella, mitä tuollaiset prosentit merkitsevät itse kullekin. ''Kuivat'' numerot saattavat siis olla mielenkiintoisiakin.

Ylimääräisestä liikevoitosta käytetään osa työntekijöiden lepokodin laajentamiseen, stadionin uudistamiseen, urheiluhallin kalustamiseen, asuntojen rakentamiseen sekä työntekijöiden palkitsemiseen.

Entä kansantalous, mitä se hyötyy?

Uudistuksen aloittamisvuonna tehtaan valmisteiden laatu parani huomattavasti. Tämä teki mahdolliseksi pidentää 300 000 kW:n turpiinien takuukäytön aikaa vuodella ja ennemmin sarjatuotantoon tulleiden 150 000 kW:n turpiineiden takuukäytön aikaa kahdella vuodella.

Nyt tarkastelemme asioita laajemmalta kannalta. Sosialistinen tuotanto ei ole vain taloudellinen järjestelmä. Olemme jo päässeet vakuuteen reformin taloudenpidollisesta tarkoituksenmukaisuudesta. Mutta on otettava huomioon myös merkitys, mikä on luovalla suhtautumisella työntekoon. Kun uudistuksen ensimmäisinä suorittaneet 673 tehdasta lisäsivät viime vuoden tammi-marraskuun välisenä aikana tuotantoaan 10%, niin kaikkien muiden tehtaiden keskimääräinen tuotannonlisäys oli 8,6%. Työn tuottavuuden nousu oli vastaavasti 8% ja 5,2%. Jokainen lisäprosentti merkitsee tuhansia ylimääräisiä turpiineja, autoja, televisioita ja kymmeniä tuhansia metrejä kangasta.

Mainitut 673 tuotantolaitosta lisäsivät tuntuvasti palkkiorahastojaan ja luovuttivat samanaikaisesti valtion budjetin tulopuolelle ylimääräisesti 34 000 000 ruplaa.

Sellainen on ensimmäinen askel. Se on ollut ratkaiseva kyseisten tuotantolaitosten menestykselle ja koko uudistuksen kohtalolle.

Taloudenhoitomenetelmien uudistaminen tulee jatkumaan. Reformi on tulossa uuteen tärkeään vaiheeseen. Nyt on jo selvää, että tien valinta on ollut oikea ja että etummaisten esimerkkiä voivat lähteä seuraamaan koko teollisuutemme perusvoimat.

Selvää on myöskin, että tällä tiellä on vielä monia ratkaisemattomia ongelmia. Sanokaamme tieteellisesti perusteltujen tukkuhintojen määritys, toisin sanoen, hintojen jotka peittävät sekä tuotantokustannukset että myös laajennetun uusintamisen vaatimukset. Sellaiset hinnat ovat toistaiseksi voimassa muutamilla aloilla, mutta heinäkuun alusta ne tulevat käyttöön koko teollisuudessa.

Edelleen on tärkeää korvata tuotevarantojen keskitetty jakaminen eri alojen ja alueiden kesken tukkukaupan soveltamisella. Tämän ehkä vaikeaselitteisen lauseen ajatus on hyvin yksinkertainen: tavaroiden toimittajan ja tilaajan keskinäinen vastuu on saatettava ruplan valvontaan. Tukkukauppaan siirtyminen on tietenkin mahdollista vain koko kansantalouden mitassa ja edellytyksellä, että nykyiset talousuudistukset osoittautuvat jatkuvasti menestyksellisiksi.

Vaikeudet ovat aina uuden luonnollisia seuralaisia. Mutta on tärkeää, että tuotantolaitos, työläinen ja yhteiskunta jo nyt tuntevat uudistuksen tuottavan hyviä tuloksia.

RAHOJA

NEUVOSTOVALLAN ALKUVUOSILTA

Maailmassa lasketaan olevan 30 000 000 ihmistä, jotka harrastavat rahojen keräilyä. Tässä heille muutamia näytteitä neuvostovallan alkuvuosina käytössä olleista seteleistä: 1. Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ensimmäisiä seteleitä vuodelta 1923, joissa nähdään kuulun kuvanveistäjän I. Šadrin piirtämä kylväjä ja puna-armeijalainen. 2. Gruusian työväen osuustoimintaliiton seteleitä (Tbilisi, 1922). 3. Näytteitä ns. yksityisrahoista, joita Venäjällä ilmestyi vv. 1917—1921. Niitä lyötätettiin vaihtorahan suuren puutteen vuoksi ja ne kelpasivat vain sillä paikkakunnalla, missä ne oli laskettu liikkeelle. 4. Buharan Neuvosto-Kansantasavallan 1920 liikkeelle laskema 100 ruplan seteli, joka oli painettu silkkikankaalle.

AIKA KUVAN-VEISTÄJÄNÄ

Kuvat A. PTITSYN.

Kun siperiankävijä saapuu vanhaan Krasnojarskin kaupunkiin, hän näkee etäällä Jenisei-virran takana kohoavan kallion nimeltä Takmak. Sen teräväkärkinen siluetti piirtyy pysyvästi mieleen. Se juoruaa tänne kaupunkiin saakka, että muutaman kilometrin päässä tehtaista, takseista ja asfalttikaduista on odottamassa Siperian vuorten jylhä kauneus. Sitäpaitsi jokainen kaupungin asukas, jolle mainitsette Takmakista, hymähtää arvoituksellisesti:

— Ah, Takmak. . . .Sehän on vain alkusoittoa "Patsaille". Menkää sinne. Pääsiäissaarelle on ihmiskäsi veistänyt jättiläispatsaita, mutta meillä niitä veistää luonto itse.

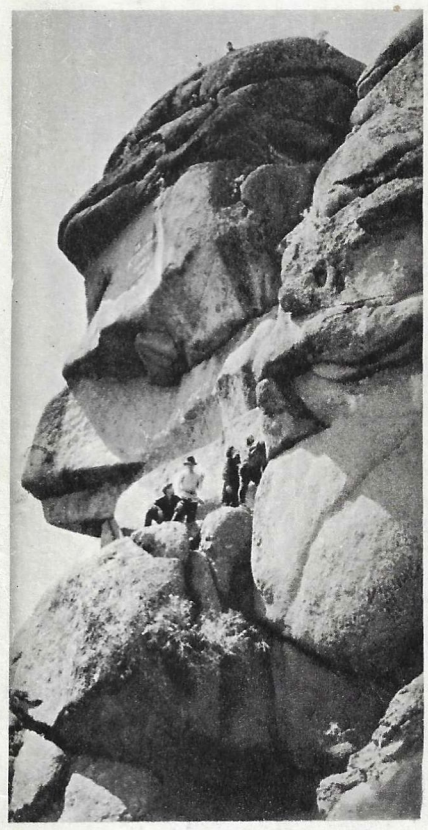

Ja olipa pakkanen millainen hyvänsä, menette bussiin, joka liikennöi retkeilymajalle. Sieltä on kahlattava 7 kilometriä ylös lumista polkua Laletina-nimisen vuoristojoen rantaa pitkin ennen kuin ollaan "Patsaiden" juurella.

Luonto on vakava taiteilija, joka ei haaskaa mestaruuttaan turhuuksiin. Mutta toisinaan sekin on sentään hauskalla tuulella ja saa yllätyksellisiä päähänpistoja. Se alkaa huvittelemaan ja luomaan monenlaisia "ihmeitä". Niinpä täällä Ylä-Sajanilla sijaitsevilla Kuisumin vuorilla se on päättänyt kokeilla kykyjään kuvanveistäjänä. Veden ja tuulen, kuumuuden ja kylmyyden voimalla se on jyrsinyt, porannut, hionut ja siloitellut harmaita ja ruusunpunaisia syeniittikallioita. Kallioita on kaikkiaan 92 ja jokainen niistä on saanut eriskummallisen muodon.

Ukoksi nimetty muistuttaa pitkäpartaista vanhusta; "Sulka"-niminen on kuin suunnattoman harakan pyrstö. Muiden muodosta puhuvat esim. nimet Leijonanportti, Hiippa, Iso ja Pieni Kotka, Kellotapuli, Rupisammakko jne.

Suurimmat kallioista ovat Ensimmäinen Patsas ja Toinen Patsas, jotka ovat kumpikin eräänlaisia sienenmallisia muodostumia. Toinen Patsas kohoaa 592 metrin korkeuteen Jenisein ylle. Ensimmäinen on hiukan matalampi.

Kalliokiipeilyn harrastajat voisivat kertoa täältä monta jännittävää tapausta, siitä kuinka he toisinaan henkensä uhalla raivaavat kulkuteitä kallioille. On sattunut, että vain piikkinen pensaanoksa, johon kiipeilijä on iskenyt hampaansa viime tingassa, on pelastanut hänet putoamasta rotkoon. Näistä uskalikoista on kehittynyt kuuluisia alppikiipeilijöitä, kuten esim. Abalakovin veljekset, jotka ovat ensimmäisinä valloittaneet monia Pamirin huippuja. Patsaiden tiimoilta on sepitetty laulujakin.

Patsaiden historiassa on myös sivuja, jotka liittyvät vallankumouksen historiaan ja Leninin nimeen.

Keväällä 1897 viranomaiset karkoittivat Leninin Krasnojarskin aluepiiriin. Hän asui kaupungissa lähes 2 kuukautta ja teki siellä paljon työtä, mutta varasi aikaa myös tutustumisretkiin. Leninin elämän tätä kautta tutkineet tiedemiehet pitävät todennäköisenä, että hän olisi käynyt Patsailla, jotka saattoivat vetää puoleensa paitsi nähtävyyksinä myös siksi, että ne olivat silloin Krasnojarskin työläisten ja poliittisten karkoitusvankien salainen kokouspaikka. Opettaja Denisjuk, ylioppilas Belov ja karkoitusvanki Ostrovski tekstasivat 1899 Toisen Patsaan kylkeen vaikeapääsyiseen paikkaan sanan "Vapaus". Tsaarin santarmit yrittivät monta kertaa päästä siihen käsiksi ja raaputtaa sen pois, mutta he eivät siinä onnistuneet. Tekstaus näkyy kallionkyljessä vielä nytkin.

Vallankumouksen jälkeen Patsaat julistettiin v. 1924 rauhoitusalueeksi.

Kyseinen rauhoitusalue on n. 47 000 hehtaarin laajuinen ja siitä on tullut eräs Siperian kasviston ja eläimistön tutkimuskeskus. Patsaiden juurella asuvat rauhoitusalueen tieteelliset työntekijät Jelena Krutovskaja ja James Dulgate.

Keskustelu Krutovskajan kanssa palautti ajatuksemme jälleen Leniniin. Jelena on nimittäin kuulun siperialaisen lääkärin Vladimir Krutovskin pojantyttö. Hänen isoisänsä saapui aikoinaan Krasnojarskiin samassa junassa, missä Lenin matkusti karkoituspaikalleen. Hän auttoi Leniniä pysähtymään ja sitten asumaan Krasnojarskissa sekä antoi hänelle suosituskirjeen kauppias Judinin laajaan kirjastoon.

Krutovskin pojantyttären ja rauhoitusalueen muiden työntekijöiden nykyisin kirjoittamista ja julkaisemista teoksista kuultaa syvä rakkaus luontoon ja ihmiseen, ominaisuus, joka oli niin kuvaava myös täällä aikoinaan liikkuneelle elämän kauneuden ja kansan vapauden suurelle esitaistelijalle.

B. HOLOPOV.

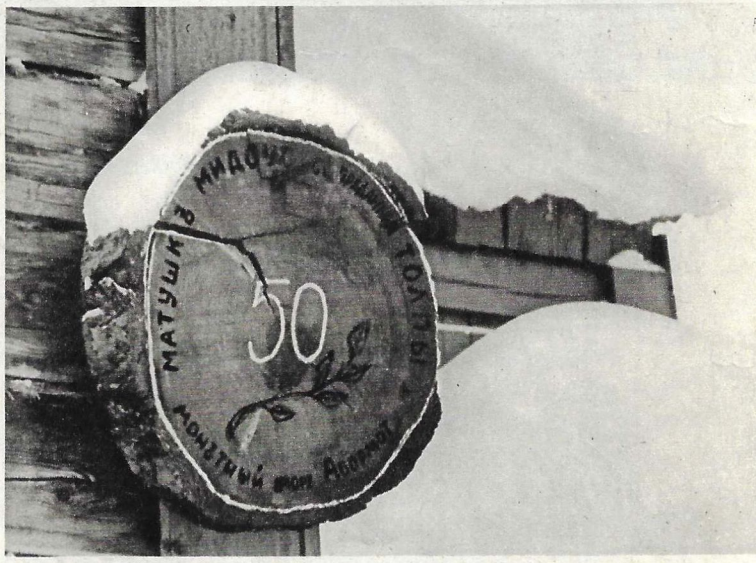

Amerikkalaisen kirjailijan Joel Harrisin "Setä Remusin kertomuksissa" esiintyvän henkilöhahmon mukaisesti Jelena Krutovskajaa sanotaan täällä "Täti Midousiksi". Hänen hoivissaan on paljon kesyjä metsäneläimiä: ilves Diksi, peuraemo Roe, susi Soroka, kettuja, karhu ym. Krutovskaja on kirjoittanut niistä useita kirjoja.

MOSKOVASSA ON AVATTU
MAAILMAN ENSIMMÄINEN

LASTEN OOPPERA

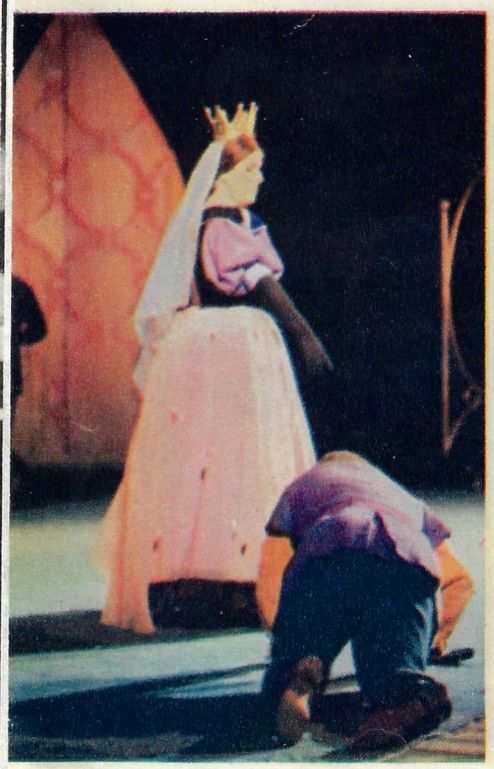

Lasten musiikkiteatterin johtaja NATALJA SATS kertoo

Jollette ole käynyt lastenteatterissa, käykää. Ette tule katumaan.

Lapsia alkaa tulla teatteriin jo tuntia ennen näytännön alkua, ja sittenkin he pelkäävät myöhästyvänsä. Teatteriinmeno askarruttaa mieliä jo edellispäivinä ja työntää syrjään muita ajatuksia. Lastenteatterien edustalla on ennen näytäntöä tavattoman vilkasta. Pienet katsojat jättävät vaatteensa kiireesti naulakkotädeille, nousevat kuin muissa maailmoissa portaita ja etsivät paikkansa katsomosta. Sen löytäminen ei kuitenkaan rauhoita mieltä. Näytelmän odotus on kuin suuren juhlan aattoa. Salin täyttää iloinen sorina ja nauru.

Sitten valot sammuvat ja esirippu aukenee. Ja saliin tulee heti aivan hiljaista. Ei uskoisi, että sen täyttää sama yleisö, joka juuri niin hälisi.

Lapset eivät päästä ohitse ainoatakaan sanaa. He eivät pelkästään katso ja kuuntele, he elävät kaiken, ovat tapahtumien osanottajia, sen todellisen tapahtuman mikä on menossa näyttämöllä. Jos siellä rampin toisella puolella tapahtuu vähäisinkään vääryys, koko katsomo asettuu sorretun puolelle. Tämä yleisön aktiivinen puuttuminen näyttämön tapahtumiin on se, mitä aikuisten teatterista puuttuu, mutta joka on aina ominaista lastenteatterille. Teatteritaiteen suuri reformaattori Stanislavski ei suinkaan suotta sanonut lapsia "jalomielisimmiksi, herkimmiksi ja kiihkeimmiksi katsojiksi".

Muistan kerran nähneeni Lasten keskusteatterissa (Moskova) näytelmän "Neekeripoika ja apina". Ensimmäisellä väliajalla huomioni kiintyi pikkupoikaan, joka itki katkerasti. Toisen näytöksen alkaessa kyynelet kuivuivat hetkessä ja silmiin tuli iloinen loiste. Mutta toisella väliajalla hän itki vielä katkerammin. Menin nuoren äidin luokse ja kysyin: "Eikö pikkumies pidä näkemästään?" Äiti sanoi: "Päinvastoin, kovastikin. Mutta hän itkee, kun pelkää näytelmän kohta päättyvän."

Vielä senkin jälkeen kun näytäntö on päättynyt, vaikutelma siitä säilyy pitkän ajan pienten katsojien mielissä. Siitä kertovat muunmuassa heidän teatterillemme lähettämät kirjeensä. Ihmettelen usein Moskovan postiljoonien neuvokkuutta heidän tuodessaan meille kirjeitä, joiden kuoreen on kirjoitettu vain "Lastenteatteri, Natašatäti". Tahi: "Teatteriin, strutsille".

Strutsi on eräs viehättävimpiä hahmoja näytelmässä "Neekeripoika ja apina". Erään sille osoitetun kirjeen muistan aina. "Päivää, strutsi! Sanokaa, oletteko oikea strutsi vai onko teidät tehty ihmisestä?"

Ilo on oivallinen kasvattaja, ja miten paljon iloa lapset saavatkaan ystäviltään teatterilta ja musiikilta.

Lastenteatterin synty ja kehitys niveltyy erottamattomasti neuvostovaltion kehitysvaiheisiin. Neuvostotasavallan perustamisen ensimmäisenä vuosipäivänä Moskovaan avattiin maailman ensimmäinen lastenteatteri. Maassa vallitsi elintarvike- ja polttoainepula ja pienet katsojat istuivat avajaistilaisuudessa paltot päällä, karvalakit päässä ja huopikkaat jalassa. Ja Moskovan konservatorion professori Anatoli Aleksandrov soitti flyygeliä villasormikkaissa, joista oli leikattu päät poikki.

Tapahtui ensimmäisen kerran historiassa, että ryhmä sellaisia huippulahjakkaita taiteilijoita kuin Vladimir Favorski, Ivan Jefimov, Kasjan Goleizovski ja hiukan myöhemmin myös Igor Iljinski, Maria Babanova ja monet muut liittyivät yhteen luodakseen yksinomaisesti lapsille tarkoitettua näyttämötaidetta. Tapahtui ensimmäisen kerran, että aikuiset pääsivät teatteriin vain lasten seurassa eikä päinvastoin, kuten oli tapahtunut aikaisemmin.

Valistusasiain ensimmäinen kansankomissaari Anatoli Lunatšarski antoi aloitteelle kaikkinaista tukea ja kuului itsekin teatterin johtokuntaan. Tästä on jo aikaa, nykyisinhän lasten ja nuorison teattereita on Neuvostoliiton kaikissa suuremmissa kaupungeissa. Niistä on tullut koululaisten hyviä ystäviä ja neuvonantajia.

Todettakoon, että näitä tällaisia teattereita on syntynyt sekä ilon että surun päivinä. Niinpä eräs suurimpia rakennettiin ja avattiin Alma-Ataan vuonna 1945 toisen maailmansodan ollessa vielä käynnissä. Myös Leningradissa nuorten teatterille rakennettiin niihin aikoihin uusi talo.

Viime vuosina lastenteattereita on perustettu muihinkin sosialistisiin maihin. Sielläkin ne ovat valloittaneet nuoren väen suosion ja kansalaispiirien kannatuksen. Niinpä Berliinin, Leipzigin ja Dresdenin lastenteattereiden lahjakkaat taiteilijat Ilse Rodenberg, Otto Kähler, Hans Dieter Schmidt ja Rolf Büttner ovat saaneet DDR:n valtionpalkinnon. Huomattavasti vaikeammissa oloissa joutuvat toistaiseksi toimimaan Lontoon, Pariisin, Amsterdamin, Kööpenhaminan ja Tukholman lastenteatterit. Sitä suuremmalla syyllä on mainittava niiden antaumukselliset johtajat: Caryl Jenner, Lion Auva, Hans Snaek, Inga Jul, Elsa Olenius. . .

Goethe on sanonut, että ihminen on ihmiselle kiinnostavin olento. Teatteri opettaa ennen kaikkea ihmistuntemusta. Lastenteattereiden kasvatuksellista merkitystä on vaikea yliarvostaa. Siitä keskusteltiin ja puhuttiin paljon lastenteattereiden edustajien v. 1965 Pariisissa ja v. 1966 Berliinissä pitämissä kansainvälisissä neuvotteluissa. Samoihin aikoihin Moskovassa oli kysymys tärkeästä hankkeesta, ensimmäisen lapsiyleisölle tarkoitetun oopperateatterin perustamisesta.

Kohtauksia Eduard Kolmanovskin oopperasta "Lumikki ja seitsemän tonttua".

Kuvat L. BERGOLTSEV.

Sen järjestäminen vaati paljon tarmoa, jopa taisteluakin.

Tuollaisen teatterin perustamisidea sai lämmintä kannatusta säveltäjiltä. Viisi vuotta sitten pidetyssä säveltäjien liiton edustajakokouksessa esitettiin vetoomus lasten yhteyttämisestä musiikin maailmaan jo varhaisessa vaiheessa. Siinä tarkoituksessa pidettiin suotavana mm. sellaisen teatterin luomista, missä elävät henkilöt ja heidän toimintansa auttaisivat lapsia paremmin ymmärtämään musiikkia, ja musiikki puolestaan syventäisi näytelmän psykologista ja emotionaalista vaikutusta. Sen jälkeen Pravdassa julkaistiin asiasta kirjoitus sekä Dmitri Šostakovitšin, Dmitri Kabalevskin, Tihon Hrennikovin, Aram Hatšaturjanin, Georgi Sviridovin ja muiden huomattujen musiikkimiesten avoimia kirjeitä, joissa tähdennettiin hyvän musiikin merkitystä nuorison kasvatuksessa.

Tosin oli myös sellaisia, jotka epäilivät asian onnistumista. "Jääköön lastenooppera lasten oman harrastelun asteelle", he sanoivat. "Mistä sellainen teatteri saisi riittämiin ohjelmistoa esityksiään varten?" toiset aprikoivat. "Oikeilla oopperalaulajilla on enemmän kaavoja kuin taitoa eläytyä lastenosiin, esittää tyttöjä ja poikia. Sellainen teatteri ei löydä mistään koulutettuja laulajia", kolmannet varoittelivat. Lisäksi ei ole niinkään helppo löytää teatterihuoneistoa pääkaupungista, etenkin kun oopperan ylläpitomenot ovat varsin suuret. On siis ymmärrettävää, että uusi teatterimuoto ei tullut maailmaan minkään taikasauvan heilautuksesta.

Kuitenkin sellainen saatiin aikaan. Vuoden 1965 marraskuun 21 pnä sillä oli ensimmäinen ensi-ilta, jossa esitettiin Mihail Krasevin ooppera "Morozko" (Pakkasukko). Musiikin ja laulun kielellä kerrottu satu tempasi pienet katsojat ja kuuntelijat täysin valtoihinsa.

Teatterin ohjelmistossa on nyt viisi tällaista laulunäytelmää. Niitä on käynyt seuraamassa yli 250 000 lasta. Ja kuinka monet ovat jääneet vielä pääsemättä, sillä "Lasten musiikkiteatterin näytäntöihin on vaikea saada lippuja, siellä on aina täysi katsomo!" Tällainen moite on meille ilon ja ylpeyden aihe. Kun olemme ripustaneet värikkäät mainoksemme (mielestäni niidenkin tulee olla jo juhlamieltä virittäviä, kauniin värikkäitä), ei mene kahtakaan päivää, kun kassaluukulle ripustetaan ilmoitus: "Loppuunmyyty".

Arvostamme suuresti katsojiemme meille osoittamaa luottamusta ja teemme parhaamme, jotteivät he koskaan pettyisi odotuksissaan.

Lapsia ei ole suinkaan niin helppo vetää nenästä kuin jotkut olettavat. Aikuiset voivat joskus antaa Romeon osan esittäjälle hyvän laulamisen vuoksi anteeksi suurehkon vatsan tahi sekoittaa keskenään Julian ja hänen imettäjänsä, koska kumpikaan eivät aina uhku nuoruuden hehkua — mutta lapsi ei sellaista epäsuhdetta ymmärrä koskaan. Siksi näyttelijöittemme ulkonaiset avut saavat meillä tavallista paljon suuremman merkityksen. Se on varsin luonnollista, sillä hehän joutuvat eläytymään milloin lapsiksi tahi nuorukaisiksi, milloin jopa seitsemäksi kilipukiksi (Marian Kovalin ooppera "Susi ja seitsemän pikku kiliä" on hyvin suosittu pienimpien teatraalien keskuudessa) tai Lumikiksi ja tontuiksi (Edvard Kolmanovskin teatterillemme Lumikki-aiheesta säveltämä musiikkihupailu) tai jänösiksi (oopperassa "Pakkasukko"). Tämä kaikki ei mitenkään estä laulajiamme saamasta katsomoa mukaansa myös osasuorituksillaan oopperoissa "Romeo ja Julia" sekä "Jolanta" samoin kuin muissa teatterimme yläluokkalaisille ja nuorisolle osoittamissa esityksissä.

Suurta suosiota ovat saavuttaneet myös järjestämämme sinfoniakonsertit. Niissä on tietenkin keskeinen tila orkesterilla, mutta musiikin vaikutusta tehostetaan erinäisillä ohjauksellisilla teatterikeinoilla sekä taiteellisesti lausutun sanan avulla. Siten suunnittelimme aikoinaan yhdessä Sergei Prokofjevin kanssa hänen vielä syntymävaiheessa olleen sävellyksensä "Pekka ja susi" esityksen.

Lienee paikallaan mainita, että tämä ensimmäinen lastenohjelmistoa esittävä ammattiooppera on antanut sysäyksen useiden samantapaisten harrastelijaoopperoiden muodostamiselle. Teatterimme on niille esimerkkinä ja apuna erityisesti ohjelmiston sommittelussa. Ohjelmisto puolestaan on näiden uusien teattereiden ansiosta alkanut nopeasti täydentyä. Lapsille tarkoitettuja musiikkinäytelmiä on ilmestynyt viime aikoina useita. Dmitri Kabalevski on saanut valmiiksi teatteriamme varten säveltämänsä oopperan "Ihmettä tapaamassa". Parhaillaan harjoittelemme Vladimir Rubinin oopperaa "Kolme Paksua". Säveltäjä Igor Morozov lopettelee uutta oopperaa. Säveltäjä Lev Knipper on innostunut Exuperyn satuun "Pikku prinssi" ja on jo luovuttanut teatterillemme sen pohjalla säveltämänsä oopperan. Voidaan siis sanoa, että kaikki epäilyt teatterimme kyvystä luoda itselleen ohjelmisto, ovat hälvenneet ja toiveemme vahvistuneet. Iloitsemme suuresti päätöksestä, jonka mukaisesti Moskovan keskustassa nykyisin omistamamme rakennuksen (400 hengen katsomo) lisäksi lähelle Lenin-vuorten yliopistotaloa rakennetaan lasten "Bolšoi", suuri musiikkiteatteri. Arkkitehti J. Tšetšik on jo laatinut luonnoksen, jonka mukaan rakennukseen tulee 1 000 hengen teatterisali sekä 800 hengen konserttisali. Lapsilla on syytä tyytyväisyyteen.

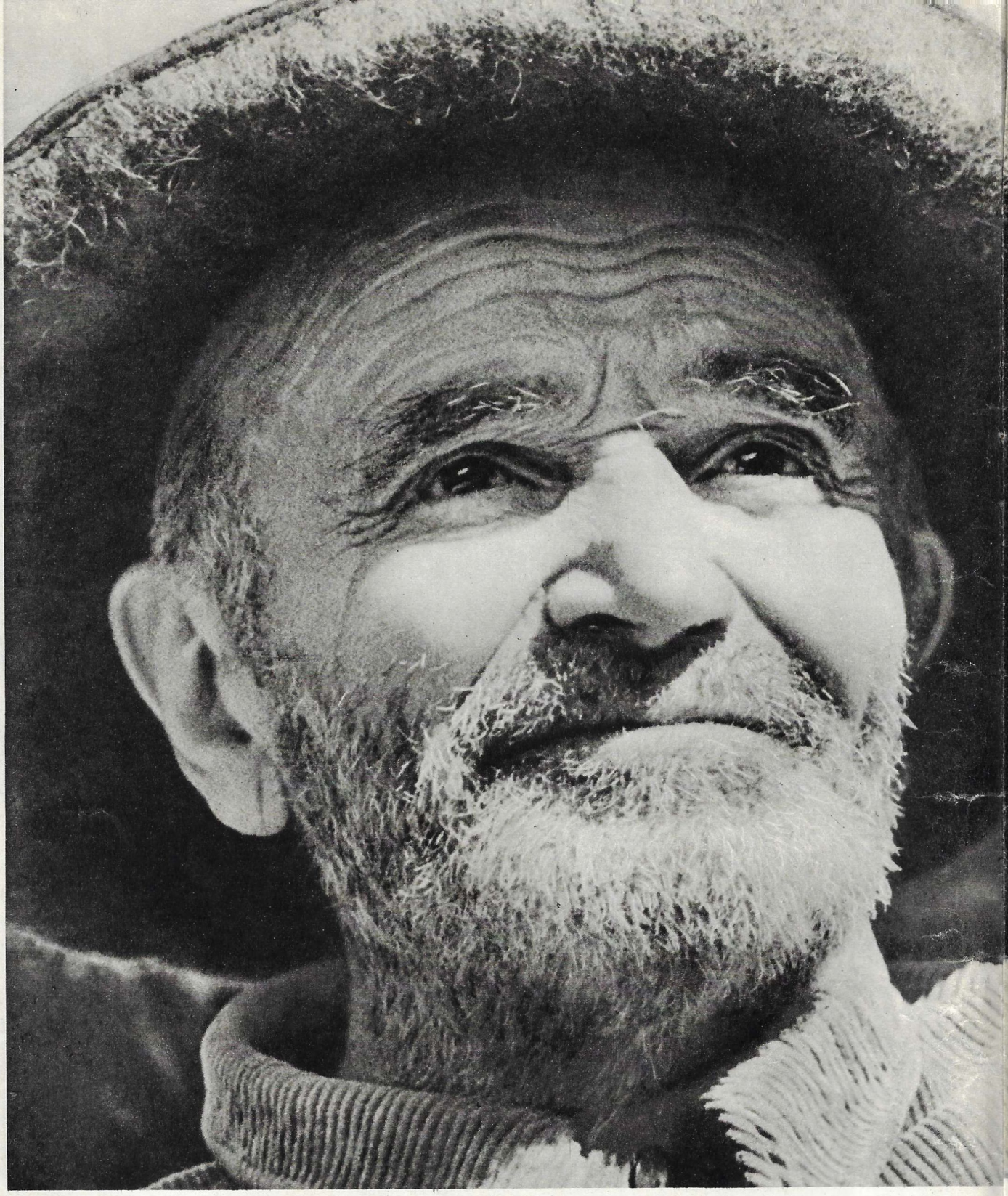

HEISTÄ KIRJOITETTIIN:

Teksti V. ILLEŠ. Kuvat J. BAGRJANSKI.

KUN MIEKAT PALJASTETTIIN. Rosoisista kivistä muurattu vartiotorni. Sen juurella joukko nuorukaisia rautakypärät päässä. Kunkin vasemmassa kädessä pyöreä musta kilpi. Oikeassa miekka. On alkamassa miekkojen mittely. Kohta vuotaa veri. Mutta samassa vastustajien keskelle ilmestyy nainen. Hän riistää päästään liinan. Kuin käskystä soturit panevat miekkansa tuppeen. Sitä vaatii kunnian laki.

Tämä ei ole kohtaus ritariromaanista. Tällaista tapahtui Hevsuretiassa vielä nykyisin elävien vanhusten nuoruudessa. Hevsuretia on Gruusian vuoristoalue, joka sijaitsee Kaukasuksen pääharjanteen keskiosassa. Vuorten suojaamana tämä seutu oli satoja vuosia melkein eristetty muusta maailmasta, mikä seikka luonnollisesti jätti leimansa sikäläiseen elämään. Vanhat elämäntavat säilyivät kauan.

LAISTA PIITTAAMATTA. Valmistautuessamme lähtemään Gruusiaan pengoimme suuren määrän Hevsuretiasta ja hevsureista kertovaa aineistoa. Mielenkiintoisin asiakirja oli kuitenkin Iskra-nimisessä aikakausjulkaisussa vuonna 1913 julkaistu kuvaseloste. Sillä oli varsin ehdoton otsikko: "Kuoleva heimo".

Otimme julkaisun mukaamme ja sitä katselivat mielenkiinnolla kolhoosin karjakkotytöt ja autonkuljettajat sekä koulunopettajat. Erikoisen utelias oli miliisi, joka valvoo järjestystä tiellä, joka nousee vuoroin taivaalle ja vuoroin taas laskeutuu alas laaksoon. "Menkää Lela-mummon luo. Hän tietää kaiken", miliisikersantti sanoi. "Sekä hänen tyttärensä että myös tyttären mies, jotka ensimmäisinä rikkoivat lakia, ovat arvossapidettyjä henkilöitä. He voivat kertoa teille paljon." "Arvossapidettyjä henkilöitä, jotka rikkoivat lakia", se on jotain uutta, tuumimme.

SIITÄ TULI KÄYNTI VUOSISATOJEN UUMENIIN. Paikallisen neuvoston puheenjohtaja sanoi Lela Tsiklaurista: "Ottakaa huomioon, että hän on syntynyt joskus XV tai XVI vuosisadalla." Tottuneina etelämaalaisten kuvakieleen emme ruvenneet lausumaan epäilyksiämme. Vasta käytyämme hevsurilaismummon kodissa käsitimme noiden sanojen merkityksen. Tämä sukunsa vanhin on noin 100-vuotias. Mutta Hevsuretian vuoristomaan asukkaat ovat kulkeneet hänen nähtensä monien vuosisatojen pituisen taipaleen. Silloin kun koko maailman lehdet olivat kirjavina uutisia "Pietaristä", "vallankumouksesta", "bolševikeista", täällä vuoristossa ei oltu kuultu enempää Pietarista kuin ylipäänsä mistään kaupungista, ja bolševikeista saatiin kuulla vasta myöhemmin... Yleisesti tunnetaan, että Gruusia on vanhan ja hyvin omaperäisen sivistyksen maa.

Historian tuulet tosin jättivät muinoin Hevsuretiaankin lukuisia jälkiä, mutta sitten aika näytti pysähtyvän. Ja puheenjohtaja oli oikeassa sanoessaan, että kunnon vanhus ei ole elänyt kymmeniä vaan satoja vuosia. Hänen aikanaan ovat monet vanhat tavat heikentyneet ja kuolleet pois — ei suinkaan kieltojen painosta, vaan uuden elämänmenon vakuuttavan voiton tuloksena.

Verikosto on kaikonnut muistoihin. Maattomuus, kurjuus, joka aiheutti ankaria syntyvyyden rajoituksia, on unohtunut. Ja mikä tärkeintä — on saatu kiinteä yhteys ulkopuoliseen maailmaan: tieyhteys, sivistyksellinen, kansantaloudellinen ja henkinen yhteys. Hevsurit elävät nykyään samaa elämää kuin koko kansa. Uusi elämäntapa on ympäröinyt Lela-mummon talon ja on tullut hänen kotiinsa. Se ei ole ollut aina helppoa. Toisinaan se on ollut hyvinkin vaikeaa. Mainitsimme jo, että hänen tyttärensä Natella "oli rikkonut lakia".

— Kyllä, kertoo Natella itse. — Asuimme Aleksein kanssa naapureina samassa kylässä. Rakastuimme toisiimme ja meistä tuli mies ja vaimo. Mutta sukuyhteisön laki kielsi avioliiton saman kylän asukkaiden kesken. Siksi meidät karkoitettiin kylästä. Läksimme tyhjin käsin vuoriltamme.

Laskeuduimme laaksoon ja menimme kaupunkiin, Tbilisiin. Siellä vasta käsitimme, mitä Lokakuun vallankumous oli tuonut vuoristolaisille: rupesimme opiskelemaan. Mieheni, Aleksei Otšiauri luki opettajaksi. Hänestä tuli sitten ensimmäinen opettaja tänne kotipaikkakunnalle. Palasimme kunnioitettuina kansalaisina.

Natella Otšiauri pyysi meiltä kopion katsauksesta "Kuoleva heimo". Muistoksi nuoruudesta, hän sanoi.

Tiedustellessamme hänen lapsistaan hän kehotti haastattelemaan heitä itseään. Heidät kuulemma tuntevat monet.

HEVSURETIAN LÄHETTILÄÄT. Kiersimme paljon Hevsuretian teitä Natellan pojan, vuosisataisen Lela-mummon lapsenlapsen, Irakli Otšiaurin kanssa. Menimmepä minne hyvänsä maanmiehet ottivat Iraklin vastaan kuin sukulaisen. Iästään huolimatta (40 vuotta on vuoristolaisilla lapsenikä) häntä puhuteltiin kuin aikamiestä, joka on perillä kaikesta. Kaupassa missä satuloiden ja muoviämpäreiden vieressä oli hyllyillä tbilisiläisestä "bolognesta" valmistettuja sadetakkeja, myyjä valitti ensimmäisen opettajan pojalle: "Irakli, tuovat tänne aivan liian vähän kirjoja. Puhuhan siitä siellä Tbilisissä, ministeriössä..." Kolhoosilainen eläkevanhus, joka jotenkin muistutti Victor Hugoa, uteli: milloin me saadaan tänne helikopteriasema? Paikalliset johtajat pohtivat Iraklin kanssa, mil-

Aikakausjulkaisun "Iskran" (1913) kuvaseloste "Kuoleva heimo". Vasemmalla vanha opettaja Aleksei Otšiauri. Alakuvassa Irakli Otšiauri (keskellä) taiteilijaystäviensä kanssa.

«KUOLEVA HEIMO»

laista tointa voisi järjestää talonpojille talvella ja mikä kiinnostaisi turisteja eniten. Toiset kyselivät milloin hän tuo kotiseudun kyliin oman näyttelynsä. "Sinut tunnetaan jo Ranskassa ja Amerikassa jopa kaukana Pohjolassakin, mutta me emme ole nähneet töitäsi pitkiin aikoihin."

KOLMANNEN POLVEN AIKAANSAANNOKSET. Samainen kyläneuvoston puheenjohtaja Aba Likokeli nimittää Irakli Otšiauria "Hevsurian lähettiläälksi". Likokeli ei ole kovin puhelias, mutta se minkä hän sanoo, pätee. Otšiaurien kolmas polvi edustaa Hevsuretiaa omassa maassa ja maailmalla monilla tiedon aloilla.

Heitä on neljä. Entisten karkoitettujen perheen vanhin tytär, Deddiko Otšiauri on kasvitieteilijä. Hänen tutkimuksillaan Kaukasuksen kasvillisuudesta on huomattava tieteellinen ja käytännöllinen arvo.

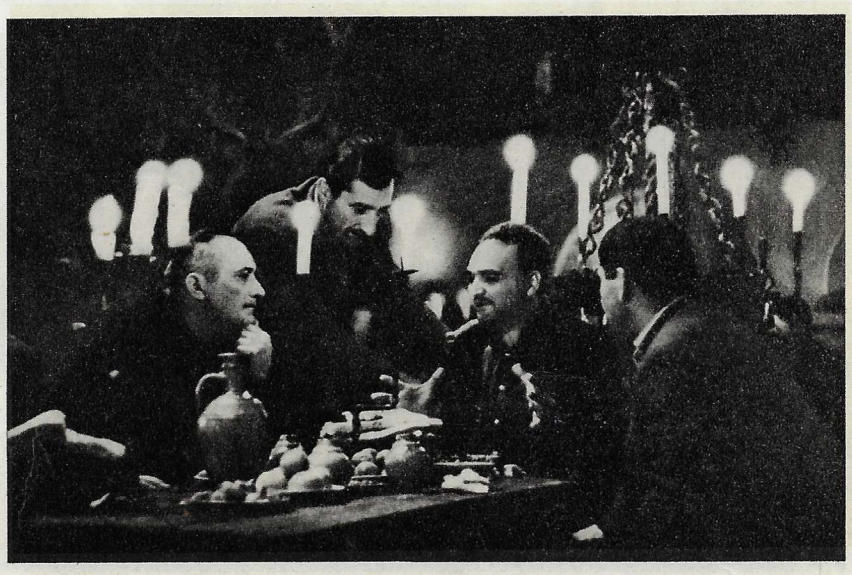

Hänen sisarensa Tinatin Otšiauri on historian lisensiaattitutkinnot suorittanut kansatieteilijä. Tämän tutkimukset "Gruusialaisten muinaisuskomusten historia" ja "Itä-Gruusian vuoristolaisten mytologiset tarut" ovat huomattava panos Hevsuretian historian kirjoittamiseen.

Georgi Otšiauri on tunnettu kuvanveistäjä. Taideakatemiassa, missä hän opettaa, ammattitoverit pitävät häntä uudistajana kiven ja pronssin käsittelyssä sekä nykypäivien gruusialaisten kirjojen eräänä etevimpänä kuvittajana.

Ja vihdoin ystävämme Irakli...

Istumme hänen avarassa ateljeessaan Tbilisissä. Seinät kertovat äänettömästi, mutta vakuuttavasti Gruusian ansioituneen taiteilijan (Iraklilla, samoin kuin hänen veljelläänkin on tämä arvonimi) mausta. Rodinin Balzac-veistoksen ja Naumburgin Utan valokuvien rinnalla on hevsurilaisten ompeleita, harmaanruskeata dagestanilaista keramiikkaa sekä kirkkaasti väritettyjä kookospähkinöitä, jotka isäntä on tuonut kaukaiselta Kuubalta... Tärkein mihin jokaisen vieraan huomio kiintyy, ovat pakotetut koristelevyt. Kuparia ja messinkiä. Tanssin vihurissa taipuu solakka tamburiinia helistävä tyttö. Häikäisevän kaunis naisvartalo. Pantteri valmiina hyppyyn. Lennossa viheltävä peura. Viisaan vanhuksen pää. Nämä ovat Irakli Otšiaurin töitä. Niillä on oma tarinansa.

Nuori nimetön kuvanveistäjä oli rakastunut. Kun mies rakastaa, hän antaa rakastetulleen lahjoja. Mikä voisi olla arvokkaampi kuin omin käsin tehty lahja. Irakli päätti kokeilla kykyjään eräässä gruusialaisen taiteen vanhimmassa lajissa, metallinpakotuksessa. Jo hänen opettajansa Jakov Nikoladze oli aivan kuolemansa edellä päättänyt elvyttää tämän mainehikkaan taiteen. Rakkaus innoitti siihen hänen oppilaansa. Näin Iraklin nuoresta puolisosta tuli ainutlaatuisten pakotuskoristeiden onnellinen omistaja. Kotoisen Hevsuretian aiheisilla kuparisilla pakotustöillä oli yllättävä menestys. Sai alkunsa kokonainen uusi koulukunta, kun Irakli Otšiaurin ystävätkin ryhtyivät kukin omalla tavallaan harrastamaan taidepakotusta. Monien sukupolvien kokemuksen nykyaikainen tulkinta on tuonut tälle koulukunnalle mainetta. Irakli Otšiaurin parhaina aikaansaannoksina pidetään Hääpalatsia varten valmistettuja isokokoisia töitä "Rakastuneet", "Vanhempien siunaus" ja "Onnellinen perhe".

Niitä katsellessa tulee jostain syystä mieleen taiteilijan vanhempien vaikea kohtalo.

* * *

Huoneeseen ryntäsi lapsiparvi. Mindia, Buba, Lela, Natija, Hatuna, Nana — esitteli Irakli nuorimpia Otšiaureja. En ruvennut näyttämään heille v:lta 1913 peräisin olevan aikakausjulkaisun kuvaselostetta "Kuoleva heimo". He eivät olisi sitä käsittäneet. Eikä ole väliäkään.

1. Vuoristolaisten sotaisuus on säilynyt. Sen muodot ovat kuitenkin muuttuneet: nuoriso suosii nyrkkeilyä. 2. Irakli Otšiauri vaimonsa Irinan kanssa kotonaan. 3. Otšiaurien perheen nuorimmat "Gruusia-äiti" monumentin juurella Tbilisissä.

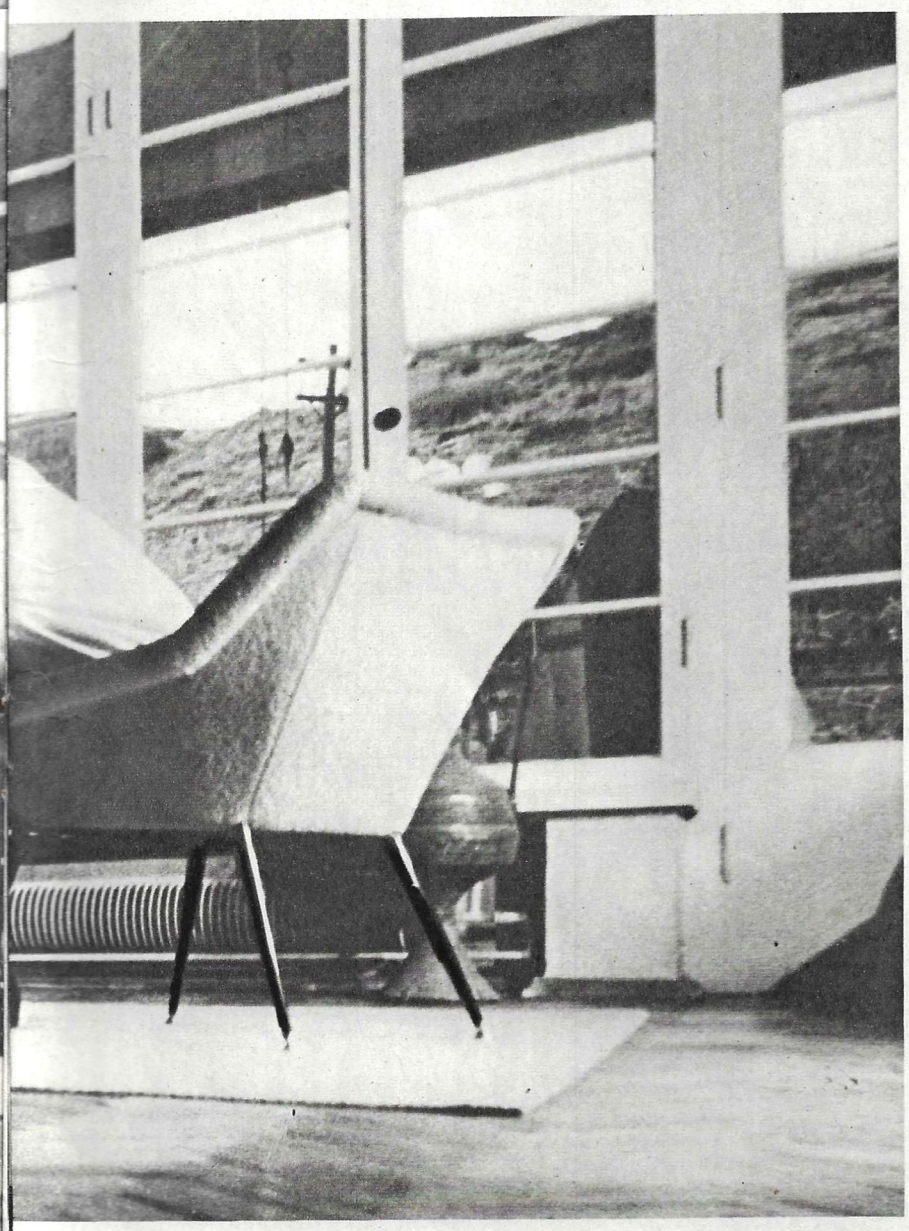

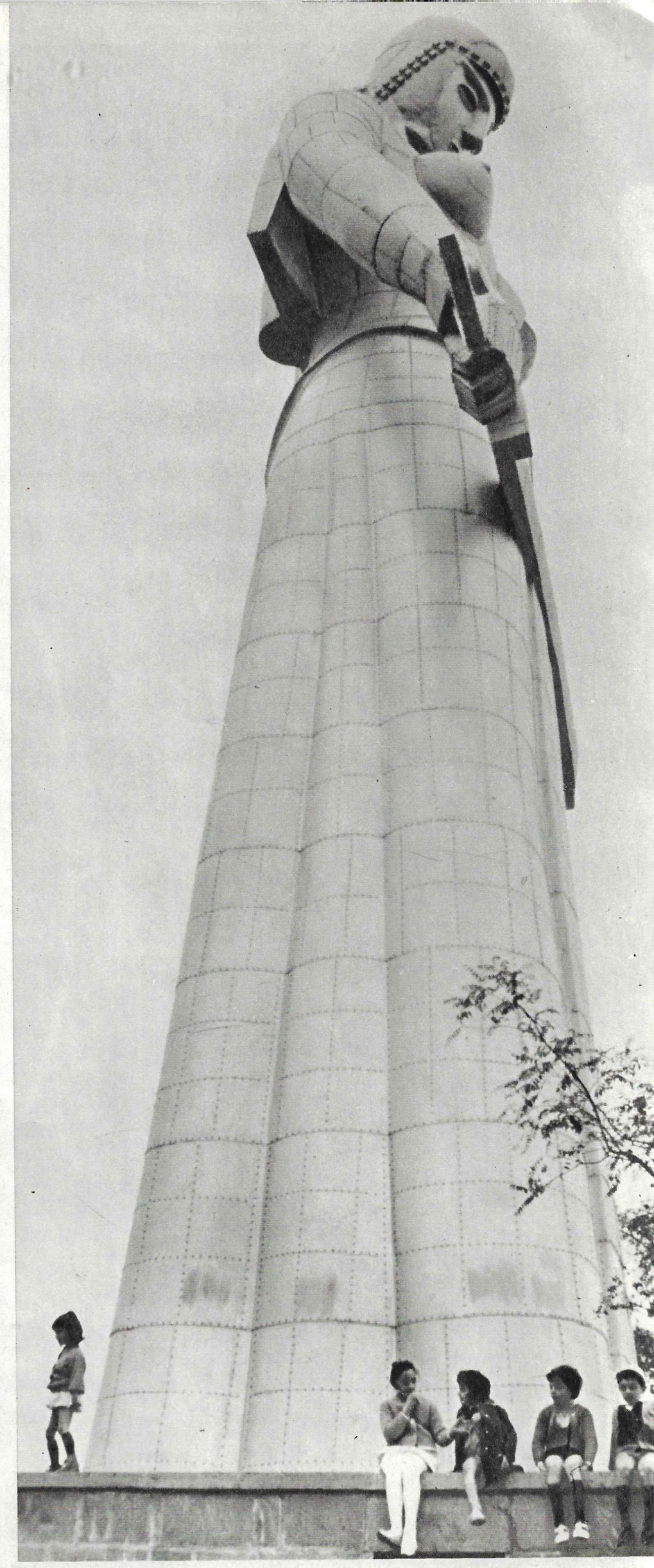

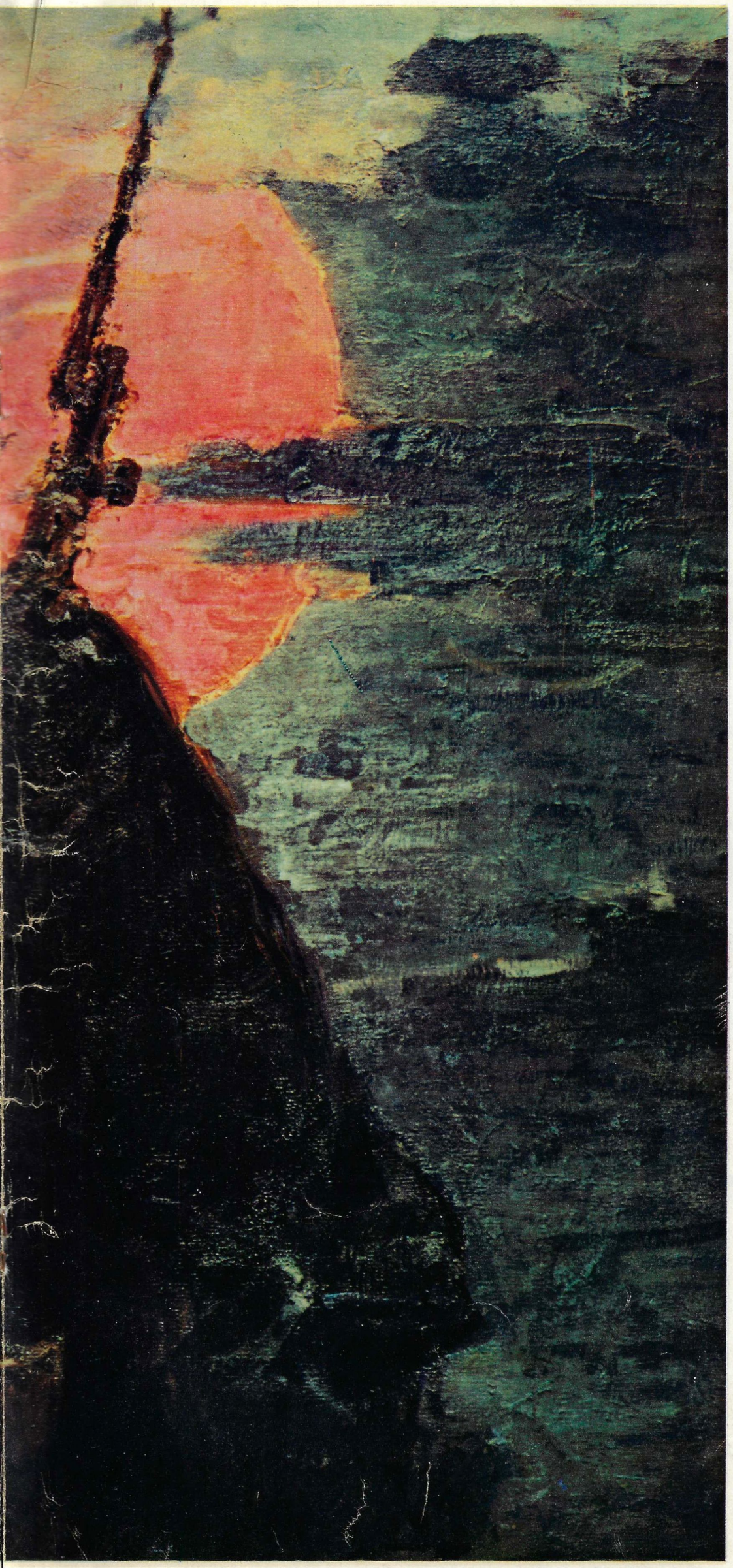

”Hänelle käsky. . .”

Monille ulkomaisille nuorille nämä sanat ovat käsittämättömät. Meistä taas niissä on usealle jopa yksilöllinen sisältö: ”Hänelle käsky. . .” ovat alkusanat laulusta, jota isoisämme ja isämme lauloivat, ja jota mekin laulamme. ”Hänelle käsky länteen, tytölle toiseen suuntaan”, sanoo laulu tuoden mieleen kansalaissodan ankean ajan, ensimmäiset koettelemukset, jotka lankesivat neuvostonuorison kannettaviksi.

Siitä karusta romantiikan hohtoisesta ajasta on kulunut lähes puoli vuosisataa. Mutta laulu elää ja sen rinnalla elävät muutkin noita päiviä heijastavat laulut, runot, romaanit ja myös maalaukset. Tämä aihe saa jatkuvasti uusia tulkintoja nuorimpien taiteilijoiden, runoilijoiden ja säveltäjien tuotteissa.

A. Atsmantšuk on syntynyt jo sen jälkeen, kun ammuttiin kansalaissodan viimeiset laukaukset. Taulunsa ”Hänelle käsky. . .” hän asetti esille 40 vuoden kuluttua siinä kuvatuista tapahtumista. Taiteilija on kuitenkin onnistunut loihtimaan silloisen hengen erittäin vakuuttavasti esille. Se ei ole yksinomaan hänen ansionsa, vaan se on myös osoitus siitä, että tuo aika elää sydämissämme.

Mikä

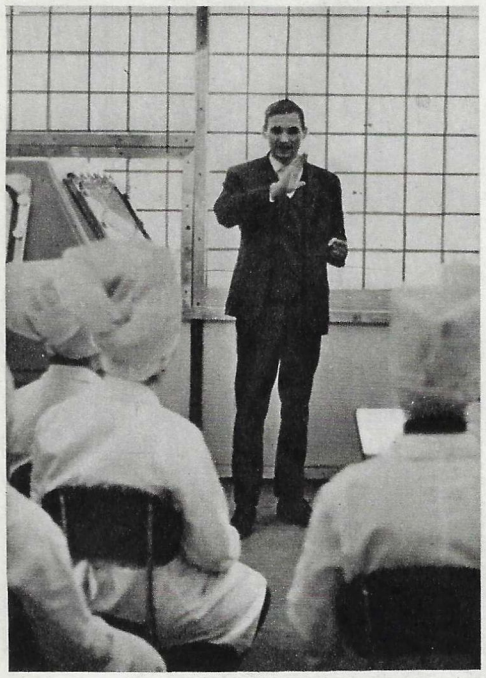

heitä

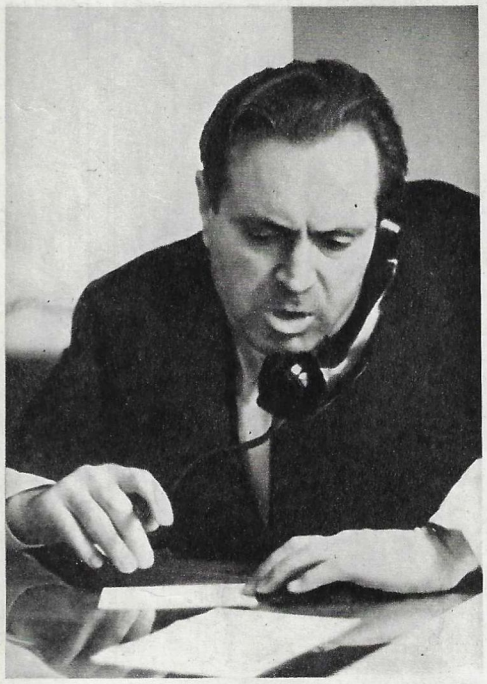

huolettaa?

Kuvat A. MIRANSKI.

Oikeanpuoleisissa kuvissa nähtävien nuorten hymy on tietyssä yhteydessä vasemmalla nähtävien ilmeiden huolestuneisuuteen. Oikeastaan nuo hymyt ovat suoranainen seuraus jälkimäisten huolenpidosta. Onko kysymys sukulaisista, vaikutusvaltaisista suosijoista tahi viran puolesta nuorisohuoltoa harjoittavista?

Ei. He eivät kaikki edes tunne toisiaan ja ovat tavanneetkin lehtemme palstoilla vain valokuvaajamme ansioista.

Asia on kaikessa yksinkertaisuudessaan seuraava. Leningradissa on tehdas nimeltä Svetlana. Siellä työskentelee tuhansia neitosia ja heidän joukossaan myös Nataša Klušantseva. He kokoavat puolijohdekojeita. Se on hyvin vaativaa työtä ja perustuu tieteen ja tekniikan viimeisten saavutusten soveltamiseen.

Tällainen työ vaatii moninaisia tietoja ja taitoja, teknistä asiantuntemusta, tarkkaavaisuutta ja keskittymistä. Lisäksi se vaatii naisellisen herkkiä ja näppäriä sormia.

Nämä vaatimukset Svetlana-tehtaalla eivät ole eilispäivänä syntyneet. Jo v. 1930 tällä tehtaalla, joka oli ainoa radiolamppujen valmistaja Neuvostoliitossa, oli 80 % naisia. Alussa enemmistö heistä oli lukutaidottomia. Mutta 1931 Svetlana-tehtaasta tuli Leningradin ensimmäinen "täyslukutaitoinen" tuotantolaitos. Se oli paljon siihen aikaan. Tänään se on tietenkin jo vähän. Uudet ajat ovat tuoneet Svetlanan työntekijäkunnalle uusia huolia.

Suuri ranskalainen utopisti Saint-Simon sanoi ennen kuolemaansa: "Olen koko elämäni pyrkinyt siihen, että ihmiset voisivat mahdollisimman vapaasti kehittää kykyjään." Saint-Simon ymmärsi, että tuollaisen jalon pyrkimyksen toteuttamiseen tarvitaan muutakin kuin hyvää tahtoa. Siihen tarvitaan uutta yhteiskuntajärjestystä, jonka periaatteena on "Kaikki ihmisen hyväksi!" Venäjän sosialistinen vallankumous turvasi maamme kansalaisille poliittisen vapauden ohella myös mahdollisuuden kehittää vapaasti kykyjään. Ei ole suinkaan mikään ihme, että tuota vapautta käytetään myös laajasti. Niinpä viime vuonna korkeakouluista ja opistoista valmistui 1 100 000 erikoiskoulutuksen saanutta henkilöä, lisäksi 14 000 000 hankki itselleen ammattitaidon tahi täydensi sitä erilaisilla kursseilla. Jos otetaan kaikki opiskelun muodot, niin ne käsittivät yli 72 000 000 henkilöä.

Näin laajat mahdollisuudet yksilöllisten kykyjen kehittämiseen edellyttävät kuitenkin vielä sitä, että kunkin ihmisen lahjat saataisiin ajoissa selville. Nuoria on autettava löytämään itsensä. Se on vaativampi tehtävä kuin heidän opettamisensa lukemaan, laskemaan ja kirjoittamaan.

— Tämä tehtävä ei ole sinänsä mikään uusi, sitä on Neuvostoliitossa ratkaistu jo kymmeniä vuosia, joiden aikana on kertynyt varsin huomattava kokemus, lausui Leningradin ammatillisen alueneuvoston puheenjohtaja Boris Popov (alakuvassa). Ennen kaikkea tarvitaan tietenkin varoja, joita valtio auliisti antaakin. Tämän vuoden budjetista on varattu sosiaali- ja kulttuuritarpeisiin 42 900 000 000 ruplaa, mikä on 5,2 % enemmän kuin edellisessä budjetissa. Ammattiyhdistykset puolestaan käyttävät samoihin tarkoituksiin koko valtakunnan mitassa yli 400 000 000 ruplaa. Näistä varoista osa menee lepo- ja virkistyspuolen rahoittamiseen ja siihen liittyvään monenlaiseen tekniseen, tieteelliseen, musikaaliseen ja taiteelliseen kerhoharrasteluun. Kaikki tämä auttaa ihmisiä tavoittamaan kutsumuksensa sekä saamaan sitä varten tarpeellista neuvontaa ja apua.

Englantilainen aikakausjulkaisu "Economist" kirjoitti jokin aika sitten, että Neuvostoliitossa on "jo monien vuosien kuluessa tullut tehtaille alati sivistyneempiä ja vaativampia työntekijöitä... Johtajien ja johdettavien välinen sosiaalinen ja sivistyksellinen juopa on supistunut".

Suoranaisena vastakohtana "Economistin" sanoille on aikakauslehti "Industrie française" väite, että "mutkallisimpienkin koneiden ääreen voidaan panna työläisiä, joilta vaaditaan vain yhtä — tunnollisuutta..."

— Meillä Svetlana-tehtaalla työskentelevistä on n. 63 % nuorisoa, ja joka toinen heistä opiskelee iltalukiossa, ammattikursseilla sekä eri alojen opistoissa ja korkeakouluissa. Monet saavat opiskeluavustusta tehtaalta, kertoo toinen huolestunut henkilö, erään tehdasosaston nuorisoliittosihteeri, asennus- ja laitosmies Valeri Gavrilov (yläkuvassa). Työmme ja vapaahetkiemme vieton järjestely sinänsä on jo omiaan edistämään elämänkutsumuksen löytämistä. Mainittakoon, että meillä on jo neljä vuotta ollut toiminnassa hyvin kokeneista ja arvovaltaisista henkilöistä valittu jaosto, joka käsittelee työhön sijoittelun, toiseen työhön siirtämisen sekä työstä erottamisen kysymyksiä ottaen tällöin huomioon jokaisen yksilön kiinnostuksen, harrastukset, luonteen ja taipumukset. Täten pyritään itse kutakin auttamaan löytämään itsensä ja järjestämään kohtalonsa.

Tällöin tapasimmekin kaksi hymyilevää henkilöä.

Nataša Klušantseva on 18-vuotias. Hän käy teknistä opistoa ja pian hänestä tulee teknikko ja työnjohtaja. Hän pitää opiskelusta ja tekniikasta.

Aleksander Daniel puolestaan työskenteli ennen laitosmiehenä. Se on hyvä ja tuottoisa ammatti. Hänen mielensä pyrki kuitenkin toisaalle. Kun Nataša on tekniikan parissa kuin kotonaan, Aleksander löysi itsensä taiteen parista. Tehdas auttoi häntä pääsemään taideteollisuusopistoon. Hänestä tulee muotoilija. Kauniiden esineiden valmistaminen on paitsi tärkeää myös hauskaa, on siis syytä olla iloinen.

V. OSTROVSKI.

LABORATORIOISSA, KLINIKOISSA, APTEEKEISSA

Viime vuoden huomattavimpia lääketieteellisiä löytöjä olivat neuvostoliittolaisen tiedemiehen V. Knižnikovin tutkimukset. Hän havaitsi että vähäiset, terveydelle täysin vaarattomat fluoriannokset voivat vähentää sädetautitapauksia ja lieventää sädetaudin kulkua. On selvitetty että fluori estää radioaktiivisen strontiumin kerääntymisen elimistöön, ja juuri strontium on kauemmin kuin muut alkuaineet säteilyn lähteenä ydinräjähdysten jälkeen.

Kuuluisan lääkekasvin ginsengin kotiseudulla Kaukoidässä on havaittu vielä yksi elintoimintaa kannustava ns. biologinen kiihotin. Se on yhdistelmä hivenaineita ja luontaisia antibiootteja, joita on runsaasti turvesoiden niin sanotussa "mustassa vedessä". Tiedemiehet olettavat, että Kaukoidässä tuo "musta vesi" on tavallaan uute kymmenistä siellä kasvavista lääkepensaista ja -ruohoista, joiden jäännökset ovat osana turvemassan koostumuksessa.

Tuberkuloosilääkkeiden sarjaan on ilmestynyt uusi synteettinen aine — solutison. Se on osoittautunut tehokkaaksi henkitorven, keuhkopussin ja

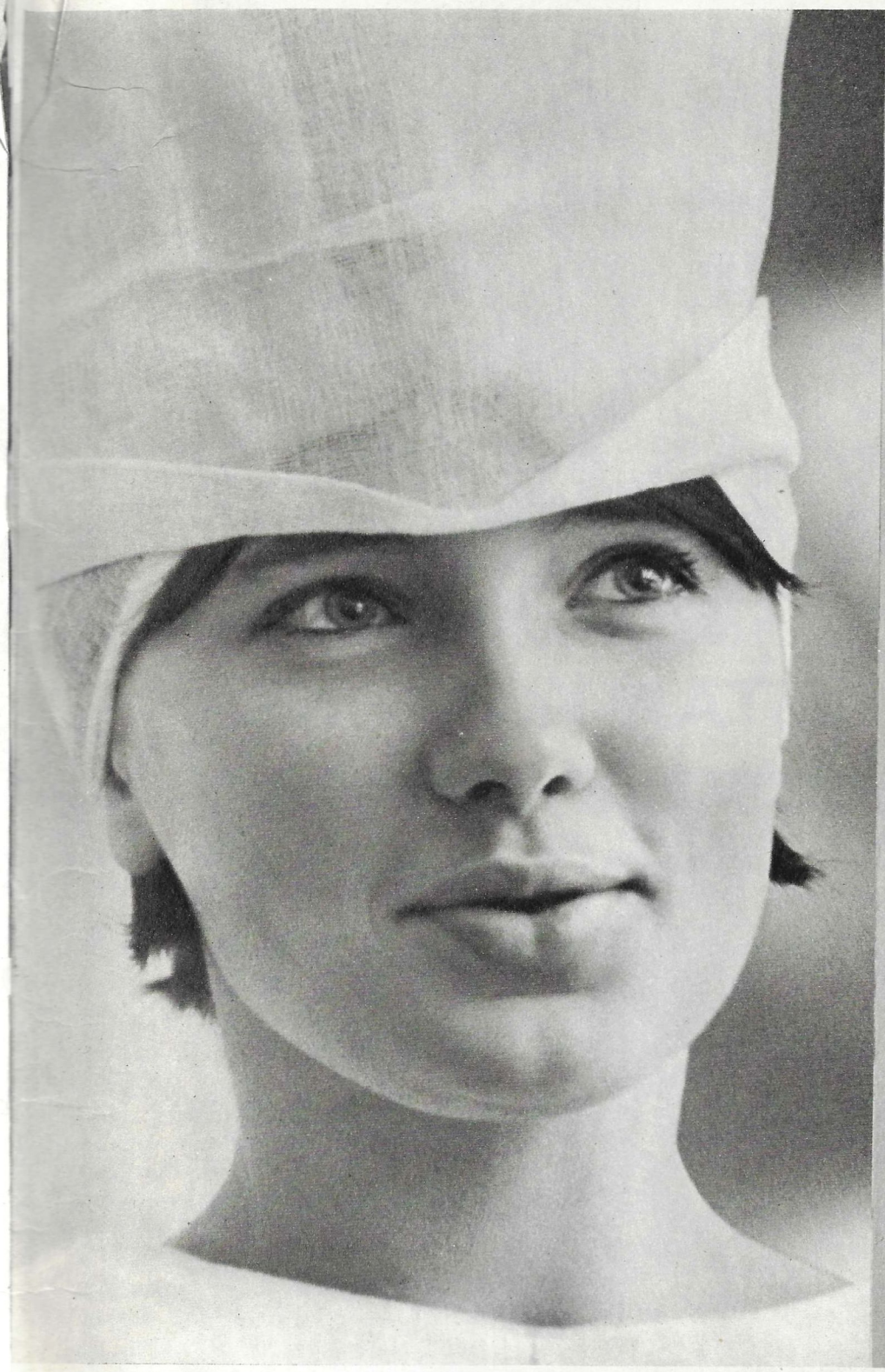

Miksi he hymyilevät?

keuhkojen tuberkuloosissa. Lääkärit suosittelevat solutisonia erikoisesti keuhkojen sidekudoksen kroonista ontelotuberkuloosia poteville sairaille.

Svanetian vuoristolaiset ovat kautta aikojen käyttäneet luunmurtumissa paikallisesta meleni-nimisestä ruohosta tehtyä sidettä. Sitä käytettäessä luut kasvavat nopeasti yhteen. Gruusialaiset lääkärit olettavat, että toisin kuin kipsisiteellä, jota käytetään vain vioittuneen kohdan oikaisemiseen, melenisiteellä on myös parantavia ominaisuuksia. Svanetialaisten parantajien ikivanha resepti on nykyään tutkittavana eräässä Tbilisin lääketieteellisessä laitoksessa.

Biologian tohtori A. Roitbak on hiljattain esittänyt uuden näkemyksen muistin, tunneailahtelujen ja unen olemuksesta. Moskovalaisen neurofysiologin mielestä hermotoiminnan ohjaamiseen eivät osallistu yksinomaan neuronit, kuten ennen on oletettu vaan myös glia, so. tukikudos, joka täyttää aivojen koko neuronien välisen tilan. Tiedemies on päätynyt tulokseen että gliasoluilla on tärkeä merkitys jarrutusprosessissa sekä kivun vastaanottamisessa.

Selvittääkseen kuinka taudin hoito edistyy lääkärit tarvitsevat usein tietoa veren kiertonopeudesta sekä siitä missä määrin veren tilavuus muuttuu. Lääkäreiden lisäkoulutusinstituutissa käytetään tarkoitukseen radioaktiivisia isotooppeja. Potilaan vereen ruiskutetaan radioaktiivisia jodiatomeja. Sen jälkeen valmistetaan anturin avulla säteily-kardiogramma. Lääkäri voi sen ja erikoiskaavan avulla laskea nopeasti ja tarkasti verenkierron tärkeimmät arvot.

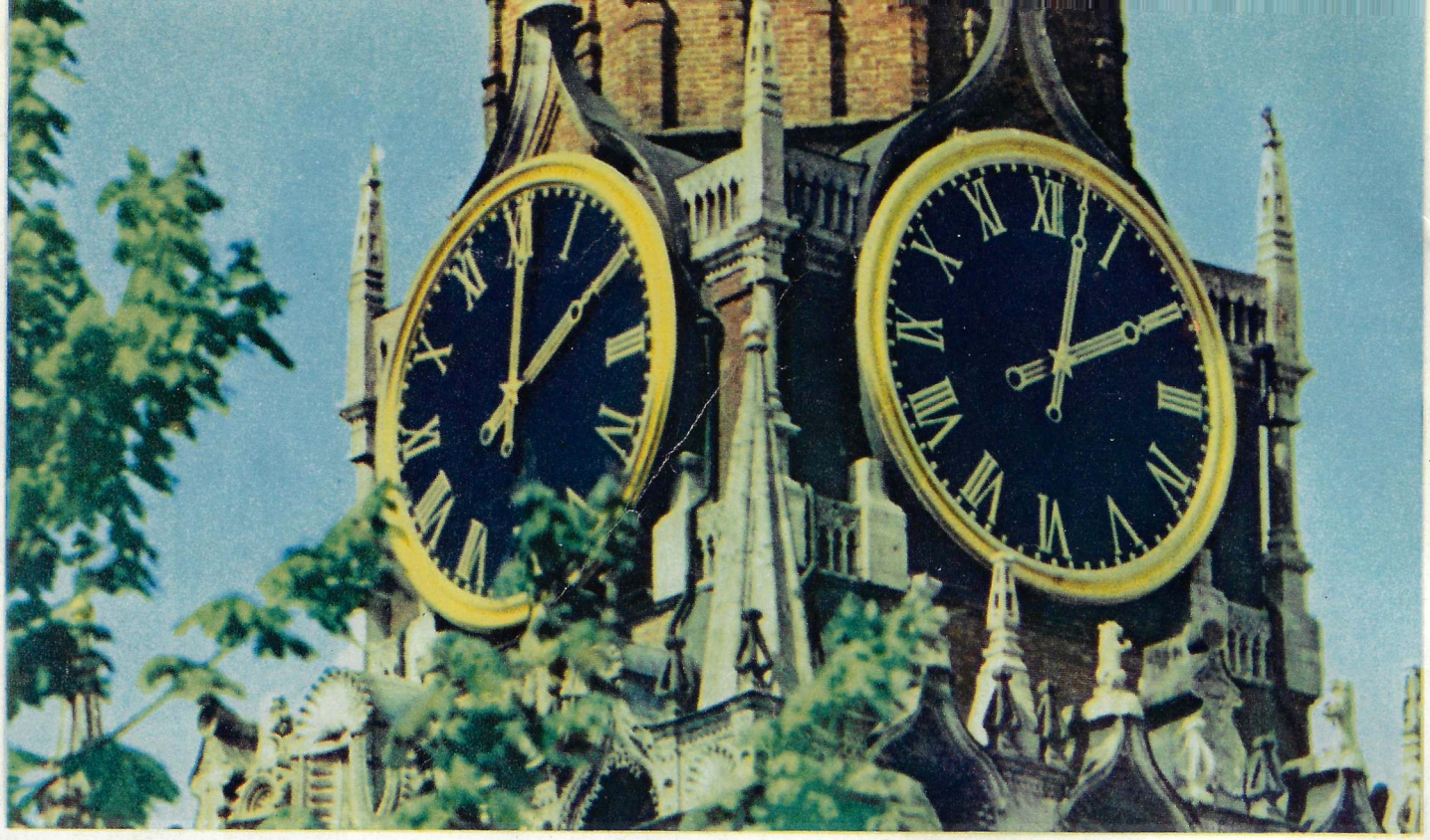

ИНТУРИСТ

INTOURIST PALJASTAA KORTTINSA

KUTEN TUNNETTUA YK:n XXI YLEISKOKOUS JULISTI KULUVAN VUODEN KANSAINVÄLISEKSI MATKAILUVUODEKSI. "TURISMI ON TIE RAUHAAN." TÄMÄ TUNNUS KÄY YHÄ SUOSITUMMAKSI.
KIRJEENVAIHTAJAMME ON PYYTÄNYT INTOURISTIN KESKUSHALLINNON PUHEENJOHTAJAA V. BOITŠENKOA KERTOMAAN NEUVOSTOLIITON KANSAINVÄLISESTÄ MATKAILULIIKENTEESTÄ.

— Maahamme suuntautuvalla matkailulla on erikoinen kantavuus. Onhan tämä neuvostovaltion olemassaolon 50. vuosi, sanoi V. Boitšenko. — Olemme sen merkeissä ilmoittaneet avaavamme 10 uutta erikoisreittiä. Ne on kaikki omistettu Sosialistisen vallankumouksen 50-vuotispäivälle ja suovat mahdollisuuden käydä tärkeimpiin vallankumoustapahtumiin liittyvillä paikoilla. Ulkomaiset turistit voivat tutustua siten vallankumouksen ja kansalaissodan historiaan, neuvostovallan alkuvaiheisiin sekä nähdä ne valtavat muutokset, joita näiden 50 vuoden aikana on tapahtunut.

Näihin matkoihin sisältyy käynti Leningradissa, Moskovassa, Kievissä, Minskissä, Uljanovskissa, Kasaanissa ja muissa kaupungeissa.

Moskovan lähistöllä sijaitsee monia vanhoja kaupunkeja, jotka tunnetaan rakennustaiteellisista muistomerkeistään: Vladimir, Suzdal, Jaroslavl ja Rostov Veliki. Käynti niissä liitetään nyt perusreittiin samoin kuin käynti Äänisjärvellä sijaitsevalle Kižin saarelle, missä matkailijat tutustuvat vanhan puurakennustaiteen ainutlaatuisiin muistomerkkeihin, esimerkiksi 22-kupoliseen kirkkoon, joka on rakennettu käyttämättä ainoatakaan naulaa.

— KERTOISITTEKO, MITÄ ERIKOISNÄHTÄVYYKSIÄ TARJOUTUU TURISTEILLE TÄNÄ VUONNA.

—Neuvostoliiton kansantalouden saavutusten näyttelyn alueelle Moskovaan nousee kokonainen kaupunki: jättimäinen juhlanäyttely, missä esitellään maamme tieteen ja tekniikan, kulttuurin ja taiteen saavutuksia. Kesällä näyttelyalueella pidetään eri kansojen taideviikkoja, joille osallistuvat parhaat yhtyeet. Teatteri- ja konserttiesityksiä sekä elokuvafestivaaleja järjestetään samanaikaisesti 30 näyttämöllä ja ulkoilmalavalla. Myymälöissä ja kioskeissa myydään muistoesineitä kaikista tasavalloista. Ravintoloissa vieraat voivat maistaa moninaisten kansallisten keittiöiden antimia.

Samanlaisia näyttelyjä järjestetään kaikkiin juhlareittien varrella oleviin kaupunkeihin.

Urheilun harrastajia ja ylipäänsä kaikkia turisteja kiinnostavat varmaan myös Neuvostoliiton kansojen spartakiadit, joiden loppukilpailut pidetään matkailukauden parhaana aikana. Heinäkuun 29 päivänä Moskovan Lenin-stadionilla järjestetään liikuntajuhlat, joihin osallistuu kymmeniä tuhansia urheilijoita.

— PIDETÄÄNKÖ TÄNÄ VUONNA PERINTEELLISIÄ TAIDEFESTIVAALEJA?

— Kyllä, ja nekin tulevat olemaan tavallista juhlavampia. Parhaat säveltäjät, esittävät taiteilijat ja yhtyeet valmistavat uusia ohjelmia. Suosittujen "Moskovan tähdet", "Valkeat yöt" ja "Venäjän talvi" -festivaalien ohella pidetään taideviikkoja myös liittotasavalloissa.

— MITÄ VOITTE SANOA AUTOMATKAILUSTA?

— Meillä on siihen valtavat mahdollisuudet. Turisteja odottavat Valko-Venäjän ja Moldavian, Ukrainan ja Venäjän sekä Pohjois-Kaukasian autotiet, Kaukasian Iso rengasmatka, autoreitti Moskova—Jaroslavl ym.

Retkeily voi tapahtua sekä omilla että Intouristilta vuokratuilla henkilö- ja linja-autoilla. Niitä saa vuokralle kaikista kaupungeista, missä on Intouristin osastot.

— ONKO ULKOMAISILLA TURISTEILLA MAHDOLLISUUS SAADA HOITOA NEUVOSTOLIITON KYLPYLÖISSÄ?

— Tietysti. Esimerkiksi sellaisissa tunnetuissa kylpylöissä kuin Sotšissa, missä ovat kuulut Matsestan terveyslähteet, samoin kuin Jaltassa, Tshaltubossa, Odessassa sekä Kaukasian kivennäisvesikylpylöissä (Pjatigorsk, Železnovosk, Essentuki, Kislovodsk).

— KUINKA TALVIMATKAILU KEHITTYY?

— Järjestämme hiihtomatkailua Kaukasian vuoristoseuduilla — Bakurianissa ja Teberda-Dombaissa. Elbrusin rinteille on perustettu hotelleja ja uusia rakennetaan. Siellä on köysirata, joka nostaa turistit 2 800 metrin korkeuteen ja rakenteilla on jatkorata, jolla voidaan nousta 3 500 ja sitten myös 4 200 metrin korkeuteen.

— MITÄ VOISITTE KERTOA MAAMME KAUTTAKULKUMAHDOLLISUUKSISTA?

— Neuvostoliiton kautta kulkevat lyhimmät reitit Euroopasta ja Amerikasta Aasiaan samoin kuin pohjoismaista Lähi- ja Kaukoitään. Sen vuoksi matka Neuvostoliiton kautta tulee paljon halvemmaksi kuin muita reittejä käyttäen.

Matkustaminen Neuvostoliiton kautta ei merkitse yksinomaan ajan ja rahan säästöä. Alueellamme näkee paljon mielenkiintoista. Intourist aikoo entisten reittien lisäksi ottaa tänä vuonna mukaan poikkeamisen Novosibirskiin. Turistit voivat siellä käydä mm. kuuluisassa akateemisessa kaupungissa, missä sijaitsee useita Neuvostoliiton tiedeakatemian huomatuimpia laitoksia.

Kauttakulkumahdollisuudet käyvät vielä laajemmiksi lähi aikana kun Neuvostoliiton ja Japanin sekä Neuvostoliiton ja USA:n välillä alkaa säännöllinen lentoliikenne.

Lopuksi haluaisin kutsua kuvalehti "Neuvostoliiton" suomalaisia lukijoita mielenkiintoiselle matkalle naapurimaahan. Tulkaa junalla tai lentokoneella, laivalla tai autolla lomailemaan, saamaan hoitoa tai vaikkapa metsästämään tänne Neuvostoliittoon, missä teitä odottaa tunnettu venäläinen vieraanvaraisuus!

Uzbekistan ottaa vieraansa sydämellisesti vastaan

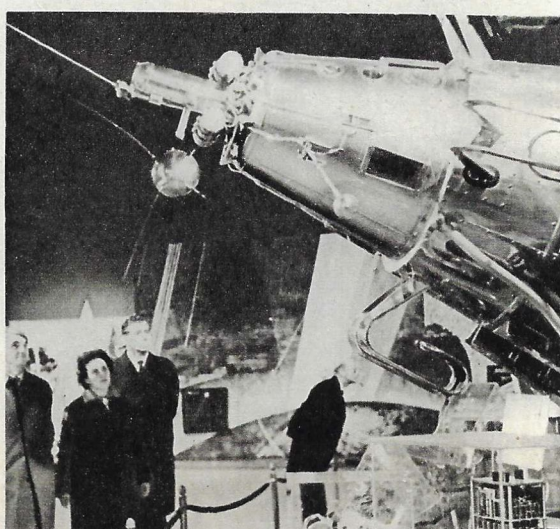

Moskovassa sijaitsevassa Kansantalouden saavutusten näyttelyssä ovat nähtävänä avaruusalukset "Vostok" ja "Voshod".

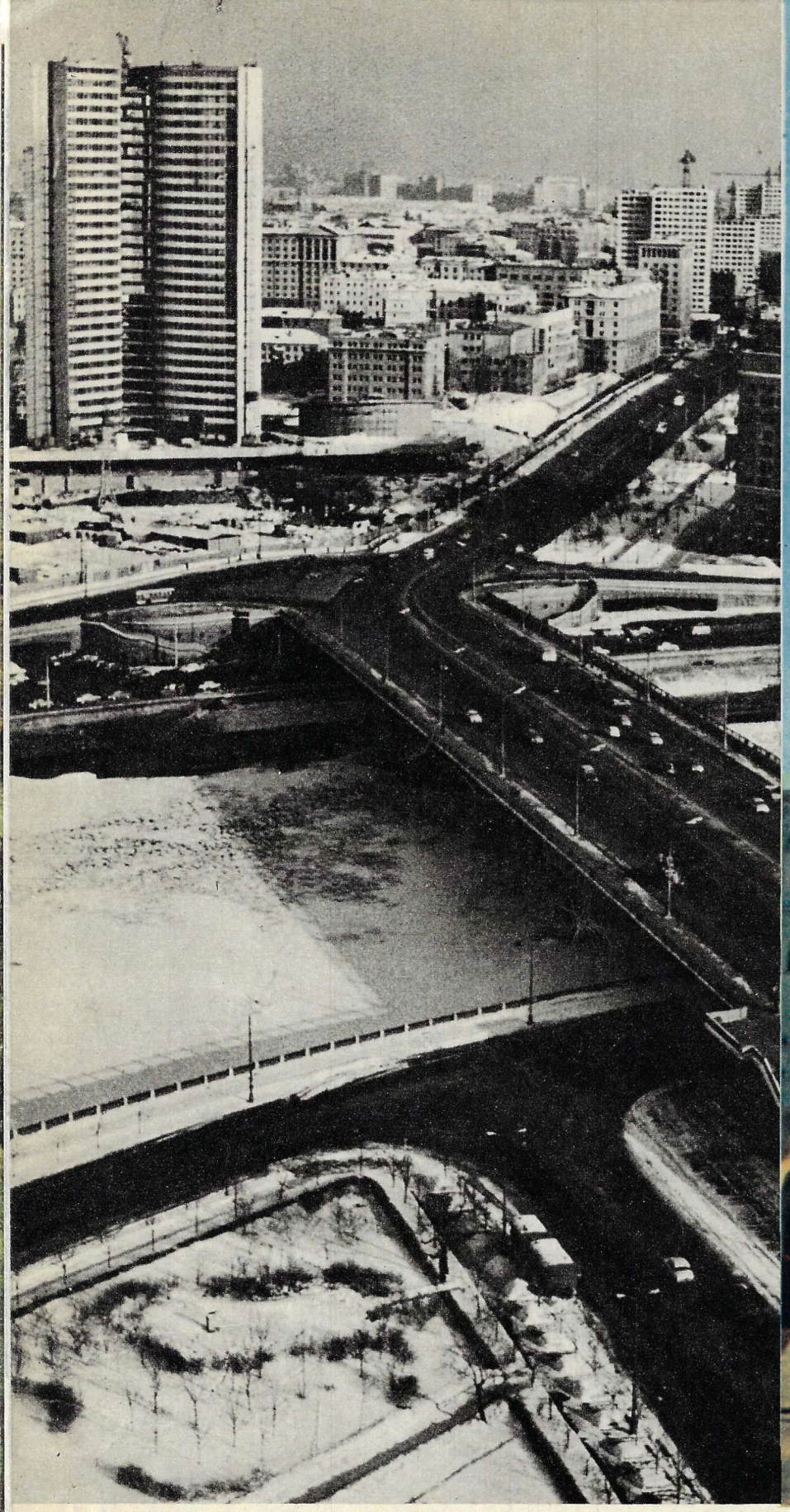

INTOURIST KUTSUU TURISTEJA YLI SATAAN NEUVOSTOLIITON KAUPUNKIIN

MOSKOVASSA SUORITETAAN LAAJASUUNTAISIA RAKENNUSTÖITÄ JA SAMALLA VAALITAAN MUINAISIA MUISTOMERKKEJÄ. SIELLÄ VOI ESIMERKIKSI NÄHDÄ KUULUT KREMLIN KIRKOT JA MOSKOVA-JOEN RANNALLE NOUSEVAN SEV:in (TALOUDELLISEN YHTEISTYÖNEUVOSTON) TALON.
SAMARKANDIN JA LENINGRADIN MUISTOMERKIT OVAT ERIKOISEN SUOSITTUJA MATKAILUKOHTEITA.
OIKEALLA: 1. PIETARHOVIN SUIHKULÄHTEET LENINGRADIN LÄHISTÖLLÄ. 2. BORODINON TAISTELUN PANORAAMA-MUSEO MOSKOVASSA. 3. MUSTAN MEREN RANNIKKOA KAUKASIASSA. GAGRAN KYLPYLÄ. 4. YKSI MOSKOVAN LENTOASEMISTA. 5. JALTA. VORONTSOVIN PALATSIN PÄÄSISÄÄNKÄYTÄVÄ. 6. MOSKOVA. BOLŠOI-TEATTERI.

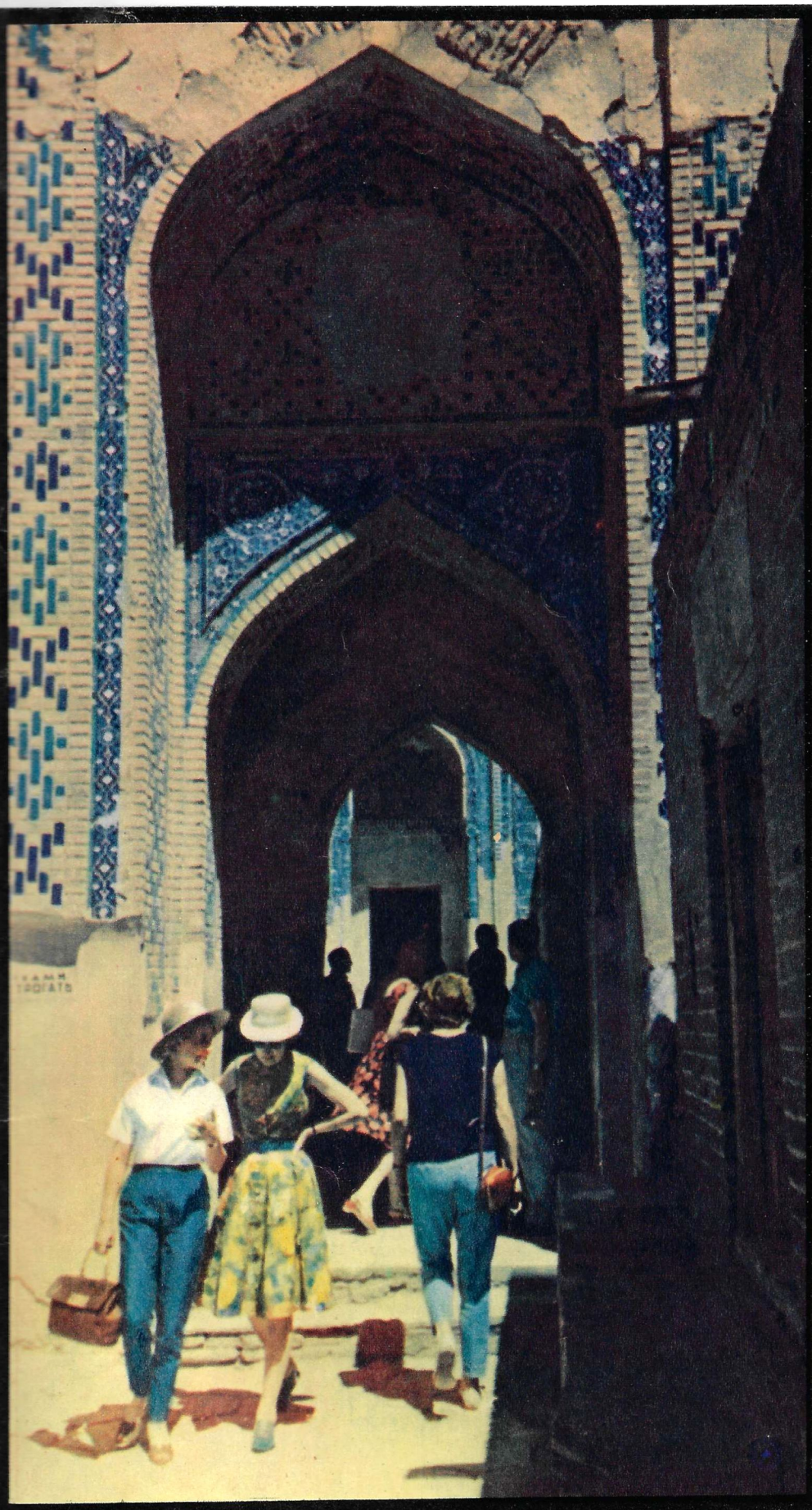

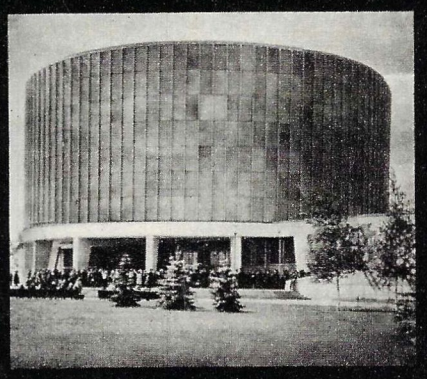

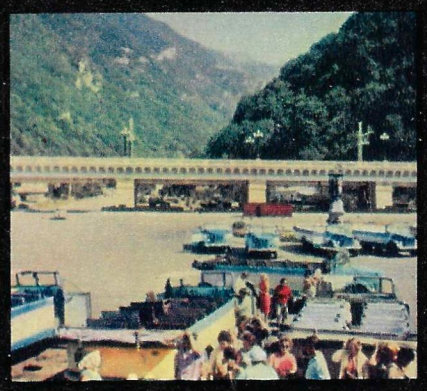

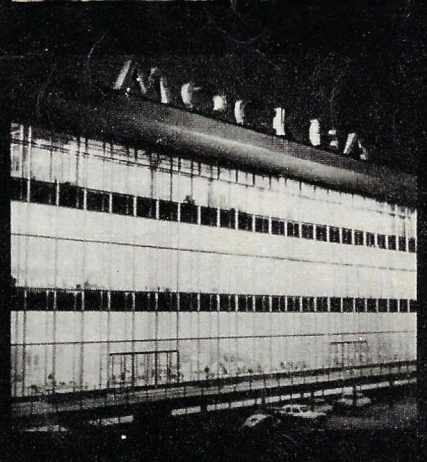

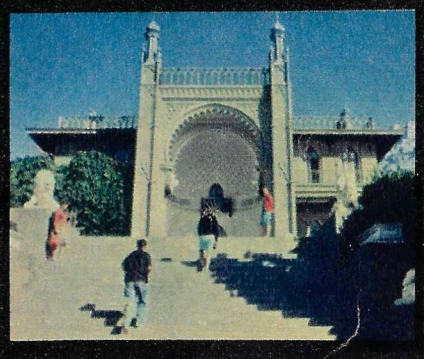

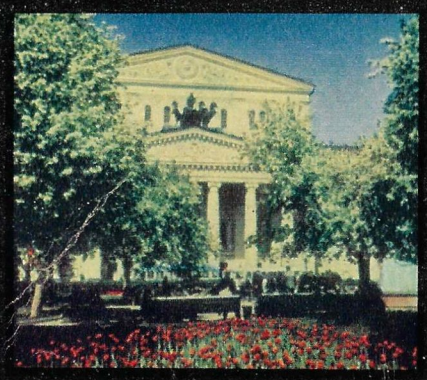

AISTIVIALLISTEN AVUKSI

Valok. J. TŠERNYŠEV.

Kuvassamme näkyy terve, älykäs lapsi. Luulisi, että hänen elämässään on kaikki hyvin. Mutta poikanen ei ole varhaisesta lapsuudestaan kuullut mitään eivätkä lääkärit toistaiseksi osaa häntä siinä suhteessa auttaa. Kuurojen lasten koulussa, jota hän käy, opettajat eivät silti ole menettäneet toivoaan. Lääkkeiden ja tarvittavien leikkausten ohella on vielä kokeiltava Moskovan defektologian instituutin esittämää ns. "surdoharjoitusten" järjestelmää. Sen avulla kehitetään heikkoja kuulon alkeita, joita on melkein kaikilla kuuroilla lapsilla, opetetaan heitä puhumaan ja ymmärtämään ympäröivien puhetta. Defektologian instituutti ohjaa vajavaisen kuulon, näön tai puhekyvyn omaaville lapsille perustettujen koulujen toimintaa ja suunnittelee niille erikoisvälineistöä.

Laitoksen johtaja professori ALEKSEI DJATŠKOV on kertonut tästä kirjeenvaihtajallemme:

Sata vuotta sitten pidettiin suurena saavutuksena, kun kuuro opetettiin seurustelemaan normaalisti muiden ihmisten kanssa tai sokea lukemaan ja kirjoittamaan. Nykyään opettajat pitävät tätä ehdottomana ja aivan ensimmäisenä vaiheena. Näkö- ja kuulovikaisille lapsille perustettujen koulujen ohjelma ei Neuvostoliitossa eroa normaalin keskikoulun ohjelmasta. Lasten siellä saama oppimäärä vastaa teknikumien tahi korkeakoulujen pääsyvaatimuksia.

Käyttävätkö monet tätä mahdollisuutta?

Maan korkeakouluissa ja eri alojen opistoissa harjoitti viime vuonna lukuja noin 1 500 näistä erikoiskouluista valmistunutta henkilöä. Valtio maksaa heille kaksinkertaista stipendiä, antaa heille ilmaiseksi kaiken mitä opinnoissa tarvitaan ja nimeää jokaiselle erikoistulkin.

Millaisia ammattitottumuksia koulu antaa henkilöille joilla ei ole näköä tai kuuloa? Kuinka heidän työhönsijoituksensa on järjestetty?

Koulu opettaa yleiset perustaidot, mutta opetus jatkuu tuotannossa. Korkeakoulujen ja erikoisoppilaitosten ministeriön ohjeissa on lueteltu 298 ammattia kuuroille ja noin 200 ammattia sokeille. Niinpä Venäjän kuurojenyhdistyksen tuotantolaitokset valmistavat sähkömoottoreita, pumppuja, lääkäreiden työkaluja ja kotitalousvälineitä. Näiden tuotteiden laadusta voi päätellä vaikkapa siitä, että huomattava osa menee vientiin. Sokeainyhdistyksen tehtailla ja verstaissa valmistetaan autonosia, muuntajia, kylvökoneita, sähkömoottoreita ja loistelamppuja. Ennen vallankumousta Venäjällä oli vain muutamia verstaita, missä sokeat valmistivat käsin harjoja ja koreja. Nykyään kaikilla, jotka haluavat, on mahdollisuus työskentelyyn.

Defektologian laitoksen tieteelliset työntekijät ovat Moskovan erään koulun opettajan N. Semevskin kanssa löytäneet keinon, jonka avulla voidaan auttaa sokeita oppimaan niinkin epätavallisen tehtävän kuin piirustamisen. Esikuvina ovat kohopiirroskirjat missä erilaiset esineet on kuvattu eri tahoilta. Sokea yrittää kuvitella sen piirteet ja tehdä oman piirroksensa. Tiflografiikan opiskelu — näin nimitetään sokeiden käyttämää piirustusmenetelmää — edistää muiden avujen kehittämisen ohella ulottuvuuskäsityksen ja suunnistamiskyvyn kasvattamista, mikä on niin tärkeä sokeille.

Yhdistyneet Kansakunnat-järjestön julkaisu "Courier UNESCO" kirjoitti 1960: "On vielä hyvin pitkälti aikaan, jolloin toteutuvat sokeiden ja heidän tiedemiesystäviensä haaveet elektronikojeen luomisesta korvaamaan näön lukemisessa ja liikkumisessa." Voidaanko nyt, seitsemän vuotta myöhemmin, lisätä jotain tähän toteamukseen?

Nykyisin tieteelliset ennustukset toteutuvat usein oletettua aikaisemmin. Niin on tapahtunut tälläkin kertaa. Haluaisimme kuitenkin varoittaa lukijoita vaikutelmalta, että kaikki olisi jo tehty sokeita auttavien elektronikojeiden suunnittelemiseksi. Tosin on otettu tärkeitä askeleita. Hiljattain suunnittelijamme saivat päätökseen Lutš (Säde)-merkkisen lukukoneen kokeilut. Lukiessaan tavallista kirjatekstiä kone kääntää sen tietyiksi äänimerkeiksi. Täten sokeat saavat ensi kerran mahdollisuuden lukea kaikenlaisia kirjoja. Tähän asti he ovat, kuten tunnettua, voineet lukea vain tunnustelemalla sormenpäillä erikoistekstejä, jotka on painettu Braillen sokeainaakkosilla kohopistein.

Toinen elektronikoje, jota kokeillaan parhaillaan instituutissa, auttaa sokeita suunnistumaan paremmin ja liikkumaan turvallisemmin. Se on pieni kouransilmään mahtuva tutka. Kun lähistöllä on jokin este, koje antaa äänimerkin, jonka voimakkuuden ja taajuuden perusteella voi määrittää etäisyyden esteeseen. Sen käyttöön tottunut voi jopa melko tarkasti määrittää millaisesta esteestä on kysymys.

Kuuromykkäkoulua käyville lapsille pystytään toisinaan kehittämään kuulo siinä määrin, että he voivat käyttää kuulokojetta. Mitä muita teitä on olemassa heidän elämänsä ja opintojensa helpottamiseksi?

Kuuro ei kärsi vain kuulon puuttumisesta, vaan hän kärsii kaksin verroin, jos lakkaa puhumasta tai on mykkä syntymästään asti. Mutta asia on useimmiten autettavissa. Surdopedagogit ja ääntämisen opettajat ovat viime aikana saaneet suurta apua "näkyvän puheen" kojeesta. Ääneen lausutut sanat näkyvät kojeen kuvaruudulla havainnollisina merkkeinä. Henkilö joka opettelee puhumaan tällaisen kuvaruudun edessä, näkee heti lausumisensa puutteet ja yrittää korjata ne. Kojeemme herätti hiljattain suurta mielenkiintoa Lumumba-yliopistossa tosin toisessa tarkoituksessa. Sitä ryhtyivät käyttämään ulkomaalaiset ylioppilaat lausumisensa parantamiseen venäjän kielen tunneilla.

Olivatpa tekniikan saavutukset kuinka huomattavia tahansa, ne eivät milloinkaan pysty korvaamaan sitä, mitä ihminen saa luonnolta: palauttamaan menetettyä näköä tai kuuloa. Millaisia saavutuksia lääketieteeltä on lähiaikoina odotettavissa kuulo- ja näkövikojen korjaamisessa?

Tavallisesti luullaan, että useimmat menettävät näkönsä tai kuulonsa auttamattomien onnettomuuksien tuloksena tai sen takia, että lääkärit eivät voi mitään heidän taudilleen. Todellisuudessa asia on tavallisesti toisin.

Tilastot tietävät että maailmassa on nykyään noin 10 miljoonaa sokeaa. Yli 8/10 heistä on menettänyt näkönsä sellaisten tautien takia, joiden torjumiseen lääketieteellä on nykyään koetut keinot. Huomattavimpia näistä sairauksista ovat trakooma, tuberkuloosi, syfilis, isorokko ja tuhkuri. Ihmisten varjelemiseksi niiltä tarvitaan ennen kaikkea sellaisia yksinkertaisia terveydellisiä toimenpiteitä kuin väestön ehkäisytarkastukset sekä rokotus ja puhtausvaatimusten noudattaminen. Ei ole sattuma, että sokeiksi tulleiden henkilöiden määrä 50 vuodessa Neuvostoliitossa on laskenut kolmannekseen ja lasten sokeustapaukset harventuneet viidennekseen. Suunnilleen samanlainen on tilanne kuulovikojen suhteen. Lääkärit ovat oppineet voittamaan erään kuurouden pääaiheuttajan, otoskleroosin ja keksineet menetelmät sisäkorvan toiminnan palauttamiseksi leikkauksella.

Tärkeintä on lääketieteen saavutusten toteuttaminen. Tosin sokeuden ja kuulovikojen syyt piilevät toisinaan perinnöllisyydessä. Niitä joudutaan etsimään myös siitä tutkimisen kannalta vaikeasta kehitysvaiheesta, jota sanotaan "elämäksi ennen syntymää". Tämäkin tiedonala kehittyy biologian, fysiologian ja genetiikan löytöjen ansiosta. Toisaalta tiedemiehet ovat jo ryhtyneet suorittamaan kokeita viallisten hermolohkojen korvaamiseksi keinotekoisilla aivojen elosähkömerkkien johtimilla. Tavoitteena on taudin tahi loukkaantumisen tuloksena vioittuneiden näkö- ja kuulohermojen toiminnan palauttaminen.

Olipa aistivammaisten auttaminen kuinka vaikeaa hyvänsä yhteiskunta voi ja sen täytyy nykyään luoda heille sellaiset olosuhteet, joissa he voisivat elää ja työskennellä täysin kykyjensä mukaan, joutumatta tuntemaan itseään maailman hylkäämiksi.

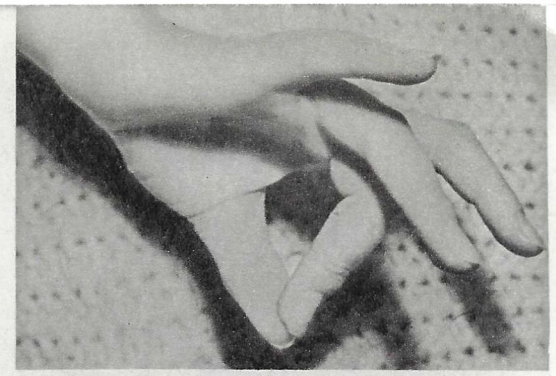

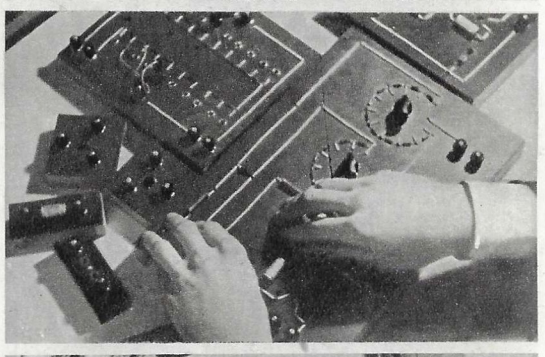

"Sormilla puhuminen" (yläkuva) ei ole enää kuurojen ainoa keskustelukeino. He opettelevat myös puhumaan ja ymmärtämään puhetta. Heidän opetuksensa alkaa lapsena. Muissa tässä rivissä olevissa kuvissa näemme uusia kojeita ja keinoja, joita käytetään sokeiden opetuksessa. Ne, joilla ei ole kuuloa eikä näköä, eli kuurosokeat, voivat käyttää mm. puhelinkojetta, johon on kytketty värähtelijäliitin. Niille henkilöille, joilla on näin vaikea vika, on Neuvostoliitossa perustettu erikoinen oppilaitos.

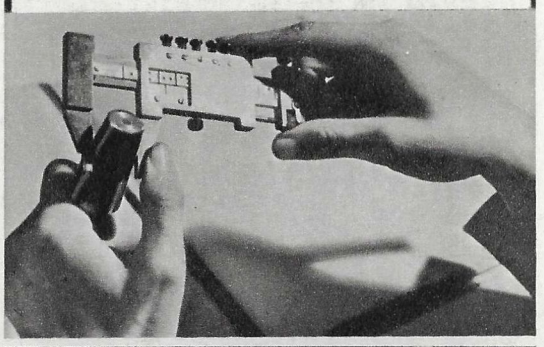

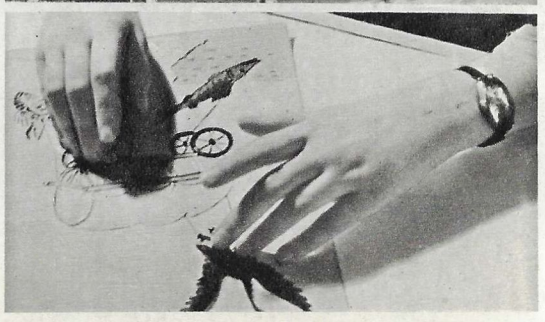

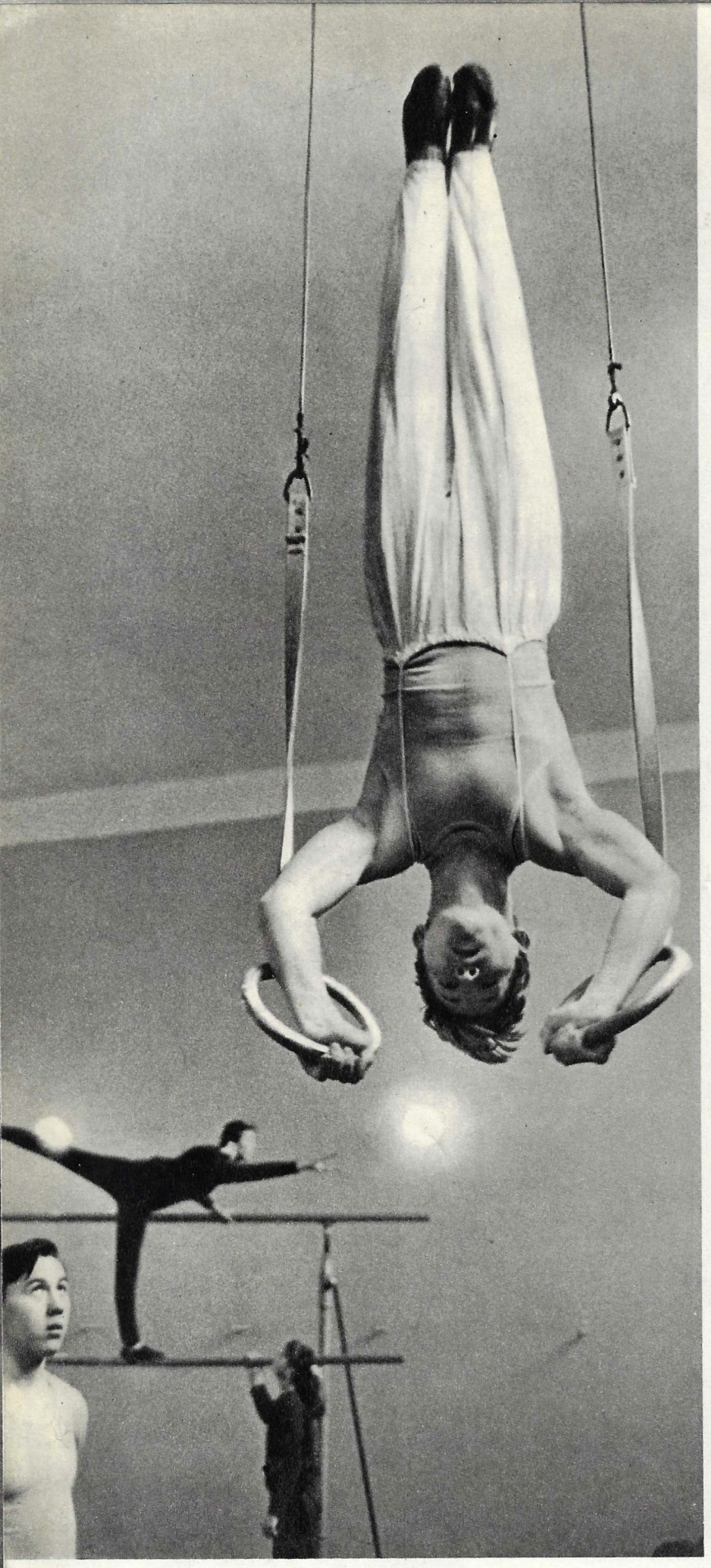

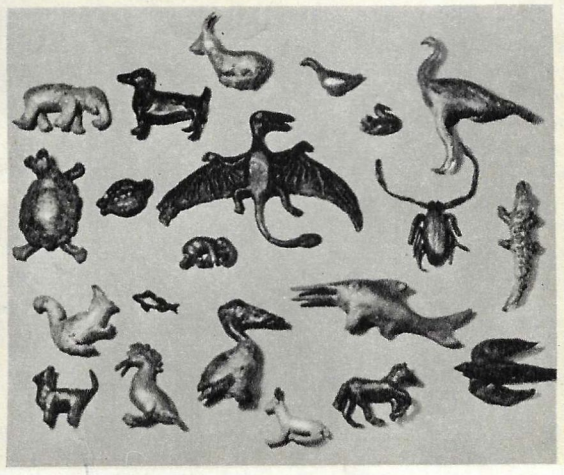

Sokeainkoulu antaa lapsille normaalin oppikoulun tietomäärän. Kirjeenvaihtajamme kävi mm. maantieteen ja voimistelun tunneilla. K u v i s s a a l l a: 1. Ns. näkötutkan kokeilua. Se auttaa sokeita suunnistamaan ulkona ja kotona. Ilmakiväriin liitettynä koje suo mahdollisuuden jopa urheiluammunnan harrastamiseen. 2. K u v a näyttelystä, missä esitellään sokeiden aikaansaannoksia. 3. Oppitunti heikkokuuloisten lasten koulussa. 4. Lukukone Lutš (Säde). 5—6. Kuulovikaisten lasten puhe- ja musiikkiopetusta. Vuonna 1917 tällaisia lapsia oli 45 000 ja heistä kävi koulua vain 3 000. Harvoja poikkeuksia lukuunottamatta nykyään käyvät koulua kaikki. Yhden lapsen opetus tällaisessa erikoiskoulussa tulee maksamaan valtiolle noin 100 ruplaa vuodessa. Lasten vanhemmat eivät maksa mitään.

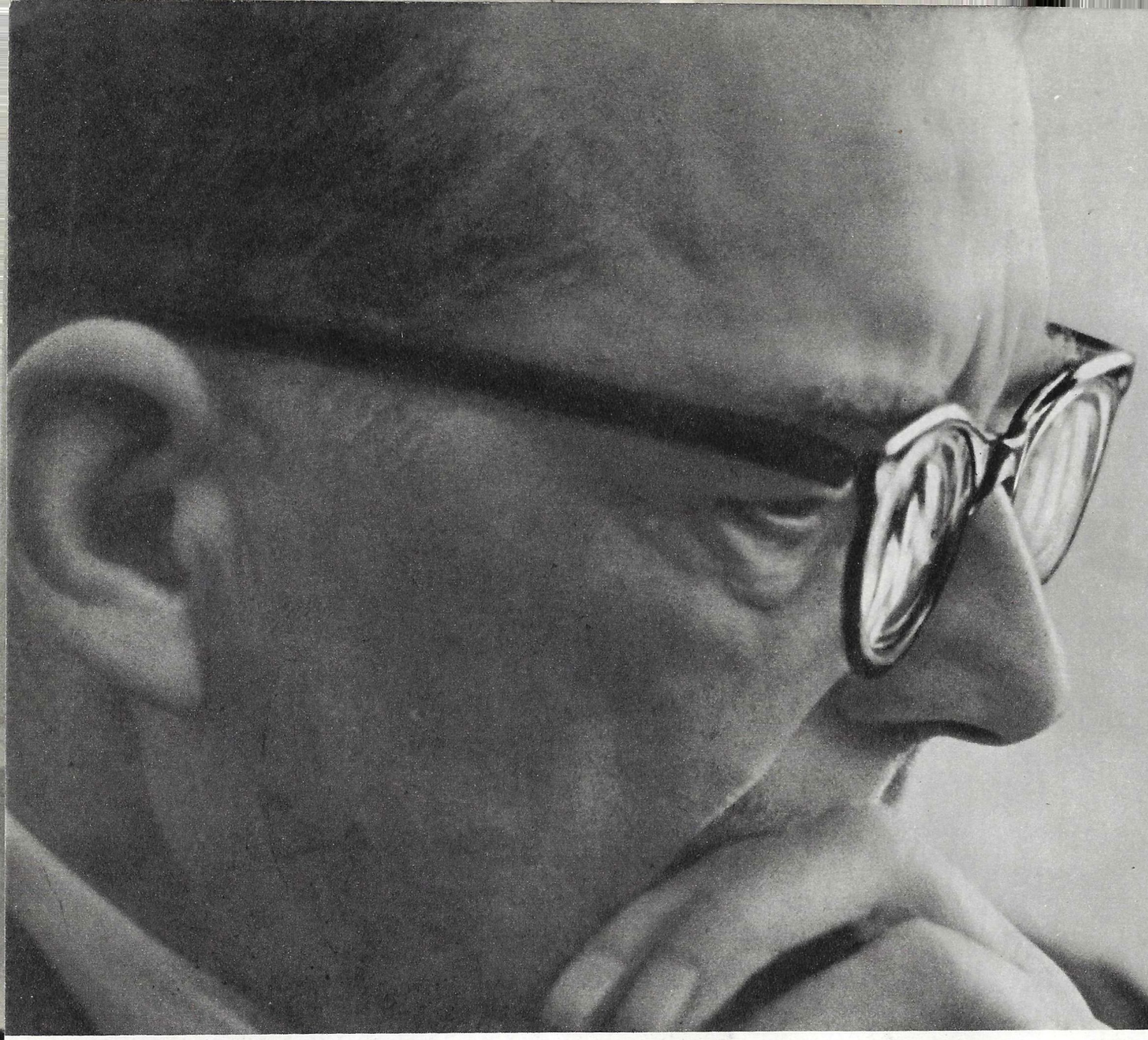

TÄLLAINEN
PYYNTÖ ON SAAPUNUT
ENGLANTILAISELTA
LUKIJALTA
HAROLD TAYLORILTA.
MIELENKIINTO
SÄVELTÄJÄMESTARIN
LUOMISTYÖTÄ
KOHTAAN.
ELOKUVA
DMITRI
ŠOSTAKOVITŠISTA.

”Kertokaa Dmitri Šostakovitšista...”

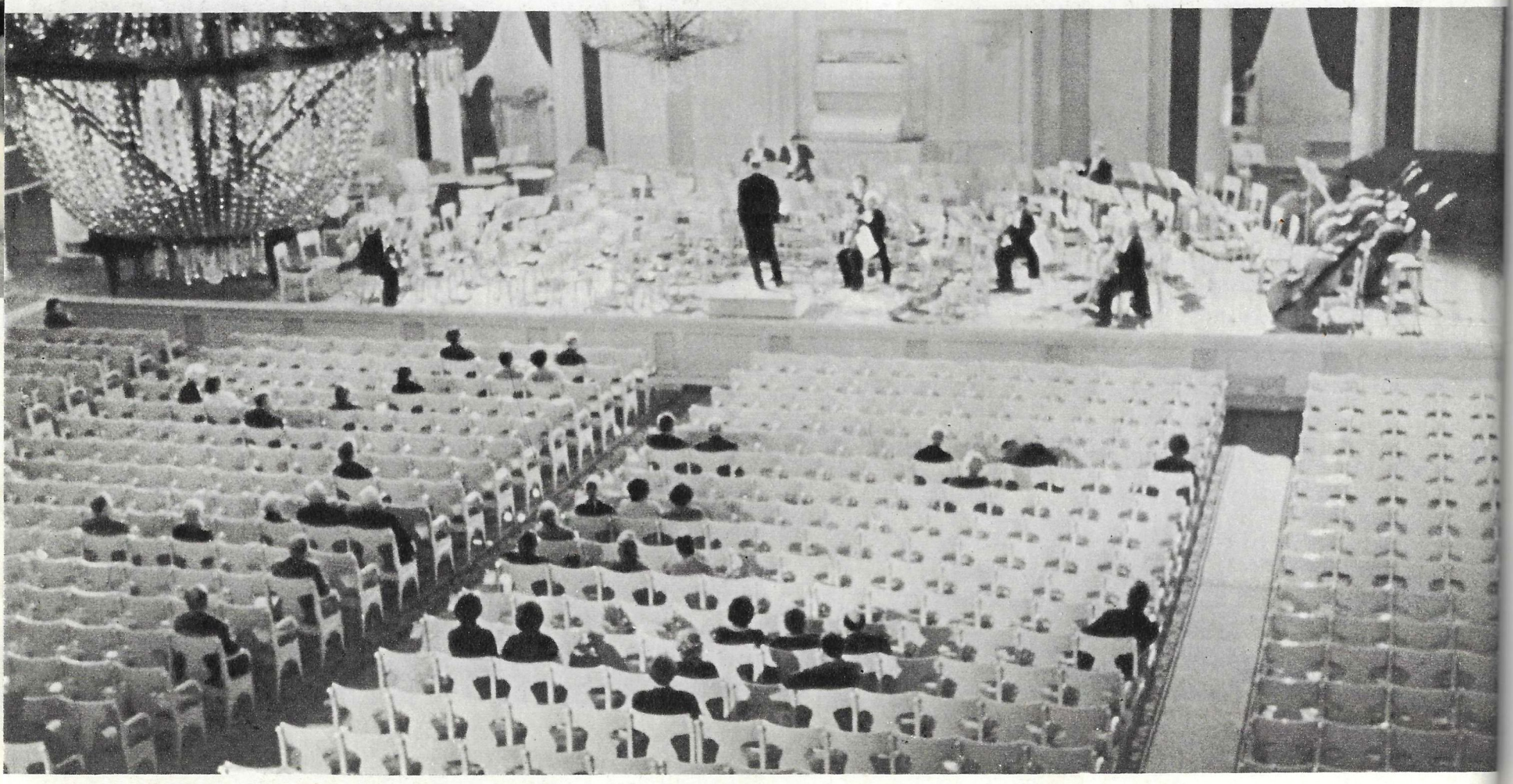

Tämän säveltäjän musiikki soi kaikkialla, ja voimme liioittelematta sanoa sen soivan jatkuvasti. Siinä kaikuu vuosisatamme historia ja nykyhetki — sen ajatukset, murheet ja ilot. Syvä myötäkärsimys ihmisiä kohtaan, tunteiden vilpittömyys ja toisinaan jopa alastomuus sekä voimallinen protestimieli, ovat saaneet ilmauksensa Šostakovitšin monisärmäisissä luomuksissa ja kohottaneet hänen musiikkinsa maailman taiteen korkeiden eetillisten saavutusten riviin. Hänen musiikkinsa muodostaa ikään kuin oman moraalikategoriansa, jonka vaikutuksen piiri laajenee. Itse musiikkiakin tulee yhteiseksi iloksemme enemmän: Šostakovitš säveltää väsymättä uutta.

Aivan hiljattain kuulimme uuden Kvartetin n:o 11 — viisaan, elämänmyönteisen sävellyksen; Sellokonserton n:o 2 — epäilemättä huomattavan syvällisen teoksen, tietyssä mielessä sinfonian; työn alla on ooppera "Hiljaa virtaa Don" (Mihail Šolohovin romaanin mukaan). Nähtäväksi jää, mitä muuta säveltäjällä on nykyään mielessään.

Šostakovitšista on kirjoitettu nidekaupalla tutkimuksia ja artikkeleja, on julkaistu ja julkaistaan muistelmia ja haastatteluja. Ne ovat jossain mielessä valaisseet maestron luomistyön luonnetta ja inhimillistä olemusta. Mutta mikään kirja tai haastattelu ei pysty korvaamaan henkilökohtaista kosketusta suureen taiteilijaan. Šostakovitšiin sovellettuna henkilökohtainen kosketus tarkoittaa ennen kaikkea kosketusta hänen musiikkiinsa: tekijän persoona ilmentyy siinä tyhjentävästi.

Tietysti "elävän Šostakovitšin" näkeminen on myös hyvin tärkeää. Kun tapaa hänet kadulla tai konsertissa, pysähtyy väkisinkin kysymään itseltään vielä kerran: millainen Šostakovitš oikein on? Hän on poikkeuksetta ystävällinen ja yksinkertainen käytöksessään (vaikka tuskin häntä voisi sanoa seuraihmiseksi). Hänen silmistään loistaa hyväntahtoisuus ja kiinnostuneisuus ja samalla tavaton keskittyneisyys johonkin omaansa, melkein sairaaloinen jännitys ja ainutlaatuisuus. Huomionne kiintyisi häneen varmasti, vaikka ette tuntisikaan häntä ulkonäöltä. Itse hän on äärimmäisen halukas jäämään huomaamattomaksi (siltä ainakin sivusta katsoen näyttää).

Tänään meillä on tilaisuus kertoa Harold Taylorille ja muille "Neuvostoliiton" lukijoille, jotka ovat kiinnostuneita Šostakovitšin elämästä ja luomistyöstä, että hänestä on valmistettu kokoillan dokumenttielokuva. Sitä tullaan varmaan esittämään myös ulkomailla. Elokuva tutustuttaa yleisön "elävään Šostakovitšiin", suo mahdollisuuden nähdä hänet elämän eri vaiheissa, kuulla hänen musiikkiaan ja perehtyä hänen luomistyönsä historiaan.

Filmissä on käytetty runsaasti arkistoaineistoa, siihen on lisäksi filmattu kohtauksia Šostakovitšin musiikin pohjalla tehdyistä näytelmistä sekä historiallisesti merkityksellisiä konsertteja, joissa ovat soineet hänen sävellyksensä. Eräs kohtaus elokuvasta — näemme sen vasemmanpuoleisessa kuvassa — saa pidättyväisimmänkin liikuttuneeksi. Elokuvan tekijät olivat koonneet Leningradin filharmonian lsoon saliin vain ne esittäjät ja kuuntelijat, jotka olivat olleet läsnä Šostakovitšin kuuluisan Seitsemännen sinfonian saarronaikaisessa ensiesityksessä. Tämä sävellys on kaamean saarron kestäneiden ja fasismin lyöneiden neuvostoihmisten miehuullisuuden symboli. Melkein tyhjä sali, vapaita paikkoja orkesterissa... Kuinka paljon sota veikään! Musiikki soi ja elävöi kansan urotekoa. Vuodet kuluvat, Šostakovitšin sinfoniaa ovat esittäneet ja esittävät parhaat orkesterit parhaiden kapellimestarien johdolla, mutta sota-ajan kantaesitys ei unohdu koskaan.

Dmitri Šostakovitš täytti hiljan 60 vuotta. Tuona päivänä hänelle annettiin Sosialistisen työn sankarin kunnianimi. Se on oikein. Kaikki paras, mitä maailmassa on, on luotu työllä — muuraajan ja kyntäjän, insinöörin ja muusikon työllä. Šostakovitš työskentelee uupumatta. Saamme siis huomenna jälleen olla kosketuksessa hänen taiteensa iäti nuoreen maailmaan, kuulla musiikissa aikamme sykkeen.

A. ZOLOTOV.

1920-luvun lopulla Šostakovitš sävelsi musiikin Majakovskin satiirinäytelmään "Lutikka". Kuvassa Dmitri Šostakovitš, Vladimir Majakovski ja näytelmän ohjaaja Vsevolod Meyerhold.

Näyttämö on aina innoittanut Šostakovitšia. Toisaalta hänen sävellyksensä myös ovat innoittaneet niitä, jotka ovat pyhittäneet elämänsä teatterille. Kuvassa kohtaus baletista, jonka musiikilliseksi perustaksi muodostui Šostakovitšin Yhdestoista sinfonia.

Vilkaistessanne tätä valokuvaa huomaatte tietenkin yhdennäköisyyden... Tämä yhtäläisyys ei ole pelkästään ulkonaista. Säveltäjän poika Maksim Šostakovitš on myöskin pyhittänyt itsensä musiikille.

Šostakovitšin musiikissa soivat kaikki vuosisadan myrskyt. Maansa ja maapallon elämän tärkeimpien tapahtumien silminnäkijänä taiteilija vaalii aina noiden tapahtumien muistoa. Mitä säveltäjä ajattelee käydessään Piskarevin hautausmaalla, Leningradin puolustajien pantheonissa? Millaisia kuvia herää hänen mielessään?

Olisi vaikea kuvitella Šostakovitšia eristyneenä maan musiikkielämästä. Hän on julkisuuden henkilö, kriitikko ja nuorison opettaja. Mutta ennen kaikkea hän on tietysti säveltäjä. Nytkin näemme hänet Mstislav Rostropovitšin kanssa uutta konserttiohjelmaa ja uutta menestystä edeltävissä harjoituksissa.

Elokuvan tekijät:
Ohjaaja
A. HENDELSTEIN,
neuvonantaja
A. HOLODILIN, kuvaaja
L. ZILBERG
äänittäjä N. KUZNETSOV.

MONTREAL,

NEUVOSTOLIITON TIEDEAKATEMIAN NÄYTTELYNEUVOSTON VARAPUHEENJOHTAJA VLADIMIR KOSTROV KERTOO

Tieteen saavutuksista kertovat esineet käsittävät noin kolmanneksen Neuvostoliiton paviljongin pinta-alasta. Tämä ei ole sattuma aikana, jolloin tiede on muodostumassa eräänlaiseksi yhteiskunnan tärkeimmäksi tuotantovoimaksi. Näyttelyssä ovat edustettuina tärkeimmät suunnat, joihin Neuvostoliiton tiede kehittyy. Ne ovat lääketiede, avaruuden valloittaminen, valtameritutkimukset, kvanttielektroniikka, Arktiksen ja Antarktiksen tutkiminen, geologia ja fysikaaliset kojeet.

Ihmisten hyvinvointi ja heidän terveytensä ovat se, mihin tiedemiesten etsiskelyt loppukädessä tähtäävät. On vaikea löytää toista tiedonalaa, joka olisi lähempänä ihmisen tarpeita kuin lääketiede. Lääkäreitä kaikkialla maailmassa huolestuttaa erityisesti sydän-, suoni- ja syöpätautien lisääntyminen. Yhtä tärkeää on virustautien sekä näkö- ja kuulosairauksien torjunta. Neuvostoliiton näyttelyssä varataan erikoinen sija niiden keinojen valaisulle, joita neuvostoliittolaisilla lääkäreillä on käytettävissään näiden sairauksien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Lääketieteellisen välineistön osastossa nähdään neuvostoliittolainen tekosydän, terapeuttinen ultraäänilaite ja automaattisesti ohjattava leikkauspöytä.

Neuvostoliitto sinkosi maailmaan ensimmäisen tekokuun, ja neuvostoihminen lensi ensimmäisenä avaruuteen. Näyttelyosasto, joka kertoo avaruuden valloittamisen tärkeimmistä vaiheista ja avaruustutkimusten tuloksista, tulee olemaan näyttelyn suurimpia ja mielenkiintoisimpia.

NEUVOSTOLIITON POSTILAITOS ON LASKENUT LIIKKEELLE MONTREALIN MAAILMANNÄYTTELYLLE EXPO-67 OMISTETUN KOLMEN MERKIN SARJAN JA BLOKIN. BLOKISSA ON NÄYTTELYN ASEMAKAAVA JA REITETTY POSTIMERKKI, JOHON ON KUVATTU NEUVOSTOLIITON PAVILJONKI. YLLÄ OIKEALLA OLEVASSA POSTIMERKISSÄ ON KUVATTU NEUVOSTOLIITON PAVILJONGIN NÄYTE-ESINE — MERIVEDEN MAKEUTTAMISLAITOS. SEURAAVANA ON ATOMIYDINTÄ KUVAAVA POSTIMERKKI JA ALLA NEUVOSTOLIITTOLAINEN AVARUUSASEMA "PROTON-1".

EXPO-67

Siellä esitellään melkein kaikki Neuvostoliitosta laukaistut avaruuslaitteet ensimmäisestä Sputnikista aina Kuuhun laskeutuneisiin automaattisiin tutkimusasemiin.

Yleisöllä tulee olemaan mahdollisuus kokeilla, miltä tuntuu olla avaruusaluksen matkustajana: näkö- ja äänilaitteiden järjestelmä luo vaikutelman lennosta maailmankaikkeuteen.

Maapallolla on vielä monia paikkoja, missä ihmisillä ei riitä ravintoa. Toisaalta ihmiskunta käyttää hyväksi vasta murtoosan elintarvikelähteistä. Eräs näistä on maailman valtameret. Siellä on sata miljardia tonnia ravinnoksi kelpaavaa valkuaista. Ihmiset käyttävät tarpeisiinsa vain 0,04% prosenttia näistä varoista. Neuvostoliitto lähettää vuosittain kymmeniä retkikuntia tutkimaan merten rikkauksia ja salaisuuksia. Näiden tutkimusten tuloksiin ja merten syvyyksien tutkimusmenetelmiin perehdyttää valtameritutkimusten osasto.

Neuvostoliiton uudet geologiset kartat, jotka suuntaavat puolimiljoonaisen tutkija-armeijan etsiskelyjä; kvanttigeneraattorit, joista on tullut metallurgien, radistien ja lääkäreiden apulaisia; ainutlaatuiset kojeet atomien syvyyksien tutkimiseen, — tässä vain muutamia esimerkkejä siitä, mikä rikastuttaa tänään tieteen ja tekniikan maailmaa ja mitä Neuvostoliitto esittelee paviljongissaan.

Tutustumista neuvostotieteen osastoon täydentävät lyhytelokuvat. Huomatut neuvostoliittolaiset tiedemiehet pitävät maailmannäyttelyssä luentoja tiedon kaikilta aloilta.

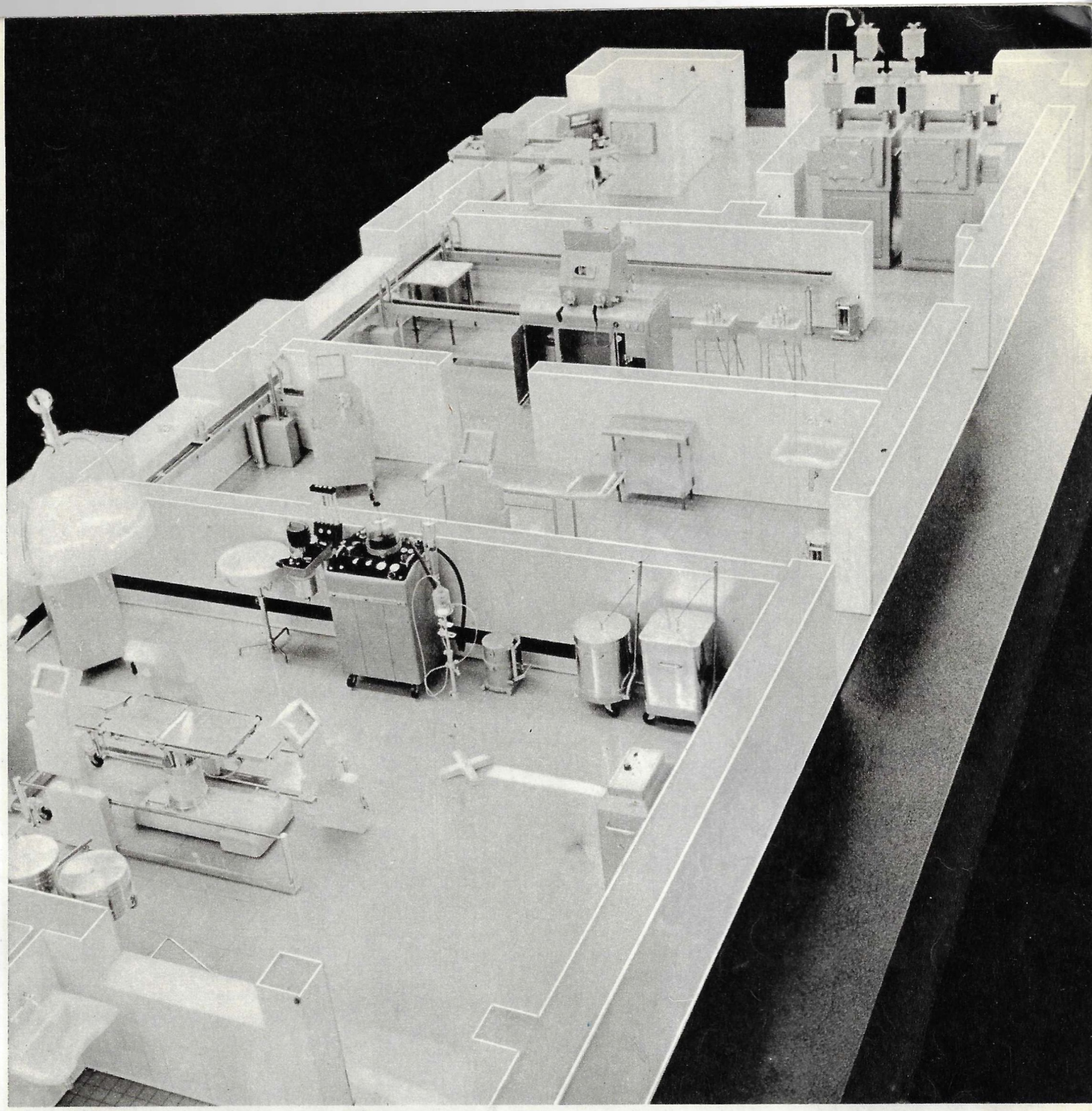

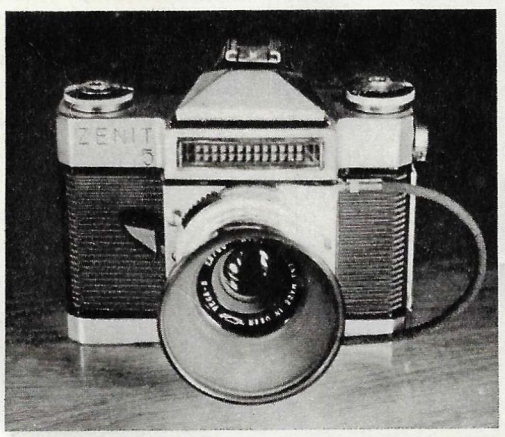

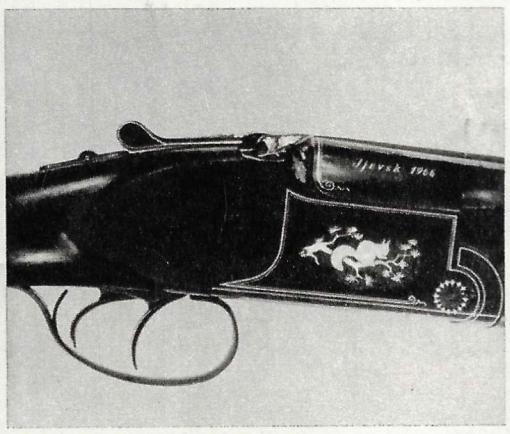

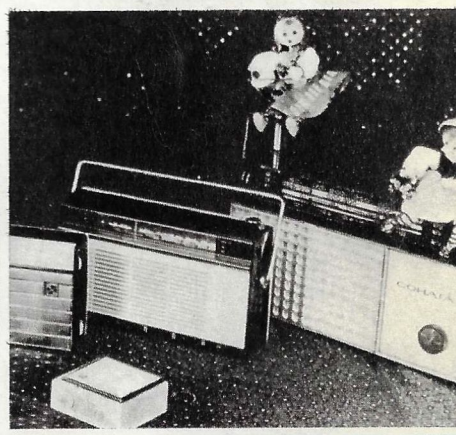

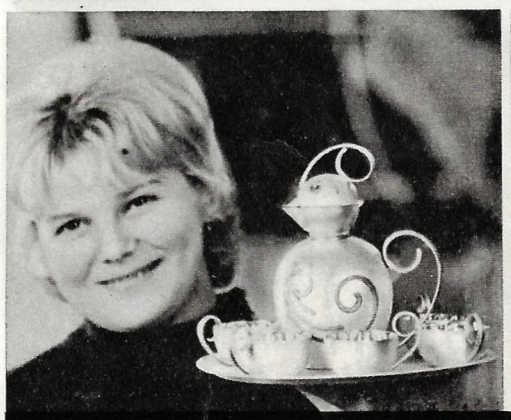

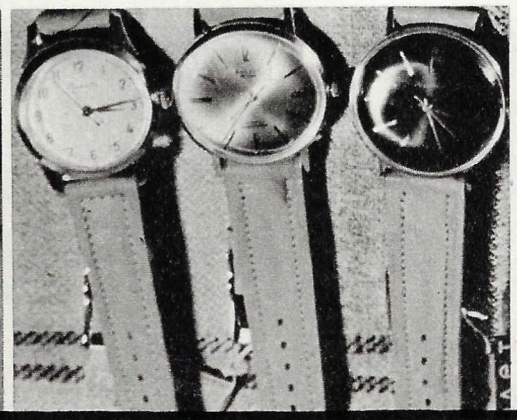

NEUVOSTOLIITON NÄYTE-ESINEIDEN JOUKOSSA ON MAAN JA KUUN PALLOKARTAT (VASEMMANPUOLEINEN KUVA). KUUN PALLOKARTTA ON LAADITTU AVARUUSASEMILTA SAATUJEN VALOKUVIEN PERUSTEELLA. YLLÄ SÄDEHOITO-OSASTON PIENOISMALLI, UUSIA HOITOVÄLINEITÄ JA LAITTEITA HENKILÖKUNNAN SUOJAAMISEKSI SEKÄ ERÄITA KAIKKIALLA MAAILMASSA KYSYTTYJÄ NEUVOSTOTEOLLISUUDEN TUOTTEITA.

NELJÄ ''MINÄÄ'' VOIMISTELUSSA

Kuvat A. PTITSYN.

Seuraavalla sivulla painetussa valokuvassa on kaksi naista. Vanhempi näyttää liikettä. Nuorempi katsoo ja kuuntelee. Tilanne saattaisi tuntua aivan tavalliselta: kamera on näpännyt valmentajan ja oppilaan kuvan. Tämä ei ole kuitenkaan aivan tavallinen ja yksinkertainen tilannekuva, sillä edessämme ovat Larisa Latynina ja Nataša Kutšinskaja. Edellinen on kuulu voimistelijaveteraani, kaksinkertainen olympialaisvoimistelun yleisvoittaja (Melbourn ja Rooma) ja moninkertainen maailmanmestari, joka on hiljan nimitetty Neuvostoliiton naisvoimistelijoiden maajoukkueen valmentajaksi. Nuorempi on lahjakas voimistelijatyttö, jolla on kaikki edellytykset kehittyä yhtä loistavauraiseksi kuin hänen valmentajansa. Mutta hän on vasta taipaleensa alussa, vaikka onkin jo NL:n mestari ja saikin kolme kultamitalia Dortmundin MM-kilpailuissa. Hänestä edellä on toistaiseksi mainio tšekkoslovakialainen voimistelijatar Vera Časlavska.

Sankarit on siis esitelty. Usein rajoitutaankin tähän ilmeisesti katsoen, että tittelit puhuvat itse puolestaan. Menkäämme kuitenkin pitemmälle ja tarkastelkaamme millaisia suuret urheilijat ovat ihmisinä?

Edessäni ovat rinnakkain Latyninan ja Kutšinskajan elämänkuvaukset.

Molemmat aloittivat säännölliset voimisteluharjoitukset ollessaan viidennellä luokalla. Onko muita yhtäläisyyksiä? Larisa oli tyttösenä rasavilli ja leikki poikien kanssa pitäen juoksusta ja uinnista. Natašakaan ei välittänyt nukeista ja piti juoksusta. Larisa ei alussa tyytynyt pelkästään voimisteluun, vaan kävi myös balettikerhon harjoituksissa ja opetteli piirtämään. Nataša taas kävi luonnontieteen ja kirjallisuuden kerhoissa ja esitti Opheliaa koulun näyttämöllä. Ja vielä hyvin mielenkiintoista: Larisan lempiaineena oli matematiikka, ja Nataša päätti viime vuonna matemaattisen erikoiskoulun. Latynina sai ensimmäisen kultamitalinsa ylioppilastutkinnon kiitettävästä suorittamisesta. Kutšinskaja suoriutui myöskin erinomaisesti koulusta ja suoritti leikiten pääsytutkinnot korkeakouluun.

Larisa käsitti hyvin varhain, mitä hän haluaa. Hän kiintyi voimisteluun yli kaiken. Jo koulutyttönä hän oli ystäviensä valmentajana. Nataša myöskin julisti jo kauan sitten, ettei voi tulla toimeen ilman harjoituksia.

Jo tyttösenä Latynina valitsi itselleen tunnuksen: ''kauneus ja rohkeus''. Valmistautuessaan voimistelijaksi Kutšinskaja opetteli uimahyppyjä ja käveli ulkona yöllä, vaikka oli ennen pelännyt sukeltamista ja kammonut pimeyttä.

Nyt pitäisi vielä tehdä yksi rinnastus ja sanoa, että molemmat ovat työteliäitä. Mutta kukapa ei nykyään tietäisi mitä on pisteiden ja sekunnin murto-osien takana! Joten katsokaamme, että heidän yhtäläisyytensä on tässä kohdin itsestään selvää.

Molemmat saivat tuntea varhain myös tappion karvautta. Molemmat epäonnistuivat maan mestaruuskilpailuissa, kun kultamitaliin oli enää vain kädenojennus. Molemmat putosivat samalla tavalla harmillisesti telineeltä.

''Oletko sinä rautaa?'' ihmetteli toinen erinomainen voimistelija, Polina Astahova nähdessään ystävättärensä Latyninan illalla epäonnistumisen jälkeen pelaamassa huolettomasti dominoa.

''En ole pahoillani, koska en ollut aikonut sijoittua ensimmäiseksi'', sanoi Kutšinskaja rauhallisesti ja aivan rehellisesti.

No niin, yhteisiä piirteitä näyttää olevan riittämiin, jotta voisimme muodollisen logiikan sääntöjen nojalla julistaa Kutšinskajan toiseksi Latyninaksi.

Kaikki on hyvin, mutta jostain syystä tällaisen johtopäätöksen tekeminen ei innosta. Onko kysymyksessä vain kopio?

''Minusta tuntuu että voin antaa voimistelulle kaiken, mitä minussa on.'' Tämän on sanonut 18-vuotias Kutšinskaja. Hän ilmaisi varmaan syvimmän itsensä, oman minänsä. Se taas merkitsee rinnastusten ja yhteensattumien loppua. Siitä alkaa ainutkertaisuus, yksillöllisyys, oma ''minänsä''.

Latynina ja Kutšinskaja ovat eri sukupolvien ja eri kohtaloiden ihmisiä. Latyninalla oli vaikea lapsuus, hän muistaa sodan ja miehittäjät. Hän kasvoi ilman isää — lukutaidottoman mutta elämän viisastaman ja sydämellisen siivooja-äitinsä huollossa. Hän astui voimisteluun kuin aurinkoiseen aamuun. Ja kaikki, jotka ovat nähneet Latyninan voimistelevan muistavat hänen elämänrakkautensa, iloisuutensa, hauskan pystynenänsä ja miellyttävän hymynsä. Hän osasi käyttäytyä niin, että ei pälkähtänyt mieleen olla hänestä huolissaan. Oli helppoa ja miellyttävää ihailla Latyninaa, osoittaa hänelle suosiota.

''Enemmän persoonallisuutta ja etsiskelyä.'' Latynina esitti tämän toivomuksen nuorille voimistelijattarille päivänä, jolloin hän sanoi jäähyväiset kilpa-areenalle.

Nataša Kutšinskaja on syntynyt sodan jälkeen. Hänen elämänsä on ollut helppoa. Hänen äitinsä on taidevoimisteluvalmentaja, nuorin sisar on tämän lajin Leningradin mestari. Alun alkaen voimistelu ei ollut Natašalla pelkkä vaistomainen kiintymys, vaan myös ajattelun ja väittelyn aihe.

Natašalla oli lapsellisen matkimisen kausi, jolloin hän halusi muistuttaa Vera Časlavskaa. Sitten hän käsitti, että tällä on liian paljon akrobation aineksia eikä halunnut lähteä samaa tietä. Hän ihaili Polina Astahovaa, vienoa ja lyyrillistä voimistelijatarta, jota sanottiin ''venäläiseksi koivuksi''. Viime marraskuussa pidetyissä mestaruuskilpailuissa Nataša jopa kainosteli voittaa Astahovaa, mutta kun tämä epäonnistui telineellä, Kutšinskaja päätti, ettei päästä muita edelleen (he olivat hänen ikäkumppaneitaan).

Kutšinskajalla oli kiivaita väittelyjä ikätoverinsa Larisa Petrikin kanssa, josta tuli maan mestari vuotta aikaisemmin kuin hänestä. Petrik piti kiinni nopeista, katkonaisista liikkeistä, sellaisista kuin nykyaikaisissa tansseissa sanoen sen olevan muotia. Nataša vastasi: ''Ei ole kaikille yhteistä muotia.''

Millaisen ohjelman Kutšinskaja valitsi? Nataša ajatteli, että vaikeiden liikkeiden suorittaminen ei ole vielä sinänsä oikeaa voimistelua, siksi hän asetti päämääräkseen: vaikeaa ja kaunista. Hän halusi saavuttaa saman taiteellisuuden kuin kuululla kaunoluisteluparilla Ludmila Belousovalla ja Oleg Protopopovilla.

Olette mahdollisesti nähnyt tämän mestariparin luistelevan. Ei tule mieleenkään, että luistelu olisi heille vaikeaa, heidän suorittamansa kuviot unohtuvat ja näkee vain tanssin mukaansa tempaamat sirot luistelijat. Samanlaisesta vaikutuksesta haaveilee Nataša Kutšinskaja voimistelijana.

Nataša miettii ja kokeilee yhdessä vakinaisen valmentajansa Vladimir Reisonin ja nyt myös Larisa Latyninan kanssa. Mutta keksittiinpä Natašalle millaisia uusia ohjelmia ja liikkeitä hyvänsä, hän on kuitenkin jo luonut tärkeimmän, oman olemuksensa, hän on jo onnistunut löytämään ja ilmaisemaan itsensä.

Hän on optimistinen niin kuin Latyninakin, mutta kenties jossain suhteessa myös hyvin omaperäinen, hänessä — niin omituiselta kuin se tuntuukin — sopeutuvat hyvin yhteen lyyrillisyys ja harkitsevuus. Ehkä vuosisatamme 60-luvun sankaritar onkin tällainen?

Nyt toinen valokuva. Siinä on Zinaida Družinina, 19-vuotias ''miss-voimistelu 1966''. Hänen herttainen hymynsä herättää aina melkein koko katsomon vastahymyn (miespuolisen ainakin). Hän on mainio vapaaliikkeissä. Hänen vallaton naisellisuutensa lumoaa salin. Družinina on vapaaliikkeistä saanut tuomareilta monet kerrat harvinaisen pistemäärän — kympin.

Saatetaan väitellä, ketä on hauskempi katsella Kutšinskajaa vaiko Družininaa, uskaliasta Petrikiä vaiko toistaiseksi hieman arvoituksellista Olga Harlovaa. Tällaiset väittelyt ovat jo sinänsä miellyttäviä. Suuret urheilijat eivät missään tapauksessa ole toistensa kaltaisia. Samoin kuin Latyninalla ja Kutšinskajalla heillä saattaa olla paljon yhteistä. Mutta vain määrättyyn pisteeseen. Siitä alkaa ehdottomasti ainutlaatuinen, uusi, oma, se mikä ilahduttaa, hämmästyttää ja valloittaa urheilumaailman.

Uskomme nuoriin voimistelijattariimme. He tulevat kilpaan mukaan vaikeana aikana. Kymmenen vuotta sitten, Larisa Latyninan, Polina Astahovan ja Sofia Muratovan aikoihin naisjoukkueemme oli toiseksi sijoittuneesta Tšekkoslovakian joukkueesta kokonaista kymmenen pistettä edellä. Dortmundissa viime vuonna pidetyissä MM-kilpailuissa Neuvostoliiton naiset jäivät ensi kerran toisiksi tšekkoslovakialaisten jälkeen, vaikka eivät hävinneetkään paljoa.

Mitäpä siitä, urheilussa vaikuttaa mainio lainomaisuus — mitä kireämpää on kamppailu, sitä korkeampia ovat saavutukset. Nykyiseltä voimistelijapolveltamme voidaan tässä mielessä odottaa paljon.

L. FILATOV.

VOIMISTELIJOILLA ON NYT ARKI, HE VALMISTAUTUVAT TÄRKEÄÄN KAMPPAILUUN: TOUKOKUUSSA PIDETTÄVIIN EM-KILPAILUIHIN. V A S E M M A L T A: 1. N. KUTŠINSKAJA. 2. JOUKKUEEN VALMENTAJA L. LATYNINA JA N. KUTŠINSKAJA. 3. Z. DRUŽININA. 4. O. HARLOVA.

MEZDUNARODNAJA KNIGALLE KULTAMITALI

Kreikassa sijaitsevassa Patrain kaupungissa on pidetty ensimmäiset kansainväliset kirjamessut. Neuvostoliittoa niillä edusti vientiyhtymä Meždunarodnaja kniga. Messuille osallistuivat myös Bulgarian, Unkarin, Tšekkoslovakian, Romanian, Kuuban, Jugoslavian, USA:n, Sveitsin, Italian, Israelin, Ranskan, Länsi-Saksan ja Kyproksen kirjayhtymät sekä useat kreikkalaiset kustantamot.

Meždunarodnaja knigan näyttelyhallissa esiteltiin ja myytiin neuvostoliittolaista kirjallisuutta ja aikakausjulkaisuja sekä äänilevyjä. Tilastotaulukot osoittivat havainnollisesti kustannustoiminnan kehitystä maassa. Näyttelyyn oli järjestetty myös neuvostoliittolaisten aikakausjulkaisujen tilausten vastaanotto.

Suurta kysyntää saavuttivat kuvateokset "Eremitaaši" venäjän ja englannin kielellä, "Maailman maalaustaiteen helmiä", "Aivazovski", "Tretjakovin galleria", "Bolšoi"-baletti, samoin kuin Moskovaa ja Leningradia sekä Mustan meren rannikkoa ym. esittelevät värikkäät kuvakirjat sekä postikorttikokoelmat. Kaunokirjallisuudesta kysytyimpiä olivat venäläisten klassikkojen ja neuvostokirjailijain teokset sekä lastenkirjat — muusta kirjallisuudesta sähkötekniikan, analyyttisen geometrian, piirustuksen, korkeimman matematiikan, jäähdytyslaitteiden, radion ja television, laivarakennuksen, kansantajuisen lääketieteen aloja edustavat tietokirjat.

Kreikkalaiset kustannusliikkeet olivat asettaneet näytteille yli 50 kreikan kielellä julkaistua kirjaa, muun muassa V. I. Leninin Kootut teokset (kustannusliike Melissa), Marxin ja Engelsin tuotteita sekä tunnettujen venäläisten ja neuvostoliittolaisten kirjailijoiden teoksia (kustannusliike Themelion).

Neuvostopaviljongissa 10 päivän kuluessa kävi yli 12 000 katsojaa. Vieraskirjaan ilmestyi paljon osoitettuja myönteisiä lausuntoja.

Meždunarodnaja kniga palkittiin näyttelyhallin onnistuneimmasta muotoilusta kultamitalilla ja kunniakirjalla.

O. POLKANOVA.

TIEDE, TEKNIIKKA JA YHDEKSÄN MUUSAA

ELOKUVATAITEEN TULEVAISUUS RIIPPUU SUURELTA OSALTA SIITÄ, MITÄ UUTTA SE SAA TIETEELTÄ JA TEKNIIKALTA. KIRJEENVAIHTAJAMME SELOSTAA ERÄITÄ ELOKUVATAITEEN ONGELMIA, JOITA TIEDEMIEHET JA INSINÖÖRIT NYKYÄÄN RATKOVAT.

Televisiota pidetään joskus elokuvan kilpailijana, mutta monet ammattimiehet ovat varmoja, että niistä tulee hyvät ammattikumppanit. Tulevaisuuden televisio-elokuvateattereissa tullaan esittämään laajoilla valkokankailla televisiokeskuksista vastaanotettuja elokuvia. Televisiotekniikka auttaa jo nyt elokuvatekniikkaa filmauksissa. Moskovan Gorki-studiossa televisio auttaa ohjaajaa näkemään kuvan sellaisena kuin sen muutoin näkee vain kuvaaja ja tekemään heti korjauksia kuvaukseen.

Elokuva syntyi 1895, tuona tieteen ja tekniikan suursadon vuonna yhdessä ensimmäisen radiovastaanottimen, tekokuun sinkoamisen aatteen ja röntgensäteiden löytämisen kanssa. . . Kaikki yhdeksän helleenistä muusaa olivat jo silloin varatut. Sen vuoksi se otti suojelijattarekseen ne kaikki yhdessä.

Elokuvataiteesta tuli synteettisin ja myös joukkoluontoisin taidemuoto. Puhuessamme uusista elokuvista unohdamme usein, että niiden vaikutusvoima ei riipu yksinomaan taiteen kehitystasosta, vaan myös tieteen ja tekniikan mahdollisuuksista. Näiden 72 vuoden aikana valkokankaalle on tullut ääni, värit ja vähäisemmässä laajuudessa myös kolmiulotteinen kuva. Itse valkokangaskin on muuttunut — siitä on tullut katsomon laidasta laitaan ulottuva, eräissä tapauksissa jopa koko salia kiertävä. Stereofoninen ääni on ollut omiaan voimistamaan vaikutelmaa, että katsoja on läsnä kaikissa elokuvan tapahtumissa.

Läsnäolovaikutelmaa luovat eri puolilla maailmaa kymmenet tuhannet ammattimiehet. Elokuvatekniikan koko historia on ollut oikeastaan pyrkimystä elokuvallisen vaikutuksen ja todellisen elämän välisen eron kaventamiseen. On selvää, että teknisten ongelmien ratkaiseminen avartaa näyttelijöiden ja ohjaajien taiteellisia mahdollisuuksia ja muodostuu lahjaksi katsojille.

— MILLÄ ELOKUVATAIDE ILAHDUTTAA MEITÄ HUOMISPÄIVÄNÄ? lehtemme kirjeenvaihtaja A. Mirlis kysyi Elokuva- ja valokuvaustutkimuslaitoksen johtajalta, professori Viktor Komarilta.

— Haluaisin kiinnittää huomiota aluksi erääseen vasta aivan äsken osittaisesti voitettuun paradoksaalisuuteen: filmausryhmä ponnisteli tehdäkseen elokuvan mahdollisimman todellisuuden tuntuiseksi. Tiede ja tekniikka soivatkin ryhmälle siihen valtavat mahdollisuudet. Mutta katsoja-parka joutui ihailemaan valmista tuotetta kapean ikkunan kautta, tavalliselta pieneltä valkokankaalta. Sergei Eisenstein kiinnitti tähän epänormaalisuuteen huomiota jo kauan ennen laajakangas-elokuvien ilmestymistä. Kysymys ei ollut valkokankaan pelkästä laajentamisesta, vaan Eisenstein ennusti, että on ilmestyvä liikkuva kehys, joka elokuvan esityksen aikana muuttuu. Onko se tarpeen? Kyllä. Insinöörien ja psykologien tutkimukset ovat todistaneet, että esimerkiksi maisema tekee voimakkaamman vaikutuksen vaakakuvassa, kun taas ihmishahmo — neliö- tahi pystykuvassa. Sama koskee liikettä: sen suunnan on "piirryttävä" hyvin kuvan kehykseen. Tämän tietävät taiteilijat erinomaisesti.

Laitoksemme virkailijat ovat suorittaneet tutkimuksia suurissa taidegallerioissa — Eremitaašissa ja Venäläisessä museossa — ja luoneet objektiiveja, joiden avulla voidaan ratkaista tämäntapaisia tehtäviä. Tällaista muuttuvaa valkokangasta suunnitellaan jo eräässä laboratoriossa. Kokeista päätellen voidaan toivoa uuden elokuvamuodon todellisuusvaikutelman tulevan olemaan huomattavasti korkeampi.

— MUTTA EIKÖ TÄLLAINEN UUTUUS JOTENKIN RIKO YLEISVAIKUTELMAN EHEYTTÄ?

— Tällaisia epäilyksiä on syntynyt aina, kun elokuvatekniikkaan on ilmestynyt uutuuksia. Siitä ei ole kauan, kun monet kriitikot suhtautuivat epäilevästi laajakankaaseen. Sitä ennen olivat herättäneet epäilyä värin ja vielä aikaisemmin äänen ilmestyminen elokuviin. Sanoisin että elokuva ei käytä hyväksi vielä läheskään kaikkia mahdollisuuksiaan. Valkokangas voi olla myös yleisön yläpuolella ja sivuilla. Seuratakseen liikettä tällaisella valkokankaalla katsoja joutuu muuttamaan hiukan asentoaan, toisin sanoen olemaan samalla tavalla kuin elämässäkin mukana tuossa liikkeessä. Se taas luo uuden vivahteen, tekee havaintoaistin aktiivisemmaksi.

— TOISIN SANOEN, ETTÄ NYKYÄÄN EI OLE VIELÄ KÄYTETTY EDES KAIKKIA NÄKÖAISTIN TARJOAMIA MAHDOLLISUUKSIA?

— Ei läheskään. Sekä näkö että kuulo voidaan vetää vielä enemmän mukaan elokuvan toimintaan. Valkokankaan mahdollisuudet eivät ole lähimainkaan ehtyneet. Sama koskee stereofoniaa. Radikaalisimmat uudistajat vaativat myös sellaisten aktiivisten aistinelinten kuten haju-, tunto- ja makuaistin käyttämistä. Tällaisia yrityksiä on jo ollutkin, mutta ne eivät ole onnistuneet. Voimme olettaa että ne tulevat jatkumaan. Realistisimpana ja vaikuttavimpana taiteenase pyrkii luonnollisesti myös suurimpaan uskottavuuteen. Etsiskelyt ovat siis varsin paikallaan, semminkin kun aikamme tieteelliset ja tekniset saavutukset suovat mahdollisuuden kehittää jatkuvasti elokuvan valmistuksen ja esittämisen menetelmiä. Elektroniikka, muovikemia, optiikka, mekaniikka ja radiotekniikka — kaikki nykypäivien tieteen ja tekniikan muusat liittoutuvat taiteen muinaisten hengettärien kanssa luomaan uutta, kaikille vielä arvoituksellista huomispäivän elokuvataidetta.

VUONNA 1965 NEUVOSTOLIITOSSA VALMISTETTIIN 167 KOKOILLAN ELOKUVAA JA 920 LYHYTFILMIÄ. LISÄKSI TULIVAT ELOKUVAKATSAUKSET.

●

NEUVOSTOINSINÖÖRIT OVAT SUUNNITELLEET UUDEN 16 MM KÄSIKAMERAN UUTIS-, DOKUMENTTI-, URHEILU-YNNÄ MUIDEN ELOKUVIEN AMMATTIMAISTA FILMAUSTA VARTEN. UUDEN KAMERAN, KINOR:in AVUIHIN ON LUETTAVA ERITTÄIN SUURI KUVAN VAKAVUUS, MAHDOLLISUUS LADATA VALOSSA JA HELPPOKÄYTTÖISYYS.

NEUVOSTOLIITOSSA VALMISTETAAN VUOSITTAIN YLI 20 MILJOONAA METRIÄ ELOKUVAKOPIOITA ns. HYDROTYYPPIPAINO-MENETELMIN. TÄLLÄ MENETELMÄLLÄ VALMISTETUT VÄRIKOPIOT EIVÄT KÄYTÄNNÖLLISESTI KATSOEN HAALISTU.

●

MONTREALIN MAAILMANNÄYTTELYSSÄ VOIDAAN TUTUSTUA UUTEEN NEUVOSTOVALMISTEISEEN OBJEKTIIVIIN. SIINÄ ON MUUTTUVA POLTTOVÄLI, JA SE ON TARKOITETTU KÄYTETTÄVÄKSI KUVATTAESSA LEVEÄKOKOISELLE FILMILLE. OBJEKTIIVIN OPTISISSA LAITTEISSA ON 15 LINSSIÄ.

●

VUONNA 1965 NEUVOSTOKANSALAISET KÄVIVÄT ELOKUVISSA KESKIMÄÄRIN 18 KERTAA, MIKÄ TEKI YHTEENSÄ 4 279 000 000 KERTAKÄYNTIÄ. VUONNA 1970 MÄÄRÄN ARVELLAAN NOUSEVAN 5 720 000 000 KATSOJAKERTAAN.

●

NL:n ELOKUVAINSTITUUTTI, JOKA ON MAAILMAN VANHIMPIA TÄMÄNTYYPPISIÄ LAITOKSIA, VIETTÄÄ KOHTA 50-VUOTISPÄIVÄÄNSÄ. OPISKELIJAT VOIVAT SEN UUDESSA OPINTOSTUDIOSSA FILMATA JA VALMISTAA ERILAISIA ELOKUVIA.

2 Ihmisten luomien valolähteiden kirkkaus jää nykyään vain vähän jälkeen auringon kirkkaudesta. Tämä edistys on huomattavassa määrin johtunut elokuvan vaatimuksista. Valoteknikot jatkavat kilpailua auringon kanssa. Neuvostoliitossa on valmistettu elokuvakoneita varten uusia ksenon-lamppuja käyttäviä valaistuslaitteita, jotka lähettävät jopa 12 000 lumenin valovuon. Niissä käytetään ns. kylmän valon peilejä (kuva alla). Filmauksessa käytetään muistilokeroilla varustettuja kauko-ohjauslaitteita, mikä helpottaa tekoaurinkojen suuntaamista.

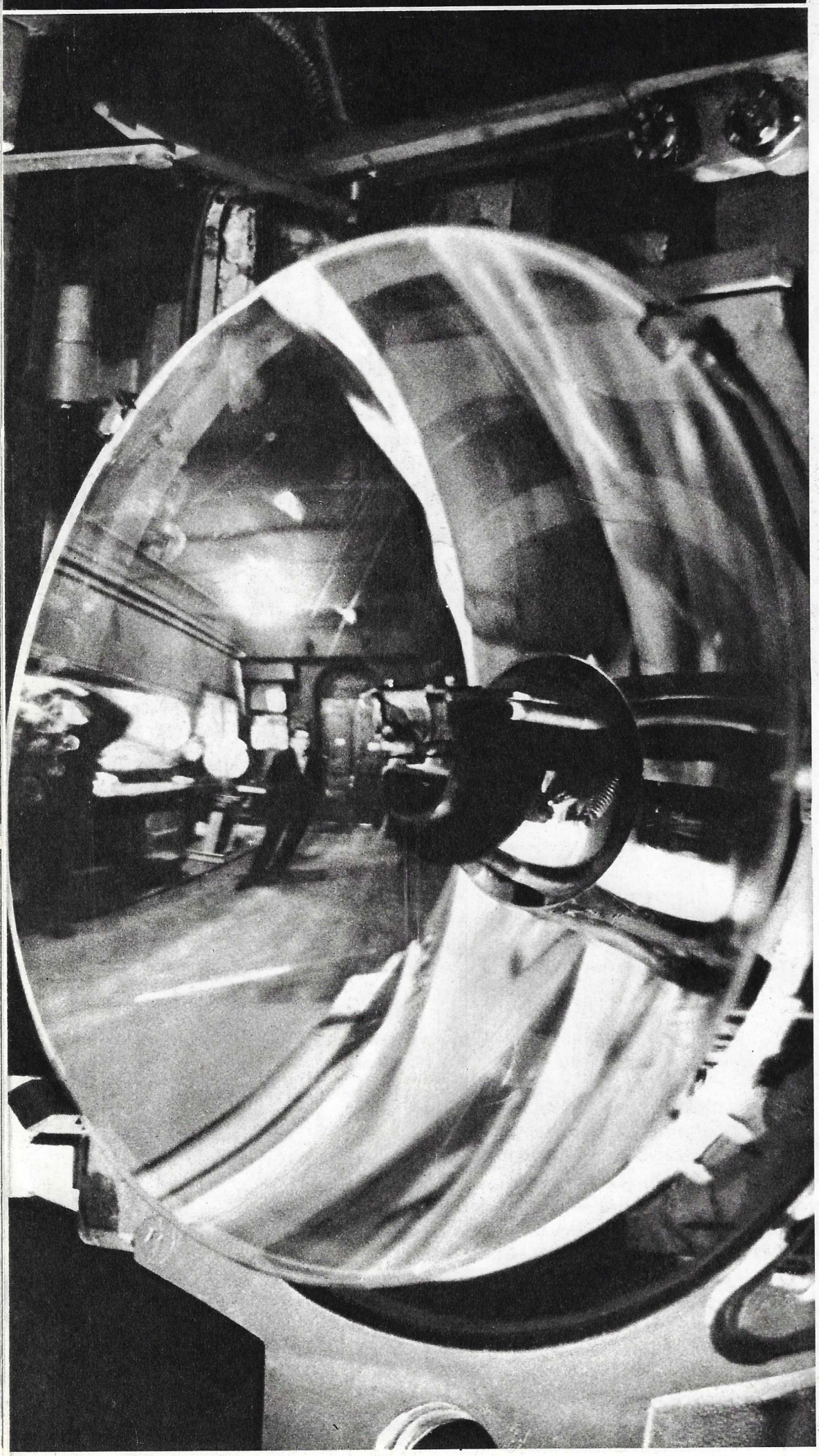

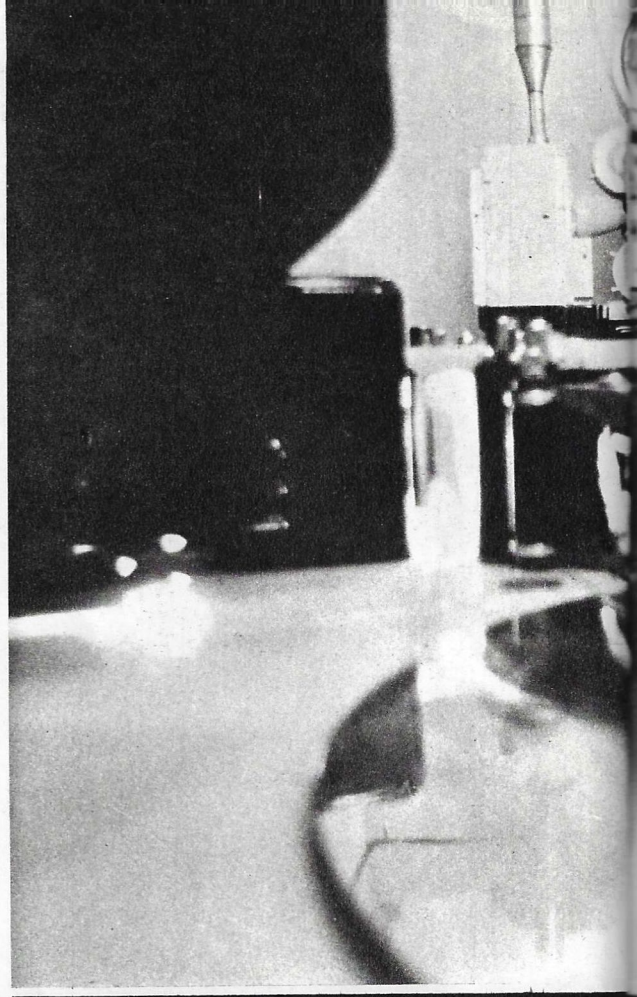

4 Noin puolella maan varsinaisista elokuvateattereista on laajakangaskone. Leveäfilmi-elokuvateattereiden määrä kasvaa nopeasti. Entä mitä tapahtuu huomenna? Millaiseksi muodostuu tulevaisuuden elokuvakatsomo? Näihin kysymyksiin vastaavat teoreettiset tutkimukset ja laboratoriokokeet. Tutkimalla malleja ammattimiehet löytävät tarkoituksenmukaisimmat rakenteelliset ratkaisut, joihin liittyy mainio akustiikka ja jotka suovat mahdollisuuden uudentyyppisten valkokankaiden ja stereofonian käyttämiseen. Kuudentuhannen paikan elokuvakatsomo ja sitäkin suuremmat ovat meidän päivinämme tavallisia mittasuhteita.

Kuvat V. REZNIKOV.

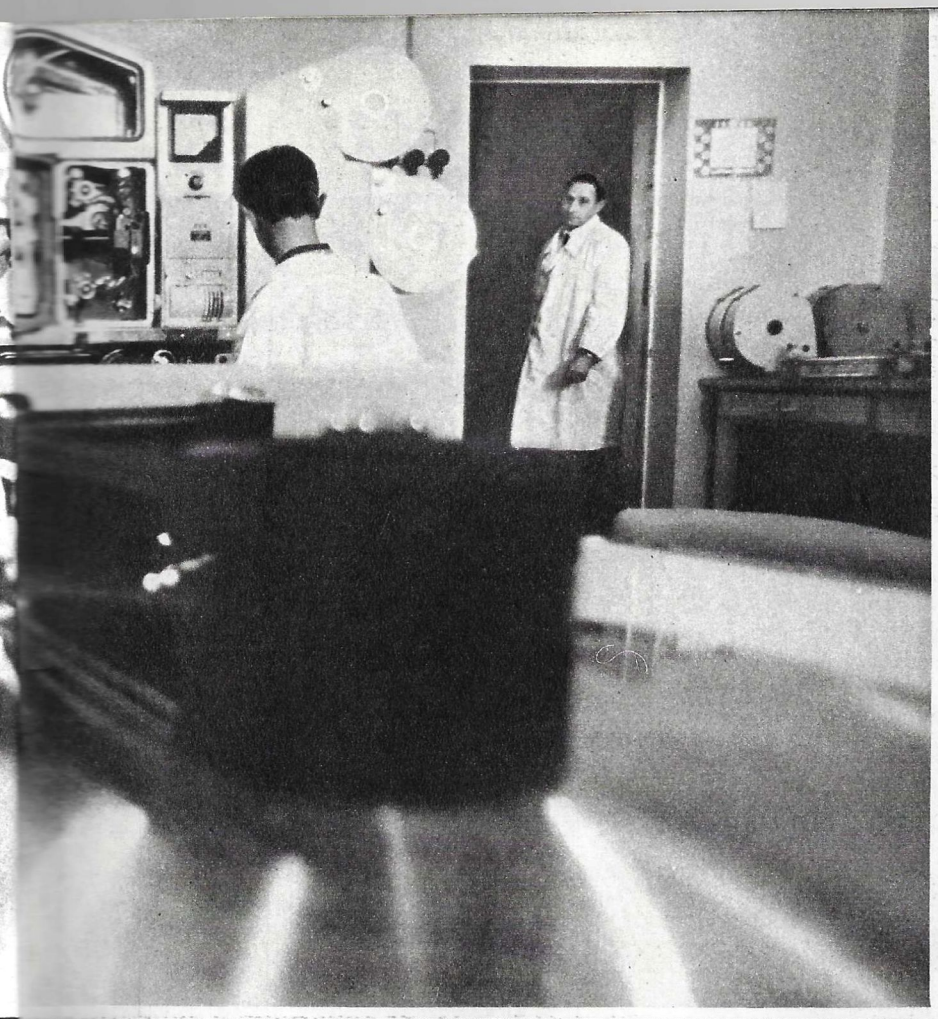

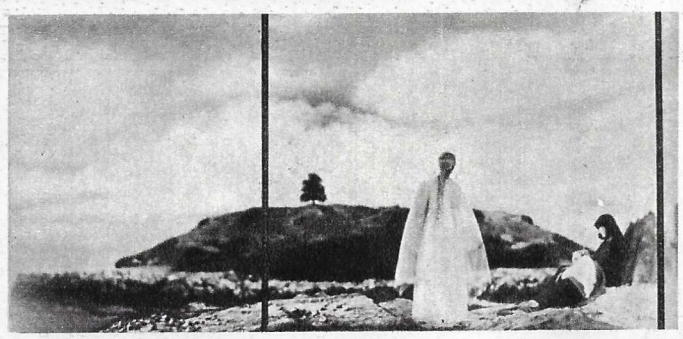

3

Filmien kuvakoon moninaisuuden ei tule olla elokuvien laajan esityksen esteenä. Moskovalaiset insinöörit ovat suunnitelleet laitteet elokuvien muuttamiseksi kuvakoosta toiseksi. Eräs uutuus on 70 millimetrin optinen jäljennösautomaatti, josta tunnettu amerikkalainen ohjaaja Sidney P. Solow sanoi: ''Amerikassa ja Euroopassa käytettävät mallit näyttävät kotitekoisilta venäläiseen verrattuna...'' Vasemmalla on näytetty kuinka tällaisten laitteiden avulla voidaan ''leikata'' tavallisen elokuvan kuvakoko laajakokoisesta kuvasta.

NUORTEN HUMORISTIEN KERHO

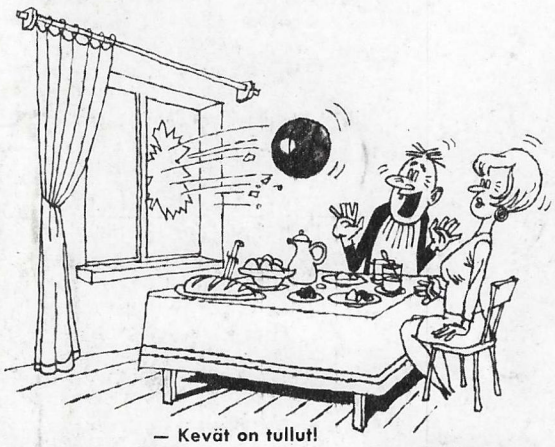

— Kevät on tullut!

Piirt. V. Blankman
ja N. Stanilovski.

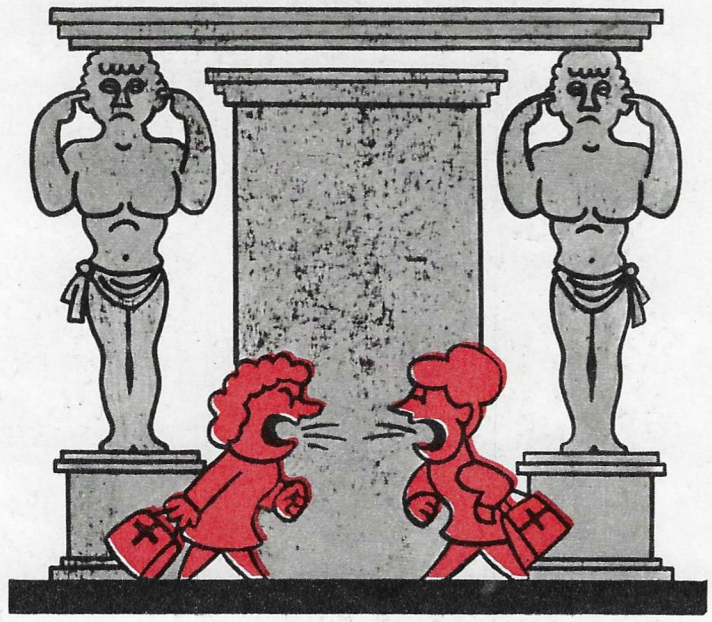

V. Sokolovin vangitsema välähdys.

Kevät on tullut. Etelässä keskustellaan satotoiveista ja Pohjolassa valmistutaan toukoihin. Kevään tuulahdus tuntuu myös kerhossamme. Piirtäjien pöydillä on kasoittain Amorin nuolia ja vaaleanvihreitä väripurkkeja. Otamme siis kevään vastaan täysissä varusteissa.

Jäsenmäärämme osoittaa kasvua. Olemme hyväksyneet juuri pari uutta tulokasta, V. Sokolovin ja V. Bokovnjan. Heidän sisäänpääsymaksuinaan olivat piirrokset, jotka julkaistaan tässä veteraanijäsenten isällisessä seurassa.

Kulkuneuvojen kehitys V. Bokovnjan näkemänä.

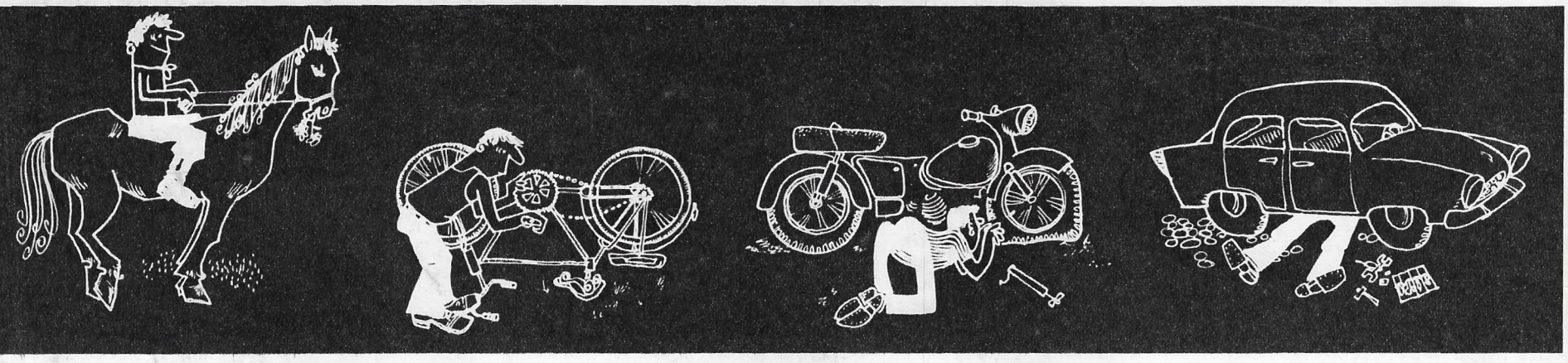

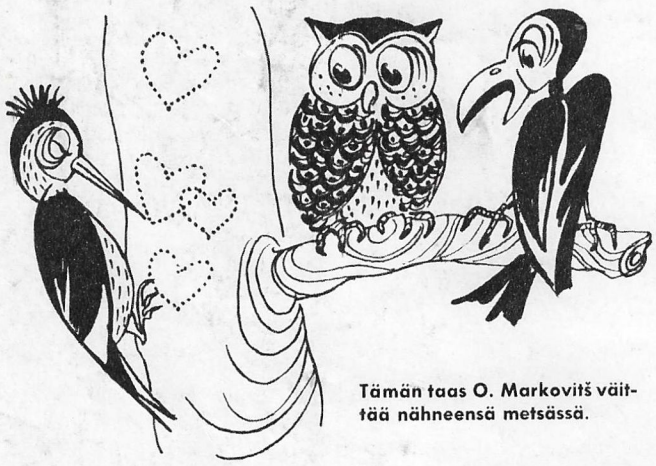

Tämän taas O. Markovitš väittää nähneensä metsässä.

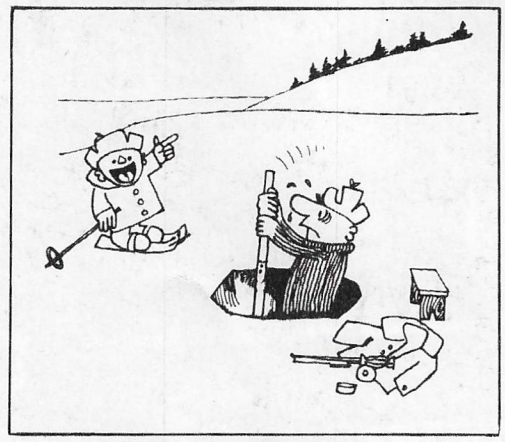

— Setä, järvi on tuolla metsän takana...
Piirt. V. Bokovnja.

Sirkuksen johtaja: Missä on luvattu temppu?
Piirt. V. Bokovnja.

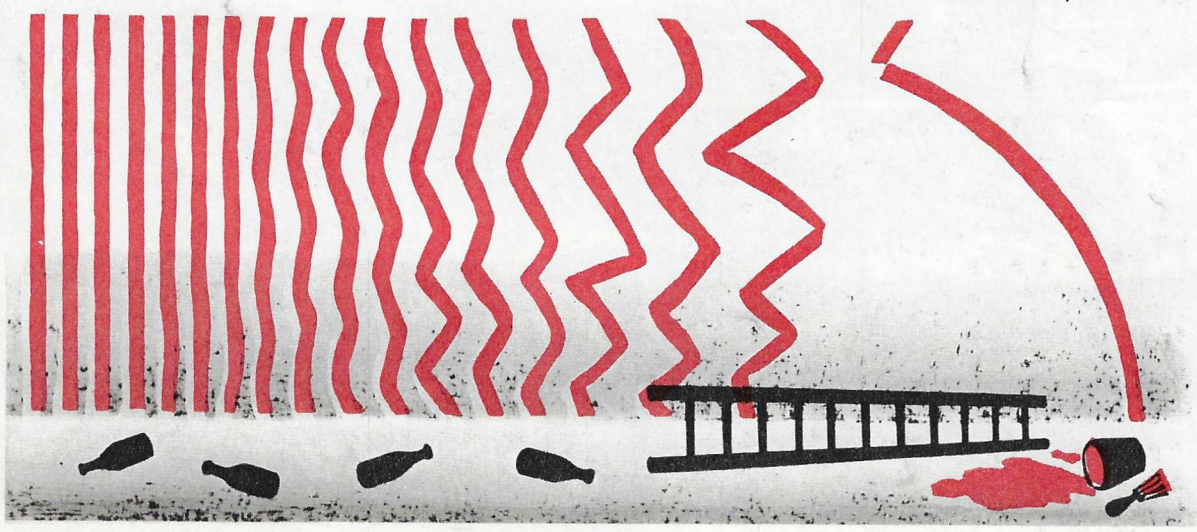

Tällaisen vähemmän ylentävän kevätnäkymän on ikuistanut V. Sokolov.

Hän hätyytteli ohikulkijoita kadulla.
Piirt. O. Markovitš.

NYKYAIKA JA KLASSIKOT

Onko klassisella taiteella enää sanottavaa nykyihmiselle? Tästä kysymyksestä syntyy tuon tuosta puhetta esim. vanhojen kuulujen näytelmien palatessa rampivaloon. Tämä kysymys ei kuitenkaan herännyt tunnetun ranskalaisen näyttelijän ja teatteriohjaajan Jean Vilarin teatterin käydessä esittämässä moskovalaisille Molièren ja Marivauxin komedioita.

Molière on Neuvostoliitossa hyvin tunnettu. Hänen näytelmiään on esitetty paljon sekä ennen että jälkeen vallankumouksen. Niitä ovat käyneet näyttämässä myös ranskalaiset teatterit. Saattaisikin olettaa, että niiden tulkinnasta olisi vaikea löytää enää mitään uutta. Jean Vilar todisti kuitenkin asian olevan toisin. Satiirisen kärjistetty Harpagon muodostui hänen tulkitsemanaan ahnaan omistajanvaiston turmiollisuuden vertauskuvaksi. Siten neuvostoliittolainen teatteriarvostelu käsitti ohjaajan johtoajatuksen.

Klassikot ovat hyvänä apuna perehdyttäessä eri maiden kansallisiin teatteriperinteisiin. Niinpä Jean Vilar kertoi omasta puolestaan: ''Joka kerta kun tulen Venäjälle käyn ehdottomasti teattereissa ja teatterikouluissanne. Se on mielestäni hyvin tärkeää. Sillä Ranskan ja Venäjän kansoilla kuten monilla muillakin kansoilla on ollut ennen ja on nykyisin eteviä teatteritaiteilijoita ja hyviä teatterikouluja. Ne tosin eroavat suuresti tyyliltään. Erilaisuudesta huolimatta teatterin alalla on käynnissä vuorovaikutus. Ja se voi koitua suureksi hyödyksi.''

Tämä ajatus oli todennäköisesti mielessä myös Dresdenin oopperan 300-vuotisjuhlallisuuksien järjestäjillä heidän kutsuessaan niiden ''Eugen Onegin'' -esitykseen neuvostoliittolaisia oopperataiteilijoita. Näytännön saavuttama menestys puolestaan osoitti saksalaisen yleisön kiinnostuneisuutta klassiseen venäläiseen oopperamusiikkiin ja sen esittämisperinteisiin. Pian dresdeniläiset saavat tilaisuuden tutustua ''Boris Godunovin'' ja ''Joutsenlammen'' esityksiin.

Kirjoituksemme alussa esitettyyn kysymykseen klassisen taiteen soveltuvuudesta nykyaikaan vastaa välittömästi — niin paradoksaaliselta kuin se ehkä kuulostaakin ensi hetkellä — myös tunnetun ranskalaisen näyttelijättären Annie Girardot'n Moskovassa ollessaan (hän osallistui Sergei Gerasimovin elokuvaan ''Lehtimies'') antama haastattelu. Arvioidessaan esiintymistään Nadian traagisessa osassa elokuvassa ''Rocco ja hänen veljensä'' Annie Girardot lausui: ''Menestyksestäni tässä osassa olen kiitollisuuden velassa nerokkaalle maanmiehellenne Feodor Dostojevskille. Hänen ''Idiootissa'' piirtämänsä Nastasja Filippovnan henkilöhahmo johdatti minut elokuvaan ''Rocco ja hänen veljensä''. Klassinen taide antaa siis toisinaan avaimen nykyaikaisten hahmojen luomiselle.

Ja toisinaan se ratkaisee, omia keinojaan käyttäen, kysymyksiä, jotka pysyvät alati ajankohtaisina. Ei ole tietenkään mikään sattuma, että tunnettu ranskalainen balettimestari Attilio Labis, joka on ensimmäisenä Pariisissa ohjannut Sergei Prokofjevin baletin ''Romeo ja Julia'', on tehnyt sen nimenomaan klassisen baletin keinoja käyttäen. Pariisin lehdet korostivat, että tämä Tšaikovskin perinteiden hengessä sävelletty baletti vaatii niin tanssillisessa kuin lavastuksellisessakin mielessä klassista ratkaisua. Esityksen saavuttama yleisömenestys on omiaan vahvistamaan tätä ajatusta.

Klassisen taiteen luomuksia esitetään, kuunnellaan, katsellaan. Neuvostoliittolainen viulutaiteilija Mihail Fichtenholtz lausui vieraillessaan hiljan DDR:ssä suhtautumisestaan klassiseen musiikkiin: ''Olen tavattoman iloinen voidessani soittaa suuresti kunnioitettujen säveltäjien Bachin ja Beethovenin kotimaassa. Heidän musiikkinsa on ilon ja innoituksen ehtymätön lähde.''

Sointuuko klassinen taide nykyaikaamme? Vastaus tähän kysymykseen riippuu jokaisessa yksityisessä tapauksessa todennäköisesti juuri siitä, miten aikalaisemme osaavat sitä tulkita.

L. KONDRATJEVA.

''YSTÄVIEN SÄVELMIÄ—67''

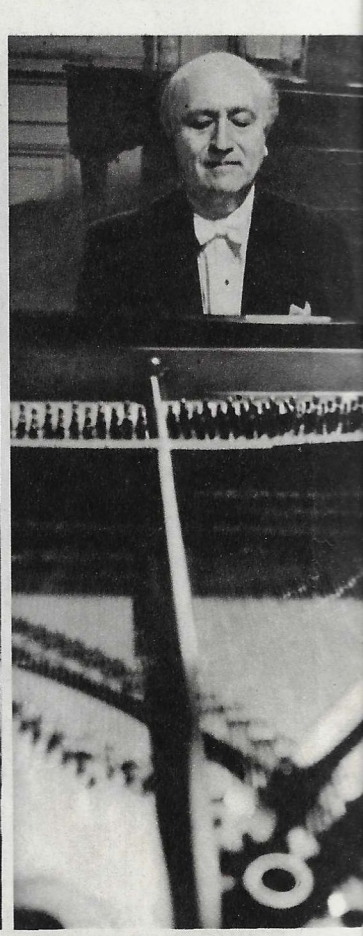

Euroopan sosialististen maiden poplaulajat ja -yhtyeet ovat esiintyneet Moskovassa, Leningradissa, Kievissä ja Minskissä. Heidän ohjelmansa ''Ystävien sävelmiä — 67'' laulusolisteina olivat Ghighi Marga (Romania), Hana Paželtová (Tšekkoslovakia), János Koos (Unkari), Dordže Marjanovic (Jugoslavia), Gabriela Jermileva (Tšekkoslovakia), Daniel Nikolov (Bulgaria) ja Wieslawa Drajecka (Puola) sekä Enzo-Trio (DDR).

1. Ken on nähnyt suuren ranskalaisen näyttelijän Jean Vilarin ''Saiturin'' Harpagonena, voi yhtyä ''Sovetskaja kulturan'' teatteriarvostelijan sanoihin: ''Vilarin Saiturissa psykologinen tarkkuus sulautuu elimellisesti yhteen satiirisen värikkyyden kanssa''. 2. Englantilainen pianisti Louis Kentner on suorittanut menestyksellisen vierailun Neuvostoliittoon. 3. Ruotsalainen urkutaiteilija Rune Engsö on tutustuttanut moskovalaisia Marechallin, Clérambault'n, Alenin ja Hindemithin musiikkiin. 4. Tunnettu intialainen tanssijatar Indrani suorittamassa vierailuohjelmaansa ''Intian tansseja ja musiikkia''.

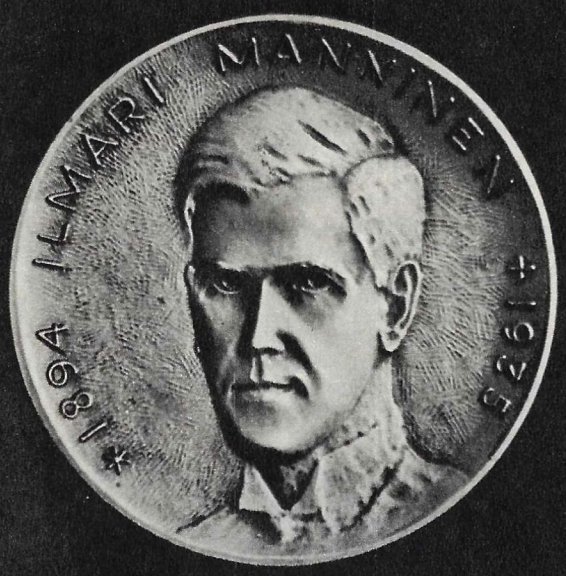

Vasemmalla Suomessa lyötetty mitali Eesti Rahva Muuseumin ensimmäisen johtajan Ilmari Mannisen muistoksi. Oikealla eestiläisiä oluttuoppeja.

Eesti Rahva Muuseum

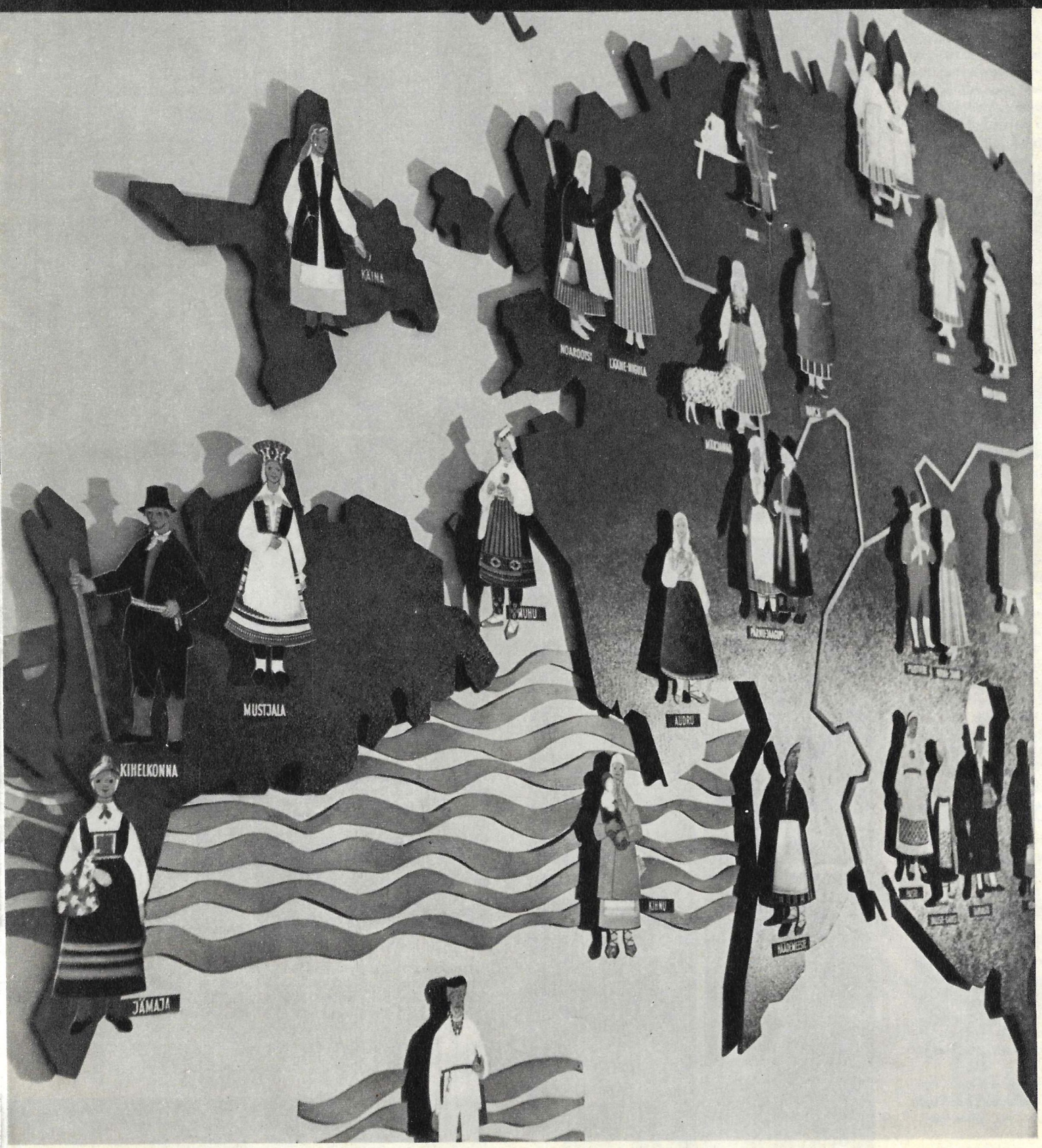

"Olen saanut jälleen tutustua erinomaisiin kokoelmiinne. Kiitän. Toivon työnne jatkuvan yhtä menestyksellisesti". Näin kirjoitti Eestin kansatieteellisen museon vieraskirjaan suomalainen akateemikko Kustaa Vilkuna.

— Museomme on tasavallan vanhimpia kulttuurilaitoksia, kertoi kirjeenvaihtajallemme museon johtaja Aleksi Peterson. Sen perustaminen on yhteydessä eestiläisen kansanrunoudentutkijan Jakob Hurtin ja suomalaisen kansatieteilijän Ilmari Mannisen nimiin, joka johti museoa alkuaikoina.

Varannoissamme on nykyisin n. 70 000 esinettä. Erityisen arvokkaita ovat vanhat pukimet. Useimmat niistä ovat todellisia taideteoksia, niin kaunista ja värikästä on niiden koristelu. Puu- ja metalliesineitä on lähes 30 000. Hyvin edustavia ovat kuulut eestiläiset oluthaarukat ja -tuopit. Niitä on 2 700 ja kaikki ovat erilaisia kooltaan, koristelultaan ym. ominaisuuksiltaan.

Kansatieteellisten kokoelmien esineistö on saanut näytteitä myös tasavaltamme ulkopuolelta. Niinpä Suomesta on tieteellisen vaihdon merkeissä saatu mielenkiintoinen kokoel-

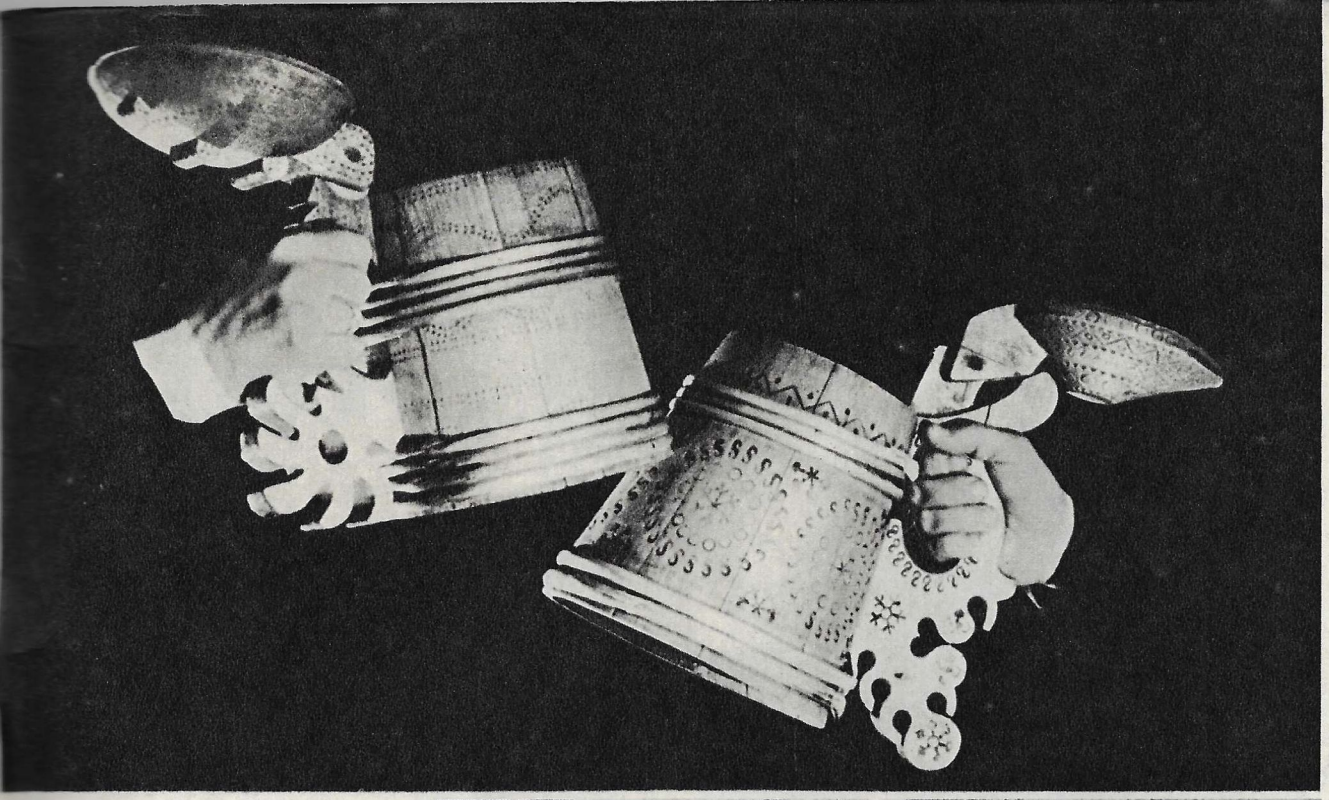

ma. Ainutlaatuisia ovat Afrikan kansojen käsityöt.

Eniten virkailijamme ylpeilevät kansatieteellisillä kuvauksilla, joita on kertynyt yli 170 000 sivua. Lähes 2/3 niistä kansanmiesten itsensä laatimia. Työläiset, talonpojat, opettajat ja opiskelijat lähettävät meille tavattoman mielenkiintoisia tietoja asumuksista, kansallisruoista, tavoista, ammateista ja vaatetuksesta. Systematisoituina ja nidottuina nuo kuvaukset muodostavat kokonaisen kirjaston, jollaista tuskin lienee millään muulla museolla.

Kaikki nämä arvot ovat ahkerassa käytössä. Eri aloilla työskentelevät ihmiset turvautuvat usein kokoelmiemme apuun. Meillä käy paljon tiedemiehiä ja taiteilijoita. Myös naapurimaamme Suomen kansatieteilijät, kielimiehet ja kansanrunoudentut k i j a t käyvät meillä usein. Olemme lisäksi laajassa kirjeenvaihdossa ulkomaille.

Museomme työntekijät valmistuvat parhaillaan lähettämään Suomeen varsin laajan käsityötaiteen näyttelyn. Toukokuussa helsinkiläiset saavat nähdä n. 500 museomme omistamaa ompelus- ja kaiverrustyötä sekä metallikorua.

Kuvat V. RYBIN.

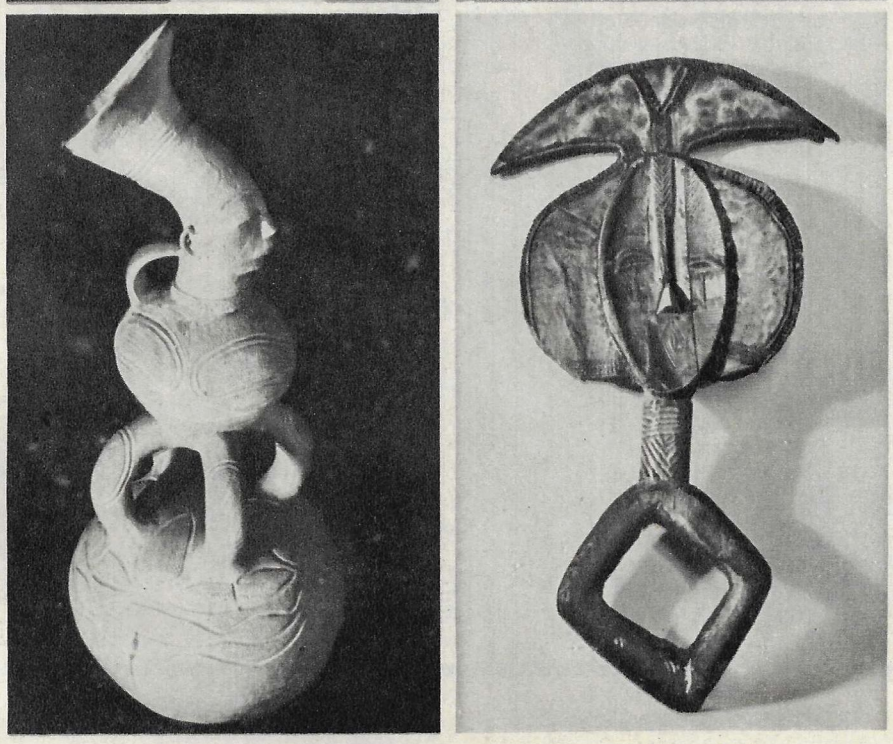

K u v a t: v a s e m m a l l a Eestin kansatieteellinen kartta. 1. Vanhojen vaatteiden säilytysvarasto. 2. 82-vuotias eläkeläinen Mari Saar on eräs monia museon vapaaehtoisia auttajia. 3. Kansatieteellisten kuvausten kirjasto. 4. Nurkkaus Suomen kansanelämää esittävästä osastosta. 5. ja 6. Patsas ja kannu Afrikan kansojen taide-esineiden ainutlaatuisesta kokoelmasta.

POIMINTOJA

Professori Eino Tunkelo Otaniemen teknologiselta laitokselta ja tohtori Pentti Paatero Helsingin yliopistosta ovat saapuneet Yhdistetyn ydintutkimuslaitoksen kutsumina Dubnaan. He työskentelevät siellä kuusi kuukautta. Professori Tunkelo on ryhtynyt jo suorittamaan kokeita neutronifysiikan laboratorion impulssireaktorilla ja tohtori Paatero osallistuu ydinspektroskooppisella menetelmällä suoritettaviin isotooppitutkimuksiin. Professori Tunkelo on lausunut toivomuksen, että suomalaisten ja Yhdistetyn ydintutkimuslaitoksen tiedemiesten vuorovaikutus jatkuisi ja kehittyisi ja että muutkin suomalaiset fyysikot saisivat samanlaisen hyvän tilaisuuden työskentelyyn Dubnassa.

●

Lähellä Otepäätä (Eesti) on avattu lomakoti nimeltä "Pyhäjärvi", joka tulee toimimaan ympäri vuoden. Otepään seutua sanotaan Eestin Sveitsiksi. Siellä on mainiot hiihtomaastot. Kesäisin lomailijoiden viihtynä on kaunis Pyhäjärvi.

●

Itämeren kauppalaivasto on saanut uuden moottorialuksen, jolle on annettu nimi "Turku". Tällä 3 000 t. puutavara-aluksella on vahvistettu runko, joten se voi purjehtia jäissä ilman murtajan apua. Laiva on rakennettu Turussa.

●

Tunnettu eestiläinen säveltäjä Heino Eller täyttää 80 vuotta. Hänen juhlakonsertissaan tullaan esittämään ensimmäisen kerran mm. hänen uusi pienoissinfoniansa. Eestin säveltaidetta on vaikea kuvitella ilman Ellerin sinfonioita, kamari- ym. sävellyksiä, jotka hän on luonut yli puolivuosisataisen säveltäjätoimintansa aikana. Hänen taiteelleen on ominaista hioutuneisuus, mielikuvitus ja värikkyys. Eller käyttää usein lähteenään kansanmusiikin sävelrikkauksia. Hän on eräs nykyeestiläisten säveltäjien peruskaartin kasvattajia. Hänen oppilaistaan mainittakoon sinfonistit Arvo Pärt ja Jan Räets, viihdemusiikin säveltäjät Valter Ojakäär ja Uno Naissoo ym.

●

Harvennushakkuut tuottavat tänä vuonna Liettuassa 2,5 miljoonaa kuutiometriä puutavaraa. Havupuiden oksista valmistetaan n. 700 tonnia havuvitamiinijauhetta ja kannoista ryhdytään tekemään tärpättiä ja sysiä.

Urheilu

Kuva Prahassa pidettyjen II hallikisojen eräästä lähdöstä. Kilpailuihin osallistuneet neuvostoliittolaiset yleisurheilijat voittivat 8 ensi-, 7 toista ja 7 kolmatta paikkaa.

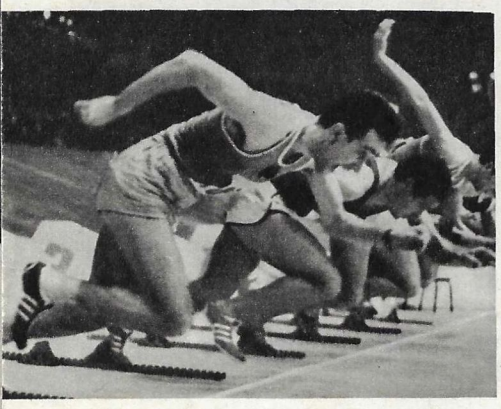

Euroopan käsipallomaljan Moskovassa ja Budapestissa pelatuissa välierissä Neuvostoliiton joukkue suoriutui semifinaaliin.

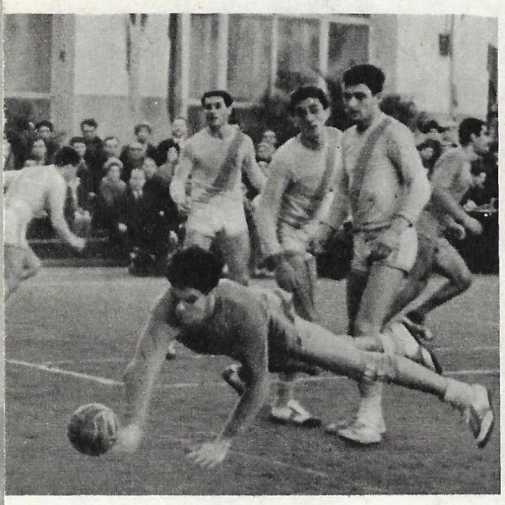

Kaunoluistelun maailmanmestaruuskilpailut pidettiin tänä vuonna poikkeuksellisesti ulkona. Sää ei hemmotellut osanottajia. Näissä Wienin turnajaisissa O. Protopopov ja L. Belousova voittivat kolmannen kerran pariluistelun maailmanmestaruuden.

Neljässä neuvostokaupungissa pidetyt jääajon MM-kilpailut voitti Neuvostoliiton B. Samorodov.

NEUVOSTOLIITON KANSOJEN SPARTAKIAADIT

Maaliskuun 7 päivän illalla Neuvostoliiton kansojen VI spartakiaadien päämajassa rekisteröitiin kahdeksas miljoonas talvikisojen osanottaja. Tämä numero puhunee itse puolestaan. Kisojen osanottajat elävät perhe- ja toveripiirin keskellä, työ- ja opiskelutovereiden parissa, ja varmaan ovat vetäneet spartakiaaditapahtumien pyörteisiin runsaasti muitakin urheilunharrastajia, jotka eivät vielä tällä kerralla rohjenneet tulla mukaan, mutta seuraavalla tuovat noihin 8 miljoonaan tuntuvan lisän. Spartakiaadit sinänsä on paitsi suuri urheilutapahtuma myös liikuntakulttuurin voimakas tunnetuksitekijä.

Talvispartakiaadien loppukilpailut pidettiin tällä kerralla Volgan varrella sijaitsevassa Gorkin kaupungissa. Tämä urheilumaailmassa vähemmän tunnettu keskus oli järjestänyt noin kahdelle tuhannelle maan valiolle hyvät suorituspaikat kaikkia lajeja — hiihtoa, luistelua, mäkihyppyjä, ampumahiihtoa, kaunoluistelua ja jääkiekkoilua varten. Jokainen urheilun tuntija tietää, että tällaisten suurkisojen järjestely vaati hyvin varustettua aineellista perustaa. Gorkiin onkin viime vuosina rakennettu jäähalleja, hyppymäkiä ja kodikkaita hiihtomajoja. Spartakiaadien loppukoitosten paikanvalinta oli sekin tavallaan osoitus urheilumme perustan laajentumisesta.

Puhtaasti urheilullisten saavutusten mielessä kulunut talvi ei ollut neuvostourheilulle erityisen suotuisa. Ensimmäisen kerran moneen vuoteen naisluistelijamme palasivat MM-kisoista kultamitalitta. Miehetkään eivät sanoneet luistelun alalla mitään uutta. Sitä tärkeämpää ja innostavampaa oli seurata nuorison esiinmarssia spartakiaadeissa. Noin neljännes loppukilpailuihin kelpuutetuista oli alle 20-vuotiaita. Tämä seikka on mielestäni hyvin merkityksellinen ja lupaava, sillä finaalikoitokset tapahtuivat korkealla tasolla niin tulosten kuin kaiken muunkin puolesta. Ne eivät jääneet missään mielessä jälkeen suurista kansainvälisistä kilpailuista.

Gorkissa saavuttamiensa tulosten perusteella 50 urheilijaa ylti tuloksiin, jotka oikeuttivat heidät saamaan urheilumestarin arvon. Puhumme usein, että joukkourheilun lujin yksikkö on perhe. Tässä suhteessa oli mielenkiintoista todeta, että urheilumestarin tittelin saivat Gorkissa mm. Kurenkov-veljekset, Stanislav ja Vladimir, edellinen kaunoluistelun ja jälkimmäinen hiihtosuorituksensa pohjalla. Olen varma, että Kurenkovien perheen urheiluhenki on turvattu moniksi sukupolviksi eteenpäin.

Talvispartakiaadit on luovuttanut jo paikkansa kesäspartakiaadeille, joka pidetään aina vuotta ennen olympialaisia. Neljä vuotta sitten pidettyihin kesäspartakiaadeihin osallistui 60 miljoonaa henkeä. On kiinnostavaa nähdä, millaiseksi tämä luku muodostuu kuluvana vuonna.

L. IVANOV.

Päätoimittaja N. GRIBATŠEV.
Kuvituspuolen johtaja A. ŽITOMIRSKI.

Kuvien jäljentäminen Neuvostoliitto-lehdestä sallittu lähdeviittauksin.
Toimituksen osoite: Moskova, K—31, Moskvininkatu 8.
Painettu "Pravdan" kirjapainossa, Moskova, Pravdankatu 24.

Valok. I. AGAFONOV, V. AHLOMOV, V. BOGDANOV, V. DEDOV, A. KLIMOV.

KAKSI IHMISTÄ

En muista tarkalleen, mikä on maapallon asukasluku. Enkä pysty hakemistotta sanomaan yksityisten maidenkaan väkilukua. Tiedän etukäteen, että hakemistotkaan eivät ole moitteettomia — ne menettävät tarkkuutensa jo kirjapainossa, koska Maan asukasluku kasvaa nopeammin kuin latojat ja painajat työskentelevät. Mutta tiedän niin kuin tekin, että eräs käsite tässä iäti muuttuvassa kuvassa jää muuttumattomaksi. Kaksi ihmistä.

Niin on ollut Euroopassa ja Afrikassa, niin on Neuvostoliitossa ja USA:ssa, niin oli tuhat vuotta sitten ja on oleva tuhannen vuoden kuluttua. Romeo ja Julia, Farhad ja Širin, Maša ja Ivan, Mary ja John, Maija ja Jussi — kaksi ihmistä kulkee ohi käsi kädessä, ja kun he ovat menneet, on heidän taipaleensa alussa jälleen kaksi ihmistä: ketään huomaamatta, koko maailman nähden.

Heistä voisi sanoa paljon, — niin kauan kuin he, nuo kaksi ovat olemassa, sanat eivät ehdy. Mutta kenties on jotain erikoisia, tärkeimpiä sanoja? Kun tapaatte parin ja kun katsotte heidän peräänsä, tuleeko mieleenne, että heitä on varjeltava, suojeltava sodalta ja riidoilta, epäoikeudenmukaisuudelta ja puuttelta, sairauksilta ja epäluulolta. Siksi että kasvoipa asukasluku eri maanosissa kuinka suureksi hyvänsä, — heitä tulee olemaan vain kaksi, ja kaikille on varmaan yhtä tärkeä, että he olisivat onnellisia.

J. SERGEJEV.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 124
1967
Indeksi
70859

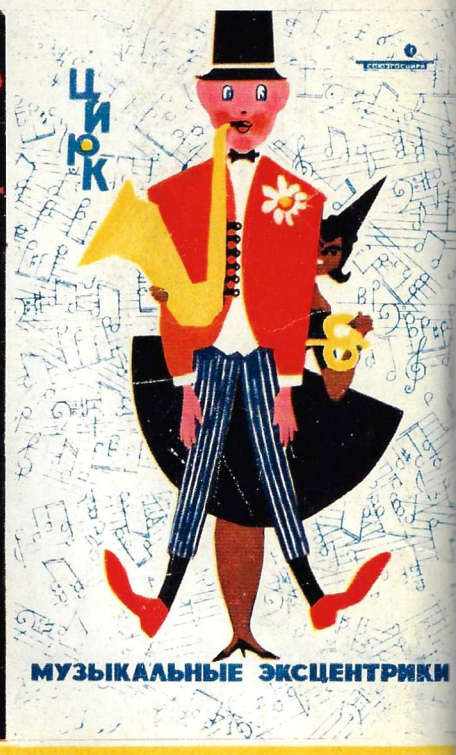

Oleg POPOV
Олег ПОПОВ